



Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



**RAPORT Z BADAŃ POTESTOWYCH
W RAMACH PROJEKTU
„DUAL.
PONADNARODOWA WSPÓŁPRACA
W KIERUNKU KSZTAŁCENIA W
PLACÓWKACH SZKOLENIA
I KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO”**

Spis treści

1. Wstęp	3
1.1 Informacja o projekcie.....	3
1.2 Opis zastosowanych technik badawczych.....	4
1.3 Cel raportu.....	5
2. Uwagi do raportów z poszczególnych województw (1 raport na każdy region Polski).....	7
2.1 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie śląskim.....	7
2.2 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie dolnośląskim	14
2.3 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie zachodniopomorskim.....	19
2.4 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie warmińsko-mazurskim	25
2.5 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie wielkopolskim	31
2.6 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie świętokrzyskim.....	37
2.7 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie pomorskim	42
2.8 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie podkarpackim	45
2.9 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie lubuskim.....	50
2.10 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie lubelskim	54
2.11 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie kujawsko-pomorskim.....	58
2.12 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie mazowieckim	62
2.13 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie małopolskim.....	70
2.14 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie łódzkim	75
2.15 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie opolskim (zdublowane).....	78
2.16 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie podlaskim (zdublowane).....	81
Podsumowanie i rekomendacje	86
2. Uwagi do Platformy.....	87
3. Uwagi do narzędzia diagnostycznego na Platformie.....	88
4. Uwagi do kursów e-learning na Platformie	89
4.1 Ocena treści zawartych w kursach e-learningowych	89
4.2 Ocena przygotowania technicznego kursów e-learningowych	92
5. Opinie na temat dualnego modelu nauczania	94
6. Dodatkowe uwagi do Platformy.....	95
6.1 Co testujący zyskali biorąc udział w testach.....	95
6.2 Z kim testujący podzielą się wiedzą.....	96
6.3 Co zaskoczyło testujących	97
7. Wnioski i rekomendacje	98
8. Struktura socjodemograficzna uczestników fazy testowania	100
9. Spis tabel	102

1. Wstęp

Niniejszy raport powstał na podstawie transkrypcji wywiadów grupowych zogniskowanych (FGI) przeprowadzonych na temat raportów z poszczególnych województw, a dotyczących *Diagnozy sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie...* oraz transkrypcji testów platformy internetowej: *Platforma cyfrowa związana z edukacją zawodową i kształceniem oraz szkoleniem w systemie dualnym*, będącej produktem cyfrowym projektu pt. *DUAL. Ponadnarodowa współpraca w kierunku wspierania kształcenia dualnego w placówkach szkolenia i kształcenia zawodowego*” (POWR.04.03.00-00-W338/16) realizowanego przez: Educare et Servire Fundację Antoniego Kamińskiego, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – SYNTRA Vlaanderen.

1.1 Informacja o projekcie

Celem projektu jest wypracowanie oraz wdrożenie w ramach projektu (przez minimum 30 podmiotów w całym kraju w ciągu 33 miesięcy realizacji projektu, przy współpracy z Partnerem ponadnarodowym) nowych rozwiązań i instrumentów równolegle wypracowywanych w Polsce oraz w kraju partnera ponadnarodowego. Efektem będzie: lepsze dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia kandydatom, uczniom i absolwentom placówek kształcenia i szkolenia zawodowego w wieku powyżej 18 roku życia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia, pomoc młodzieży NEET powyżej 18 roku życia w nabyciu kwalifikacji zawodowych oraz wzmocnienie systemu kształcenia i szkolenia zawodowego i podniesienie ich jakości.

Grupy docelowe:

- 1) użytkownicy: to instytucje i ich kadra w całym kraju: a) instytucje kształcenia i/lub szkolenia zawodowego odbiorców docelowych (m.in. szkoły zawodowe, instytucje szkoleniowe, CKU, CKP, KOWEZ, i inne), które wdrożą i będą stosować wypracowane rozwiązania; b) instytucje doradztwa i poradnictwa zawodowego dla odbiorców docelowych (m.in. Agencje Zatrudnienia, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, PUP, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Agencje Poradnictwa Zawodowego, OHP, i inne, które wdrożą i będą stosować wypracowane rozwiązania;
- 2) odbiorcy docelowi (kobiety i mężczyźni, w tym osoby niepełnosprawne: uczniowie/absolwenci szkolenia i/lub kształcenia zawodowego oraz osoby bezrobotne

i bierne zawodowo w wieku 18-29 lat nie uczące się, nie pracujące i nie szkolące min. 4 tygodnie przed przystąpieniem do projektu, tzw. „młodzież NEET”).

Główne produkty projektu:

- 1) 16 raportów (1 raport na każdy region Polski) dla nauczycieli szkolenia i kształcenia zawodowego i/lub Dyrektorów szkół i innych placówek kształcenia i szkolenia zawodowego z rekomendacjami dotyczącymi tworzenia nowych programów nauczania, lub też modyfikacjami istniejących programów nauczania, aby wypełnić postulat kształcenia dualnego i współpracy z lokalnymi/regionalnymi pracodawcami, Centrami Kształcenia Praktycznego (CKP), m.in. z użyciem produktów projektu;
- 2) 3 kursy typu E-learning przeznaczone do wzmocnienia doradztwa zawodowego w placówkach psychologiczno-pedagogicznych, szkołach i placówkach kształcenia i szkolenia zawodowego, CKP, publicznych i niepublicznych Agencjach Doradztwa i Poradnictwa zawodowego pomagające im w obsłudze ściśle określonej grupy klientów: uczniów i absolwentów placówek kształcenia i szkolenia zawodowego w wieku powyżej 18 roku życia oraz młodzieży NEET powyżej 18 roku życia, poprzez utworzenie trzech modelowych ścieżek aktywizacji poprzez dalsze kształcenie lub szkolenie zawodowe, w tym poprzez kształcenie dualne;
- 3) narzędzie diagnostyczne dla doradców zawodowych pracujących z uczniami, absolwentami i potencjalnymi kandydatami placówek kształcenia, lub szkolenia zaw., które umożliwi im ocenić poziom motywacji, oczekiwań, umiejętności klienta, następnie umożliwi zestawienie ich z oczekiwaniami regionalnego rynku pracy i w efekcie pozwoli doradcy zaproponować optymalną ścieżkę rozwoju dla klienta;
- 4) ogólnopolska platforma WWW związana z edukacją zawodową i kształceniem dualnym, na której produkty zostaną umieszczone i udostępnione podczas trwania projektu i po jego zakończeniu.

1.2 Opis zastosowanych technik badawczych

W celu uzyskania optymalnych z punktu widzenia problematyki badawczej rezultatów w ramach raportowanych badań połączono dwa rodzaje technik, tj.: IDI oraz FGI.

IDI (ang. Individual In-Depth Interview) należy do technik jakościowych i polega na szczegółowej, wnikliwej rozmowie z respondentem w celu wyjaśniania i (lub) zrozumienia zjawisk, motywacji, postaw, zachowań. Informacje uzyskane w trakcie tego typu wywiadów pozwalają na dotarcie do konkretnych, precyzyjnych danych oraz poszerzenie wiedzy związanej z tematem badania; zadawane w ich toku pytania badawcze mają na celu wyjaśnienie

lub zrozumienie zjawisk, motywacji, postaw, zachowań; przebieg wywiadu jest rejestrowany na nośnikach audio, a podstawą interpretacji wyników jest pogłębiona analiza informacji uzyskanych w całej serii niezależnych wywiadów. Tak uzyskane dane można analizować wieloaspektowo za pomocą odpowiednich narzędzi.

FGI - zogniskowane wywiady grupowe (ang. Focus Group Interview) to dyskusja prowadzona przez moderatora w grupie celowo dobranych osób (najlepsze efekty daje badanie w grupie min. 6, maks. 12 osób). Jest ona skoncentrowana wokół określonego tematu bądź kilku tematów.

Wywiady grupowe sprawdzają się zarówno w badaniach marketingowych, badaniach rynku, opinii, jak i w badaniach społecznych, czy ewaluacjach. Zaletą zogniskowanych wywiadów grupowych jest krótki czas pozyskiwania informacji, a także możliwość obserwacji dynamiki postaw respondentów oraz interakcji występujących pomiędzy nimi. Można wskazać różne typy zogniskowanych dyskusji grupowych:

- 1) Grupy rozszerzone – trwające ponad 2 godziny;
- 2) Mini grupy – uczestniczy w nich od 5 do 6 uczestników, dzięki czemu mają więcej czasu na wypowiedź i silniej mogą angażować się w dyskusję;
- 3) Grupy eksperckie – uczestniczą w nich eksperci i specjaliści w danej dziedzinie;
- 4) Grupy kreatywne – badanie skupiające się na realizacji twórczych zadań lub rozwiązywaniu problemu.

1.3 Cel raportu

Uwagi zawarte w poniższym raporcie dotyczą:

- 1) 16 raportów (po 1 na każde województwo): były one omawiane z 80 osobami z 22 instytucji (instytucje kształcenia i/lub szkolenia zawodowego młodzieży m.in. szkół zawodowych, instytucji szkoleniowych) z województwa podkarpackiego podczas wywiadów grupowych zogniskowanych (FGI);
- 2) platformy DUAL i modułów e-learningowych: produkty te były testowane w formie warsztatów komputerowych (3 grupki po 11 osób z trenerem), których uczestnikami byli pracownicy instytucji doradztwa i poradnictwa zawodowego (z łącznie 10 instytucji) dla osób młodych działających na obszarze województwa podkarpackiego;

- 3) oraz częściowo¹ narzędzia diagnostycznego dla doradców zawodowych pracujących z młodzieżą, które było testowane przez 8 doradców zawodowych z woj. podkarpackiego - każdy z 5 osobami w wieku między 18-29 lat zamieszkującymi województwo podkarpackie (uczniowie/absolwenci systemu szkolnictwa zawodowego, młodzież NEET) przy użyciu indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI).

Podstawowym celem niniejszego raportu jest dopracowanie raportów z poszczególnych województw oraz rozwiązań wytworzonych w ramach programu, stąd zawiera on głównie uwagi krytyczne uczestników testowania oraz propozycje rozwiązań problemów zauważonych przez uczestników FGI. Zakłada się, że wynikają one z doświadczenia poszczególnych uczestników fazy testowej, ich przygotowania merytorycznego oraz spostrzeżeń powstałych na etapie testowania. Niemniej należy tutaj podkreślić fakt różnej skali oczekiwań wobec ocenianych produktów dotyczących rozwiązań technicznych oraz zawartości merytorycznej, a także kwestię jednostkowych preferencji i wrażliwości estetycznej. Dlatego też zawarte w raporcie uwagi dzielą się na takie, które wskazują konieczność dopracowania wskazanych kwestii oraz takie, które sugerują możliwe rozwiązania, nad którymi warto się zastanowić. Jednocześnie należy mieć świadomość tego, że proces opracowywania ostatecznej wersji produktu jakim jest Platforma jest wypadkową wiedzy i umiejętności jej twórców, a także czasu oraz środków finansowych jakie mają oni do dyspozycji.

Ponadto należy zaznaczyć, iż nie wszystkie FGI zostały przeprowadzone prawidłowo – moderator świadom wad raportów niejednokrotnie podczas zadawania pytań sugerował odpowiedzi, co nie powinno mieć miejsca w tego typu badaniach. Dodatkowo dostarczone transkrypcje zarówno z FGI, jak i testów nie były pełne z powodu braków w nagraniach, błędów osób dokonujących transkrypcji, jak i zdublowanych transkrypcji (po dwa przypadki z FGI i fazy testów). Niemniej zgromadzony materiał pozwala na wyciągnięcie wartościowych wniosków oraz dokonanie na ich podstawie poprawek w raportach z poszczególnych województw, a także dopracowanie Platformy i umieszczonych na niej narzędzi i kursów e-learningowych.

¹ Częściowo – ponieważ nie otrzymano formularzy uwag i sugestii od uczestników warsztatów, bazowano tylko na wypowiedziach testujących Platformę i moduły e-learningowe

2. Uwagi do raportów z poszczególnych województw (1 raport na każdy region Polski)

2.1 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie śląskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- należy ujednoczyć aspekty techniczne raportu: czcionka, punktory, odległości, wcięcia, formatowania
- należy dopracować graficznie wykresy, infografiki - brak spójności pod tym względem w całości dokumentu
- mało czytelna czcionka, również ta w podpisach tabel i wykresów – powinna być w innym kolorze dla większej czytelności dokumentu
- należy wprowadzić kolory/zacieniowania w tabelach do rozróżnienia opisywanych trendów
- brak czytelnych opisów rysunków np. *rys. 6 potrzebny opis, bo tak to nic nie wiadomo*

R: Liczby na kafelkach powinny być troszeczkę większe, żeby one były na pierwszym planie i odgrywały główną rolę, troszkę się jednak z tekstem zlewają

R: Graficznie też można by to uatrakcyjnić, by te wykresy były spójne ze sobą i bardziej atrakcyjne, przyjazne dla oka.

R: Tak, można tu zasugerować, że tutaj na mini infografikach, którymi są takie indywidualne projekty, tutaj faktycznie można popracować nad grafiką, by to było ładną czcionką i ładnie uwypuklonymi liczbami, o czym kolega mówił, by były bardziej wyraziste.

R: (r. 6 str. 28) Ten wykres wygląda jak (gotowy?), trochę za prosty, graficznie powinien być przyjemniejszy, wygląda jak ściągnięty z Internetu... I w niektórych miejscach są błędy w interpunkcji, brakuje kropek, przecinków...

R: Jeżeli chodzi o przypisy, o które pan pytał, no one też troszkę zawiewają przeszłością, chodzi mi o przypisy pod rysunkami, w sensie... (podła?) czcionka, zmniejszona, takie podpisy mają zastosowanie zazwyczaj w rysunkach technicznych, tutaj niekoniecznie musi to być w takiej formie, bo to odstaje od całości raportu, można to też troszkę dopracować, żeby było w bardziej nowoczesnej formie, bardzo minimalistyczna, ta czcionka jest niezbyt super trafiona

R: Idąc na następną stronę, tekst się bardzo zlewa z tabelą i podpisem pod tabelą, powinien być większy odstęp w sensie technicznym, bo tekst się źle czyta, zlewa się.

R: Ja tu jeszcze na gorąco dodam, bo poszedłem stroną dalej i tu jest rysunek 7, na 9 stronie i tutaj nie wiem na ile ten raport będzie dystrybuowany w formie kolorowej... bo tutaj mamy np.

ze wskazaniem, że sytuacja w kraju jest lepsza, analiza w tym okresie, albo jest no właśnie... w regionie jest lepsza, albo w kraju jest lepsza... a jeżeli nie ma tego, to rozumiem, że... Co jeżeli nie mamy tego oznaczenia? R: Wtedy można wprowadzić kolory, jeżeli sytuacja jest lepsza to na zielono...

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazania zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- słabo opisana metodologia – jest tylko opis części zastosowanych metod i technik badawczych, należy konsekwentnie wyjaśnić wszystkie, dodatkowo objaśnić zastosowane skróty np. IDI, FGI itd., wprowadzić krótkie wyjaśnienie dlaczego zastosowano taką a nie inną metodę i/lub technikę badawczą
- dodatkowe wskazane opracowania tematyczne należy dać do przypisu (jest to powielone w bibliografii) – str. 14

R: Niestety, nie wiedząc, czym ta metodologia jest, czym ta metoda jest, to... warto byłoby to dodać.

R: Niestety, jeżeli mamy taką ilość ogólnej wiedzy danych, to bardzo istotne jest to, by czytająca rozmowa wiedziała, o czym jest mowa, nie oszukujmy się, ktoś będąc w trakcie czytania raportu nie będzie nagle włączał przeglądarki i sprawdzał pojęć. Nie ma pewności, czy dobre pojęcie znajdzie i dobry przypis.

M: A czy np., czytam to jeszcze dalej... Tu jest podpunkt F. Oczekiwalibyście państwo, strona 14, że będzie tu wymienione, że tu jest napisane, że są inne opracowane tematycznie dostępne on-line i napisane są przykładowe treści. Te treści później są w bibliografii.

R: Tak, to na pewno tutaj jest zbędne, a jeżeli już to zamieniłbym to miejscami z punktem G. Czyli dałbym na samym końcu jako przypisy, jeśli ktoś będzie chciał się zapoznać, to się zapozna, jeżeli nie to przechodzi już do kolejnego podpunktu.

R: No tak, to troszkę przedstawić pokazać, dlaczego akurat ta metoda a nie inna. W prosty sposób, czy to za pomocą samej treści, która będzie samym akapitem, albo w formie graficznej, natomiast na pewno można by to dopracować.

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- nieaktualne dane np. raporty z 2010 roku – należy je w miarę możliwości uaktualnić
- brak kompletności opisu wykorzystanych źródeł np. dat aktów prawnych – należy to uzupełnić
- bibliografia powinna być podzielona na sekcje: literatura naukowa, ustawy, dane statystyczne itd., w tym momencie jest to wymieszane i sprawia wrażenie chaosu
- należy ujednolicić bibliografię pod kątem przecinków, zastosowanej czcionki itp.

- zastosowanie odnośników przy tabelach, wykresach – jest to w bibliografii, natomiast powinno być w miejscu wykorzystania źródła

R: Ja zwróciłam uwagę, że nie ma dat w sekcji np. o aktach prawnych, jest odwołanie do (?) akty prawne, nie ma (?) tych aktów prawnych, są tylko ogólne pojęcia, np. rozporządzenia ministerialne, oczywiście można tego poszukać, ale opieramy analizę... Mówię o stronie 18... znajduje się wykaz danych, które zostały wykorzystane do przedmiotowej analizy. Czyli autor opiera się na wymienionych aktach prawnych, nie powołuje się na to, czy te akty są aktualne...

R: Myślę, że ciekawym rozwiązaniem byłoby tu zastosowanie odnośników przy przypisach po prostu znaleźć miejsce gdzie, czytająca osoba raport w formie elektronicznej będzie mogła sobie kliknąć w odnośnik i przejść jako pierwsza linijka, będzie widział ten przypis

R: Tu taka techniczna uwaga do bibliografii, tutaj np. przed dziennikami ustaw są przecinki, których nie powinno być, np. rozporządzenie ministra edukacji, trójka, tak? Jest przecinek, a potem już nie, także... Tu jest po prostu niespójność. W jednym miejscu mamy, a w drugim nie.

R: Tak, jeżeli mamy odnośniki w bibliografii do wykresów i tabel, to potem ciężko nam wrócić z powrotem do tych przypisów i warto byłoby dodać odnośniki w drugą stronę, czyli u źródeł np. rysunku. Moglibyśmy swobodnie sobie po tym raporcie płynąć.

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi:

- brak wstępów i wniosków w poszczególnych rozdziałach

R: No tak, zawsze warto, żeby się wstęp pojawił na początku, wtedy ten raport staje się lżejszy dla czytającego i może się szybciej odnaleźć i zapoznać z całością, a potem może się włączyć...

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- brak przejrzystego pokazania procesu przemian
- zła struktura rozdziału, propozycja badanych: najpierw przedstawić dane demograficzne, zmiany w szkolnictwie i wówczas pokazać trendy w oparciu o dane prognozowane np. przez GUS
- warto poświęcić jeden podrozdział na prognozy w tym kontekście

R: Na pierwszy rzut oka nie widać tych przemian, mamy wstęp, czyli co znajdziemy w tym rozdziale trzecim, a... wspomnienie o trendach, potem dość obszerną tabelę o poziomie zdawalności w kolejnych latach i to zaczyna pokazywać faktycznie jakieś przemiany, natomiast może warto by było tutaj najpierw wykazać ten poziom zdawalności egzaminów maturalnych, czyli tabelę 4 dać na początku, a potem zaznaczyć trendy. Najpierw będziemy mieć w tabelce pokazane to jak to się zmieniało na konkretnych faktach, a potem ciekawe byłyby do poruszenia te trendy, które byłyby łagodnym przejściem w dalszą część punktu trzeciego...

M: Wydaje się, że od tego się powinno zacząć, warto zacząć od danych o demografii, a później w kontekście czytania tego, jak się szkolnictwo rozwija czy jakie są zmiany, byłoby bardziej zrozumiałe, a tu jest odwrotnie, dopiero wykres 1 na stronie 19 pokazuje, jak wygląda kwestia

ludności w woj. śląskim i warto zapytać czy nie warto byłoby się pokusić, o to jak wygląda sytuacja na tle kraju np., wymagałoby to standaryzowania danych, a do tego mam pytanie, czy tu nie warto byłoby się pokusić o (dane probabilistyczne?), w tym sensie, że są takie raporty, które pokazują strukturę ludności w Polsce w roku 2050, to są GUS-owskie prognozy i pojawia się pytanie, czy w raporcie, który dotyczy projektowania szkolnictwa, z myślą o tym, że będą to strategie dot. przyszłości, nie odnieść się do danych, które są prognozowane?

R: Tak, zwłaszcza, jeżeli mamy trendy, to jak najbardziej byłoby słuszne, żeby to się znalazło.

R: (?) mamy spektrum (?) i to rozdzielanie tego, czy przemiany struktury demograficznej są jednorodne... kolejne... w rozdziale, przemiany oczywiście po 89, to mógłby być rozdział, który opisuje co się dzieje do tej pory, ale zmiany przyszłościowe, warto im poświęcić cały rozdział, osobny, to jest ważne pod kątem zmian w szkolnictwie.

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- nieaktualne i nieczytelne dane w tabelach – brak informacji w jakiej formie zostały one podane (% , liczby bezwzględne?), brak podstawowych informacji o danych np. dat ich opracowania
- należy uporządkować tabele: dane powinny być ułożone nie alfabetycznie ale wg wiodącej zmiennej, tak aby pokazywały omawiane województwo na tle pozostałych województw lub całej Polski

R: Warto tutaj się pochylić nad tabelą 8, zastanowić się, czy dane, które są tu przedstawione są w pełni czytelne, na stronie 27.

R: (?) poniżej mamy w ogóle jakieś inne liczby, nie mamy podanego rodzaju tych liczb...

R: Są to dane procentowe...

R: Ciężko też tu znaleźć, mówiąc szczerze z jakiego okresu są te dane... gdzieś tu się pojawia... w źródle, no natomiast... na pierwszy rzut oka to tutaj powinno to być troszkę bardziej przejrzyste i dopracowane, nie do końca na początku wiadomo, z czym się spotykamy

R: Wg mnie tak... Jeżeli kolega w tabeli 1 nie załapał na pierwszy rzut oka wprost, to jeśli mielibyśmy wytłumaczenie, co to za liczby, że są 4 miliony, 340 511 ogółem tych poddanych temu... tej tabeli... i np. jakie mamy w poszczególnych sektorach dot. procentów zatrudnienia ile mamy tych osób i byłoby to trochę bardziej opisane, to bardziej byłoby wiadomo, co do czego. Tak to trzeba wzdłuż i wszerz przejrzeć, zobaczyć kolumny, z czego się składają, co mają w środku... Jedno, dwa zdania wprowadzenia sprawiłyby, że człowiek inaczej patrzyłby na tabele.

- 8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- brak wprowadzenia, opisu reform, pokazania/przybliżenia ich istoty np. w postaci tabeli

- należy pokazać szerszy kontekst przeprowadzanych reform, a nie tylko skupiać się na ich opisie
- należy ujednoczyć czcionkę w tabeli nr 9

M: Piąty rozdział, strona 37. Tu jest od razu też uprzedzę, błąd, że jest napisany rok 2016, błąd schematyczny, który pojawia się wszędzie. Natomiast jak Państwo oceniacie ten aspekt dot. zaprezentowania reform, ich skutków ewentualnie?

R: W punkcie 5.1 mamy reformy edukacji w Polsce... i zastanawiam się nad spójnością tego, co mamy w treści (?) 5.1 do tabeli, o której też za chwilę chciałbym się wypowiedzieć...

R: A także nad poprawnością nazwy tego w sensie, reformy edukacji w Polsce, bo w akapicie drugim mamy w wyniku reformy edukacyjnej w 99 roku... i mamy opis tego, co tu się wydarzyło, natomiast, jak gdyby mamy tą jedną przemianę opisaną, wcześniej ewentualne reformy... żeby trochę szerzej popatrzeć na ten aspekt reform w liczbie mnogiej w Polsce, bo to nie było tak, że w 1999 mieliśmy jedną reformę i to wszystko, bo to był szereg innych zmian w tych latach, troszkę szerzej bym popatrzył na ten aspekt tutaj.

R: (?) akapit reformy edukacji. Po pierwsze on powinien wprowadzać do tych reform, a on opisuje (?) szkolnej, więc (szum) R: Zaczyna się od tego, że przedstawia grafikę, tak, widzimy na kolejnej stronie...

R: Przydałoby się wprowadzenie, na pewno, jakiś opis reform, a opis akapitów jest mylący, niespójny.

R: We wstępie powinny być wymienione, jakie reformy zostały wykonane i w jaki sposób

M: Być może, istotę tych reform, na czym polegała, tylko w...

R: Na zasadzie jakiejś tabelki... natomiast sama tabelka ta z rysunkiem 9, jest niespójność czcionek...

M: Jakby to było pobrane ze strony ministerstwa na zasadzie kopiuj-wklej bez żadnego opracowania.

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- należy wyjaśnić zastosowane skróty np. FGI, IDI
- należy uaktualnić przytaczane dane
- subiektywne oceny autora raportu – tego nie powinno być w tego typu opracowaniach
- powoływanie się na dane, dla których nie ma podanych źródeł
- należy wyraźnie zaznaczyć, kiedy są cytowane opinie badanych i oddzielić je od cytowanych danych
- technalia (uwagi zawarte w poniższych cytatach)

R: Na pewno wcięcia podpunktów są niepoprawne, są zdecydowanie za głębokie, tu kropki, tu pauzy, trzeba to ujednoczyć... To pokazuje, jakby ktoś kserował... albo było kilku autorów. A

trzeba jednak obrąć spójną... wiadomo, że takie raporty nie powstają w pojedynkę, ale trzeba przyjąć jedną formę.

M: Szczególnie, że takie wcięcia zwiększają objętość materiału, przynajmniej jedną stronę już mogłoby być mniej. Państwo zwróciliście też uwagę, że na stronie 56 są kropeczki, nie numeryczne...

R: Dane numeryczne, potem mamy A,B,C,D, a potem a z kropeczką, potem kropeczki, a potem jeżeli potrzebujemy... potrzeba hierarchii..

R: W punkcie 7 mamy tutaj element odstępu między (?) a treścią, a w punkcie 6 nie mamy, brakuje tu spójności, w dokumencie w całości.

R: Jak jesteśmy już przy tych aspektach technicznych, to też patrząc z perspektywy drugiego nagłówka, to... spis treści, gdzie... były w porządku i długie, a później... chociażby 4 punkt, strona na której się znajduje, nie ma żadnego odstępu od punktu, trzeba to zrobić bardziej przyjemnie dla oka.

R: To nie tylko te pauzy są tak poucinane głębiej niż akapit, ale nawet sam początek rozdziału, czyli 6, i już ta jedynka, która jest pierwszym punktem jest dalej wcięta za głęboko. Lepiej byłoby to na równo z szóstką, nie tyle co wcięcie akapitu, ale bardziej do lewej strony.

R: Tak, nie ma tutaj oparcia o... pisze, że opinia wśród młodzieży, po czym nie podpira się żadnym źródłem, przez co jest to bez pokrycia i tego w raporcie nie powinno być. Nie wiem, skąd wziął te dane, że mieszkańcy czują się przywiązani z...?

M: Tzn. oni też odwołują się do tego fragmentu zaraz pod tym podpunktem, że zastosowali takie, a nie inne badania, do tych sformułowań czy sądów, czyli właśnie te badania FGI, IDI. I na podstawie tego można zrozumieć, że zostało zogniskowane to, co jest tu wypunktowane, natomiast faktycznie te opinie mogłyby być ładnie oddzielone albo zaznaczone.

R: One powinny być bardziej bezosobowe

R: No tak, na tych (?) ciężko byłoby mi powiązać to wszystko, nie jest to opisane tak, jak powinno...

R: Powinno być nawiązanie, że na podstawie powyższego, tak...

M: Wypadaloby to powiązać.

R: Wygląda na to, jakby autor sam wyciągnął wnioski

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- błędne określenia wykorzystanych pojęć np. *pracowitość* (tabela 18) lub brak ich wyjaśnienia np. *inteligentne specjalizacje*
- w tabelach dane są podane w % i l. bezwzględnych – powinno to być to ujednolicone np. tabela 18
- należy uporządkować dane w tabelach np. tabela 19 pod kątem jednej ze zmiennych: rozkład zawodów od tych najbardziej deficytowych po te najmniej deficytowe

*M: A czytelność tabeli 18? Jak np. rozumiecie takie pojęcie wskaźnika jak *pracowitość*. Spotkaliście się wcześniej z takim pojęciem?*

R: Jest to... w jaki sposób to było mierzone?

R: Tu jest problem, mamy coś napisane w procentach, a jednak szkoły zawodowe w liczbach... (?) ta kolumna jakoś odseparowana od procentowych danych...

R: (?) analogicznie tu we wcześniejszych sytuacjach...

R: Kolor czcionki, chociaż nie jest taka sama...

M: Też taki aspekt zostawię państwu do oceny, tablica na stronie 66 a po tym wskaźniku pracowitości jest dopiero na... 66, a 65 jest tablica... I tu znajduje się takie pojęcie „pracowitość”, a krótka informacja dot. tego czym jest pracowitość znajduje się też na stronie 66 i tam jest wyjaśnione jako „odsetek mieszkańców Górnego Śląska, które podejmuje pracę zarobkową w odniesieniu do całej społeczności regionu”. I tak naprawdę, to jest... aktywność zawodowa, a nie pracowitość. Po co wprowadzać jakieś nowe pojęcia?

R: Pracowitość wiąże się z podejściem do pracy, a nie tego, że się w ogóle pracuje

R: Może powinien być podany procent pożądanych zawodów...

R: Albo kolory, że zielony...

M: Jest taki podrozdział 7.2, inteligentne specjalizacje. Czy państwo jesteście w stanie zdefiniować na podstawie tego rozdziału, co to jest?

R: Na pewno brakuje opisanie, od razu przechodzimy do suchych faktów...

M: To wypunktowanie się pojawia znowu nowe, jak państwo mówili... 7.2, a potem niepogrubione 1,2,3,4. Technika punktowania wymaga poprawy...

R: Tak, jak pan wspomniał, warto byłoby to poprawić.

M: To nie jest dużo... to nie robi dobrego wrażenia, ale też jest wątek, który warto poprawić, strona 75, zostaje 4 akapity czy 5, i pusta strona... Formatowanie w dalszej części materiału.

R: Zwłaszcza, że tutaj w punkcie piątym sekcji 7.2 zostaje nam punkt 9 na kolejnej stronie osamotniony zupełnie, warto to jednak umieścić wyżej w jakiś sposób...

R: Mam pytanie odnośnie tabel, bo zarówno 22, 23, 24... one wszystkie mówią o wskaźniku deficytowym, zrównoważonym i nadwyżkowym, natomiast żadna nie analizuje nadwyżkowego, nie wiem czy to specjalnie... tak samo w tabeli 67, która dość obszernie pokazywała wszystkie zawody, ale żadnego nadwyżkowego. Tego mi brakuje, jakiegoś porównania.

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy wyjaśnić zastosowane skróty np.: JOZ, KES, O EZ? R: Na pewno brakuje odnośnika... wytłumaczenia... tych skrótów
- należy ujednoczyć sposób robienia przypisów
- wskazana poprawa analizy SWOT: powinna mieć 7 atrybutów jest 8, wskazane dodanie kolorów
- technikalnia (uwagi zawarte w poniższych cytatach)

M: Nie wiem czy państwo zauważyliście, jest taki przypis 90, ze strony 76 i praktycznie rzecz biorąc, nie wiem jak państwo oceniacie taki sposób robienia przypisów. Zakładając, że jest

dobrze zrobiony, musiałby odnosić się do tekstu, który jest w poprzednim rozdziale... Nie wiem czy państwo przyjmujecie za przystępną taką formę?

R: Tutaj widać, że... ta metoda musi (?) siedem kluczowych atrybutów... Gdy mamy osiem... A nie, siedem...

R: Tu powinny być liczby, a tu praktycznie na końcu, jest przecinek, na końcu jest kropka, tu też co chwilę na to trafiam... Tutaj siedem tych atrybutów... mało poważny ten temat przedstawienia danych...

R: Na pewno tu jest literówka, powinna być technika analityczna, a nie technik... Rzuci mi się w oczy techniczna strona... bo tu przy innych stronach mamy ten margines przesunięty z (?)...

R: Na pewno za ciasno jest.

R: Jest cała strona, można ją spokojnie wydłużyć, rozciągnąć te odstępy pomiędzy liniami...

R: Mi osobiście analiza SWOT kojarzy się z taką troszkę graficzno-kolorystyczną warstwą, a tutaj to jest wypunktowane w tabelkach...

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania, w tym jedno z 2013 roku – należy to doprecyzować
- zbyt dużo specjalistycznego słownictwa
- zastosowano nieprecyzyjne określenia np. *raczej dobrze* – należy to poprawić
- technikalia jw.
- brak podsumowania i zakończenia całego raportu

R: Niefortunnie jest to opisane, prezentujemy mnóstwo różnych badań, a jednak mówimy, że na podstawie dwóch opracowań.

R: (?) spójność... brak wcięcia... pojawiają się dziwne, to co mówiliśmy wcześniej, odnośniki są w porządku...

R: Pod kątem technicznym raport wymaga poprawek, jakiś przecinek, czy... literówki Wymaga to jeszcze wiele pracy, jeśli ma trafić do szerokiego grona obiorców.

R: Uwaga na kontekst użytego słownictwa, żeby było bardziej przystępne do wszystkich osób. Niektórzy są bardziej zaznani z technikaliami, inni są mniej doświadczeni, mają mniejszą wiedzę na temat pojęć, warto... duży nacisk całościowo w raporcie, żeby te pojęcia...

R: I tu jeszcze jak jest punkt 4 w tej sekcji, którą kończyliśmy, mamy takie sformułowanie, że ogólny stan bazy technodydaktycznej jest określany raczej dobrze. Pytanie, czy raczej dobrze jest odpowiednim sformułowaniem na taką analizę... Raz że nieprecyzyjne, a dwa, że... Brakuje zakończenia, podsumowania w kilku zdaniach krótkiego raportu, nawet osobiste opinie autora, to by nie zaszkodziło. Bo poświęcamy dużo czasu na ten raport, a brakuje podsumowania i wiedzy kończącej cały raport. Na pewno to urozmaiciłoby cały raport.

2.2 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie dolnośląskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

- 2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- należy ujednoczyć przypisy
- należy dać odstępy między tekstem a tabelami, gdyż w obecnej postaci jest nieczytelnie
- należy dopracować wykresy np. nr 6
- należy uporządkować podpisy pod tabelami (czasem są na środku, a czasem od lewej)
- wskazana bardziej odpowiednia wizualizacja danych – inny typ wykresów (słupkowy), który byłby bardziej przejrzysty/czytelny np. strony: 4, 21

R: Jest to 4 (strona), rzeczywiście wykres słupkowy byłby zdecydowanie bardziej przejrzysty. (niezrozumiale) Może to też jest z tego tytułu zrobione, zaprezentowane bo generalnie na kołowych się przeważnie robi, albo na słupkowych, być może autor chciał, autorzy chcieli po prostu pokazać na zasadzie trochę innego zobrazowania tego bo w zasadzie w większości opracowań...

M: Taka techniczna uwaga, tu na przykład, nie wiem, na ile się rzuca Paniom w oczy, że jeśli chodzi o przypisy, to np. przypis 19 jest troszeczkę niespójny z innymi występującymi tutaj, ponieważ jest taka reguła, zauważyłem w tym raporcie, że tytuły są robione kursywą w przypisach i niestety nie jest to wszędzie zastosowane jako standard w opracowaniach także myślę, że takie rzeczy warte by były poprawy.

M: To właśnie powinno być tak, np. 17 przypis, czy 18 jest niewyjustowany, no może inaczej 17,18 jest wyjustowany, natomiast 17 nie. To są takie niuanse, (niezrozumiale) które jak będą zrobione, to nikt na to nie zwróci uwagi, ale jeśli są niedopracowane, to wtedy się wyróżniają w tekście też.

R: No oczywiście np. jak byśmy chcieli wrócić to np. jest taki wykres 6, jeszcze w poprzednim rozdziale, ale wykres 6, myślę, no mógłby być bardziej dopracowany, w tym znaczeniu, że niekoniecznie musi być tak przytłaczający, prawda, tam są 2 wielkie takie fragmenty tego wykresu, które, no są chyba za duże, zwłaszcza, że wcześniej te wykresy są tam bardziej subtelne, np. wykres 5 w ogóle ma wykres słupkowy ma takie cieniutkie słupki.

R: Jakby były ujednoczone, to inaczej się czyta.

M: Czyli to jest jakaś ułomność... to jest wykres 5, słupkowy na stronie 30.... jest jakaś kreska, czyli to jest jakaś fragment obramowania po prostu, który został tutaj... dobrze by było to dopracować, nie powinno tak być.

R: Z kolei wykres 7 na stronie...

R: Ale jeszcze C, przerwę, przepraszam, jest pisane wielkimi literami wszystko i jest taki mało czytelny ten wykres, nie dość, że jest wąski, to jest wszystkie są dużymi literami pisane nazwy województw, prawda.

M: Nazwy poszczególnych województw powinny pisane być małą literą.

R: Strona 42 z kolei, jeżeli chodzi o wykresy dla mnie, to są to gryzmoły małego dziecka, które gdzieś tam coś próbowało narysować...R: ...ale nic z tego nie tak wynika naprawdę.

R: Jak bym go miała (?) to miałabym problem, żeby się wpierw w niego wczytać, później jakoś rozczytać te lata, czy ja rzeczywiście jestem w 2003, czy w 2004, od którego to się roku zaczyna

i miałabym problem, musiałabym długo poświęcić pewnie z linijką, żeby to sobie jeszcze odgradzać.

M: W tym aspekcie może dobrze by było tu na tym wykresie pokazać nie tylko linie pomocnicze poziome może, ale tak naprawdę linie pomocnicze pionowe jeszcze.

R: Plus jeszcze przypisy, które też są jeszcze pod spodem od tych gwiazdek już też jest to pewnie (?) tak, gdzie jest to (?) czcionka, wielkość czcionki i to też jest takie złożone.

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi: brak

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- godne podkreślenia, że w raporcie wykorzystano dane z Systemu Informacji Oświatowej
- należy ujednoczyć przypisy

M: To właśnie powinno być tak, np. 17 przypis, czy 18,19 jest niewyjustowany, no może inaczej 17,18 jest wyjustowany, natomiast 17 nie. To są takie niuanse, (niezrozumiałe) które jak będą zrobione, to nikt na to nie zwróci uwagi, ale jeśli są niedopracowane, to wtedy się wyróżniają w tekście też. Dobrze, czyli można powiedzieć, że zasób źródeł jest wyczerpujący...

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- brak wniosków podsumowujących poszczególne rozdziały – należy je dopisać
- zbyt dużo informacji/danych – należy niektóre skrócić lub streścić

R: Informacje te tutaj przytłaczają te wnioski i no nie rzuca się to tutaj aż tak w oczy.

R: W porównaniu do systemu właśnie w różnych krajach, natomiast wspomniano o tym, natomiast właśnie mówię, w tabelach u góry, nawet nie tabelach, przepraszam, tylko wymieniono placówki edukacyjno-szkoleniowe, później te porównania do tych w państwach różnych, wspomniano o młodzieżowych (niezrozumiałe) natomiast wniosków właśnie to jest tak, nie ma tak na pierwszy rzut oka, żeby można było powiedzieć rzeczywiście, że jak najbardziej tytuł zawiera.

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- nieczytelne dane w tabelach – brak informacji w jakiej formie zostały one podane (% , liczby bezwzględne?) – należy to dopracować
- brak podstawowych informacji o danych np. dat ich opracowania
- brak omówienia danych prezentowanych w tabelach
- dane w tabeli nr 3 (województwa) powinny być uporządkowane wg zmiennej (np. rosnąco, malejąco) a nie alfabetycznie
- należy pokazać dane z województwa na tle Polski
- województwa pisze się z małej litery – w raporcie są z dużej należy to poprawić
- technikalnia: odstępy między tekstem a tabelami

M: Taka techniczna uwaga, która też jakby dotyczy opracowania takiego statystycznego może, np. w przypadku tabeli 3., co też wymyka się w późniejszym jakby też tutaj zastosowaniu rozwiązania, myślę, że mogłoby być poinformowanie czytelnika, o tym że dane są w procentach w tytule tabeli po to, żeby później w całej już uniknąć tych procentów, to jest na stronie 18, tym bardziej, że później np. też jest jedna sytuacja taka, że procenty się właśnie zaznacza, anonsuje w tytule, a nie ma ich niepotrzebnie w komórkach tabeli, skądinąd też nawet w tej tabeli 3., na str. 18 pojawia się miejsce, gdzie procentów zabrakło prawda, tam jest ostatnia komórka, takie niedopracowanie się pojawiło, co oznacza, że w sumie warto by było chyba jednak wszędzie się pozbyć tych procentów i dać w tytule.

R: No tak, bo to wprowadza w błąd, wiadomo.

M: Do tego jeszcze, jeżeli są już procenty, to warto by było pokazać do jakiego „n” się odnoszą, czyli innymi słowy, podstawą oprocentowania tutaj powinna być przynajmniej jakaś wielkość. Yhym, czyli to jest tutaj myślę istotne. Na przykład mam takie pytanie dotyczące założmy, tabeli 4. Ponieważ tutaj te rzeczy się pojawiają. Są np. dane w procentach, (?) czy w poszczególnych latach, (?) natomiast jeśli chodzi o (?) w tablicy. Poszczególne wykresy i tabele no mają określoną funkcję w tekście i przede wszystkim muszą być czytelne, w klarowny sposób pewne rzeczy obrazować. Czy ta tablica jest czytelna?

R: Znaczą mi się wydaje, że przedstawia dużo danych jakby, w jednej tabeli i w ogóle jak mamy dane, które nie są, powiedzmy znacznie różniące się od siebie, to tak się zlewają.

R: Na pierwszym miejscu i akurat w tej tabeli. Można by było wspomnieć, jak Polska się plasuje, natomiast niekoniecznie wrzucona do poszczególnych województw.

M: A czy na przykład, zwróćcie panie uwagę, jest poziom zdawalności egzaminów (?) w latach i na końcu jest taka kolumna „średnia zdawań”. Czy nie byłoby zasadne uporządkowanie tych danych, nie wg kolejności alfabetycznej województw, (?) właśnie jakiś ten porządek wprowadzić ze względu na te dane.

R: Wtedy od razu widać, na którym miejscu znajduje się dane województwo.

R: Jeżeli chodzi tak samo o to, też mi się parę razy rzuciło w oczy jak się zapoznawałam z raportem, że za blisko jest tekst np., jak jest źródło opracowanie, jest już tekst, który jest pisany pod spodem jest za blisko tabelki źródła, bo to się wszystko zlewa, nie ma jakby odstępu, oddechu, od tego ,tylko od razu jest już tekst pisany i to przeszkadza. Bo jest takie wszystko po prostu, jakby nam za chwilę brakowało papieru do wydruku. Tak wszystko musimy zmieścić na jednej kartce. Wtedy to będzie wszystko bardziej czytelne, bo tutaj mamy tabelę, źródło i za chwilę już mamy przypisy i to wszystko jest takie upchane,

R: No i jeszcze mamy na dole napisane w stopce.

R: To jest bardzo dużo tekstu napchanego na jednej stronie. Jeśli chodzi o takie względy.

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- nieaktualne i nieczytelne dane w tabelach – brak informacji w jakiej formie zostały one podane (% , liczby bezwzględne?),
- brak podstawowych informacji o danych np. dat ich opracowania
- należy ujednoczyć wykresy
- należy ujednoczyć sposób prezentacji danych w tabelach – ilość miejsc po przecinku, czasem jest jedno, innym razem dwa

R: Ale to trzeba usystematyzować, jeśli pierwsza tabela ma dwa miejsca po przecinku i druga tak samo.

R: Tu strona 24 też tutaj ten po kursywie wyraz ten został tak niestety, niestety na stronie 24 też tak nie wiadomo do czego, ale to już mówię, bardziej pod względem estetycznym.

M: Nie wiem czy panie zwróciły uwagę, nie wiem, na ile są zasadne są pewne sformułowania, tu poddaję paniom do oceny takie np. sformułowanie, strony 24-25: „Województwo dolnośląskie jest umiarkowanie zurbanizowanym obszarem, w którym funkcjonują 52 miasta.”

M: No oczywiście np. jak byśmy chcieli wrócić to np. jest taki wykres 6, jeszcze w poprzednim rozdziale, ale wykres 6, myślę, no mógłby być bardziej dopracowany, w tym znaczeniu, że niekoniecznie musi być tak przytłaczający, prawda, tam są 2 wielkie takie fragmenty tego wykresu, które, no są chyba za duże, zwłaszcza, że wcześniej te wykresy są tam bardziej subtelne, np. wykres 5 w ogóle ma wykres słupkowy ma takie cieniutkie słupki.

R: Jakby były ujedniczone, to inaczej się czyta.

- 8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- należy skrócić tytuł

M: Jeszcze tytuł jest za długi, długi, ale druga rzecz to są zmiany w oświacie w 1999 r., i 2000... powinno być jedenastym.

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi: brak

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi: brak

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi: należy skrócić tytuł

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

– brak wyraźnych rekomendacji – należy je dopisać/wyszczególnić

R: Takie bardziej zaznaczone, takie ogólne, mi brakuje tutaj bardziej takich właśnie „10 kroków”, tak, żeby było dobrze, żeby się poprawić, polepszyć i zorganizować, bo to tak...

R: Tak doprecyzowane, co zrobić, żeby polepszyć system, jakie muszą być poczynione kroki w tym temacie. Natomiast, no pojawiają się rekomendacje, takie bardzo ogólne, dla mnie rozmyte, chociaż jak koleżanka wspomniała, rzeczywiście możemy z tego raportu, już sobie sami wysnuć czytając cały raport, natomiast brakuje mi takiego ABC, takiego clou, co by zrobić właśnie żeby się udało, żeby to było lepiej zorganizowane, żeby lepiej w tym temacie działać, żeby to przełożyć faktycznie na praktykę.

2.3 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie zachodniopomorskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowaną formę prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- należy ujednoczyć aspekty techniczne: czcionka, punktory, odległości, wcięcia, formatowania
- należy dopracować graficznie wykresy, brak spójności pod tym względem w całości dokumentu
- mało czytelna czcionka, również ta w podpisach tabel i wykresów – powinna być w innym kolorze dla większej czytelności dokumentu
- zbyt małe odległości między tekstem a wykresami i tabelami – powoduje to efekt zlania, w efekcie raport jest mało czytelny

R: Jeżeli miałbym szukać jakichś drobnych zastrzeżeń, to czcionka jest przestarzała i lepiej się czyta czcionkę Times New Roman niż obecne czcionki (?). Ona jest dużo ciemniejsza i mniej męczy wzrok czytaniem. W kilku miejscach też były takie rzeczy, że odcienie na wykresie były... kratki, które były w legendzie... trzeba się było mocno przyjrzeć, żeby wiedzieć, która kratka jest głęboko granatowa, a która jest (?).

R: Tutaj sugestia, żeby więcej kontrastu dać np. Faktycznie mamy tutaj przykład

R: Strona 9, to tu zmienić kolory, albo większa legenda. Na telefonie czytałem, to też jest wykres 2 na stronie 20... ta ciemnoniebieska i granatowa, trzeba to poprawić, ale to drobnostka.

R: Strona 20, podpis pod wykresem, tam trzeba dać źródło... To jest trochę niefortunnie umiejscowione, że zlewa się z tekstem, pasowałoby jakimiś odstępami pomanewrować, ale to są detale. W kilku miejscach wcięcia podrozdziłały się na tej samej wysokości co wcięcia pół poprzednich. Wyglądało jak nowy rozdział, tylko... Ale to są tylko kwestie wizualne.

R: Tu np. na stronie 59 jest podpunkt 6 kończy się punktami, a 7 zaczyna się od (?).

M: Tu też można zastanowić się nad tymi wypunktowaniami tam, czy jest sens, by raz były pauzy, a raz kropki, raczej w raportach się przyjmuje żeby było ujednoczone. Raczej mniej niż więcej tych form.

R: Tu np. mamy punkty 12, 13 w tym samym rozdziale, (?) poprzedni rozdział z następnym, czyli np. tu jest przed tytułem rozdziału był troszkę większy, a potem mniejszy, ale większy niż standardowy.

R: Strona 61, mamy podpunkty A,B,C, a potem jest tekst, udało się wyodrębnić wnioski i margines jest bardziej w lewo przesunięty.

R: To jeszcze mam, strona 31, też tam z tymi spacjami jest coś nie tak, proszę zobaczyć. Jakieś schematy 1,2,3,4 i tam też trzeba poprawić... 7,1, a tu pauza... I nierówno jest.

R: Np. w drugim jest ładnie, symetrycznie, a potem bez spacji między pauzą...

R: Strona 73 też, (?) czyli ten duży powinien być u góry.

R: A tam, co jest rozdział 7, nie ma odstępu pomiędzy poprzednim a następnym.

R: 83 strona odstęp pomiędzy tytułem, a tekstem poprzedzającym i następującym, (?) nie ma jednolitości

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystykę), wykazania zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi: brak

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- należy pogłębić, poszerzyć zakres źródeł i szczegółowości ich omówienia
- należy dopracować technikalnia np. odstępy, tabele i wykresy

R: Też brakowało mi... były takie stwierdzenia, że pracodawcy niechętnie biorą udział, czy są aktywni.. Brakowało mi rozpisania powodów tego, albo pojawiają się fakty, ale... brakowało mi... Co mówią, jak uzasadniają, żeby zacytować ich... Np. 11-13%, rzucam tu, powiedziało... Ale co konkretnie? Albo przykładowo. I też uzyskanie analizy... zbyt, w moim odczuciu, może to ja mam takie zapotrzebowanie... Mało informacji... Zbyt mało użytych kategorii, że coś jest plusem, a coś minusem. Tak, oczywiście, jeśli odbiorcą ma być uczeń, to jest to wystarczające. Ale jeśli to ma być osoba jak ja, albo pokroju Państwa, to zbyt uboga w informacje.

R: Te źródła, ten tekst od tabel, wykresów można by oddzielić, np. strona 33 to samo, źródło jest...

R: Tabele, wykresy, trzeba wszystko poprawić...

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi:

- brakuje wstępów i podsumowań w każdym rozdziale
- brak wniosków na końcu raportu
- brak umiejscowienia raportu w szerszej perspektywie np. pokazania województwa w ramach szerszej strategii rozwoju gospodarczego Polski

R: Może faktycznie, brakuje jakiejś konkluzji, jakiegoś całościowego zebrania, podsumowania.

R: Ustaleń jest dużo, a wniosków mało...

R: Generalnie jeszcze moja dygresja, że może by do całości zrobić... Jeżeli mówimy o wprowadzeniu, to czasem pisze się takie streszczenia, czemu to ma służyć. Niby tu jest spis treści, ale jeszcze bardziej... Żeby było... Jak jest wstęp, wnioski i zakończenie, to często jest tak, że środka nie czytamy.

R: Mało, zawsze merytorycznie raporty są... nie jest wpięty w coś większego, czyli nie ma odpowiedzi takiej podstawowej: dlaczego został stworzony? Dlaczego ma taką formę? Czyli z punktu widzenia kogoś, dla kogo to ma być narzędzie pracy... to... z czego on wynika? Jaki jest sens, czyli trzeba by strategię opisać województwa zachodniopomorskiego rozwoju. Wpięcia(?) i strategii rozwoju Polski, tu jest problem bo nie znam takiej strategii... Oczywiście znam wiele opinii politycznych, ale nie dokumentu... Takich gospodarczych, nie jest to wpięte w inne państwo, do którego można porównywać... Nie ma... Kierunki też pokazują, że nie wiemy czy z Unią, czy z Ameryką czy Trójmorze... Ten raport... Wszystkie następne wnioski, działania, które mają wypływać z niego, nie mają swojego punktu odniesienia. Dlatego o tym mówię, bo wtedy zakres wniosków, jest albo bardziej (?) albo nie, a tak nie wiem do czego mają służyć bardziej. Tzn. domyślam się oczywiście, wskazuje, że chodzi o udoskonalenie szkolnictwa zawodowego itd., to jest poza dyskusją sensowne, ale...

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- nieaktualne dane – ostatnie z 2016 – rozwiązanie: wyjaśnienie, kiedy badania były robione i jakiego okresu dotyczą
- dopracowanie tabel i uporządkowanie ich np. pod kątem wiodącej zmiennej
- dane są często powielone np. w tabeli i na wykresie – należy to dopracować

R: Pomimo tego, że wszystko zamyka się w roku 2016, jako tym ostatnim, to ta dynamika jest tak stosunkowo nieduża, że... nawet nie brakuje mi tego, że brakuje tych kolejnych lat, których tu niestety nie ma...

R: Takie zdanie, które (?) ten raport będzie dotyczył 2019, żeby nie było niejasności, że czegoś nie dopatrzono, to taki dopisek załatwiłby sytuację.

R: Tabela 4 No, mało czytelna dla mnie, bo powtarzanie tej liczby siedemdziesiąt parę, a osiemdziesiąt parę, to jest... Ja bym osobiście zrobiła to może w formie wykresu.

R: W pisaniu takich materiałów nie powinno się powielać analizy tych samych danych, np. jak jest tabela, to nie powinno być wykresu, aczkolwiek, różni są ludzie, prawo- lewopółkulowi (śmiech)

R: Poza tym, na podstawie tej tabeli dla mnie trudno jest znaleźć różnicę pomiędzy tymi województwami... M: Czyli byłoby zasadne, tu jest jednak taki standard przyjęty, że są województwa zestawione, ale wydaje się, że w tabeli najistotniejsza jest ta średnia. (?) Teraz pytanie, czy nie byłoby zasadne zestawienie tych danych wg wartości średnich, w tym sensie, żeby widać było gdzie jest najlepiej, a gdzie najgorzej.

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- nieaktualne dane – należy to wyjaśnić lub je uaktualnić
- brak pokazania specyfiki województwa na tle pozostałych województw

R: No właśnie, znowu aktualność... raport się ukaże w 2019, to już nie będzie taka aktualna sytuacja...

R: Znam kilku przedsiębiorców z województwa zachodniopomorskiego i jakby oni przeczytali ten raport, to żeby by iskry puściły. Nie... nie chodzi o dane w raporcie, bo on jest bardzo rzetelnie zrobiony, ale o to podłoże i całą filozofię, gdzie mnóstwo... no nieważne... Gdzie dużo z kadr np. politechniki odeszło z (?) biznesu w latach wcześniejszych i porzuciło swoje wcześniejsze opracowania i przeszło na rozwiązania gotowe, na produkty zagranicznych koncernów i moim zdaniem to jest tragedia, bo nasze rodzime rozwiązania, efekt edukacji i pracy zostały zaprzepaszczone. W tym raporcie natomiast w zachodniopomorskim tego nie ma... A moje rozmowy z tymi przedsiębiorcami tego właśnie dotyczyły. Z jednej strony chcemy coś udoskonalić, a z drugiej wiem, że tego w raporcie nie zauważono, a to doprowadza do powrotu tego. Jak będziemy kogoś kształcić i będą efekty, to czy będzie (?).

R: Ale wracając, np. aktualność raportu, widać ją na niektórych stronach, np. strona 26, gdzie autor odnosi się do 2018 roku. Dowód na to, że znajdują się też aktualne dane...

R: Strona 35 jest poziom (?) i tam 2015 jest ostatnim rokiem... Cztery lata to dużo.

R: Slabo, zachodniopomorskie, czyli tu powinna być kwestia migracji zarobkowej do Niemiec, mało akcentów o tym, jest to wskazane, że są, ale...

- 8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd logiczny w tytule: *nie można jeszcze opisać skutków – jest na to zbyt wcześnie – można opisać założenia, a nie skutki*
- błąd systemowy z datą w tytule – należy to poprawić

R: Ja tu miałam zastrzeżenia do tytułu tego rozdziału, „Przemiany infrastruktury (?) w województwie...”, przeskakuję, „z uwzględnieniem skutków reform oświaty z 99 i 2016r.” Nie mamy 2016...

R: Nie wiemy, tak, to się dopiero zaczyna dziać. Możemy powiedzieć na razie, jaki jest nabór do nowych szkół branżowych, a co możemy jeszcze powiedzieć?

M: Czyli tu jest takie zastrzeżenie do... jaki skutek, te skutki będą porównywane, w tym sensie, że 2017 jest skutkiem reformy z 99 roku...

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- należy usystematyzować sposób przedstawiania danych, tak aby to było logiczne dla czytającego
- należy podsumować rozdział, wyciągnąć najważniejsze wnioski

R: Pojawia się, ja mam wrażenie jakby każde to badanie pisał ktoś inny i to jest właśnie.. raz dwukropki, raz akapity, raz od kresek, jakby każdy fragment był pisany przez kogoś innego. To np. czytało się (?) ale np. potem jest taki fragment, że jest długi tekst (strona 54-56) i to są różne badania, więc powinny być wyodrębnione najważniejsze rzeczy. Wcześniej to jest, ładnie od kropek, tu też odnalazłam te wnioski i można by je było wyodrębnić, jakiś przegląd...

M: Czyli tak, z jednej strony warto byłoby to zredagować (?), po drugie uporządkować, by było bardziej zrozumiałe...R: Powinno się zacząć od strategii...

R: Z różnych dziedzin te dane, ciężko to ujednoczyć, brakuje takiego podsumowania.

R: Twórcy tego opracowania zrobili dobrą robotę, ale nikomu niepotrzebną...

- 10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych,

rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- należy uaktualnić dane
- wskazana wizualizacja danych

R: To co wcześniej mówiliśmy, te dane statystyczne są zbierane wcześniej, jeżeli mamy na 2018, to to były statystyki, analizy robione w poprzednich latach...

R: Tego, co mi brakuje, to jakaś grafika, wykres, który na początku mógłby uderzyć i mielibyśmy większą ochotę by się przebić przez resztę tabeli itd. O ile są rzetelnie przygotowane, to mimo wszystko takie zaczepy, które mają nas zachęcić, by z uwagą skupić na tekście są istotne, a tu tekstu jest sporo.

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi: prośba o podkreślenie/wypunktowanie cennych wniosków

R: (?) też ten wniosek, co się pojawił... Że szkoły niechętnie konsultują swoje programy nauczania z przyszłymi pracodawcami i to jest prawda, może to warto podkreślić, bo tak jest. Gdy wiemy jak w szkołach jest, że mamy przygotować techników-informatyków, a (?) w szkołach branżowych, że uczeń (?) nauczyciela. I to może trzeba nagłaśniać, by w tę stronę te zmiany szły.

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania (?), w tym jedno z 2013 roku z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy to wyjaśnić
- brak wprowadzenia oraz podsumowania i zakończenia rozdziału – należy to dopisać
- za dużo zbędnych treści należy je skrócić, streścić

R: Rzeczywiście, to jest niefortunne stwierdzenie, że wypadaloby... czemu to ma służyć? No bo jeżeli przygotowujemy 84 strony analiz a nagle „referencje zostały opracowane na podstawie dwóch kluczowych opracowań”? To nie wzmacnia tego co zostało opracowane.

R: Dużo tu też lania wody...

R: Żeby rozszerzyć, żeby było więcej, a tu trzeba by wyciągnąć to co najważniejsze, dopisać parę konkretów

2.4 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie warmińsko-mazurskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowaną formę prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi: brak

3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- konieczne inkrustowanie tekstu
- należy wyjaśnić dobór wykorzystanych źródeł
- należy bardziej wyeksponować w raporcie dane/analizy dotyczące kategorii młodzieży NEET

R: Żeby przejść do wątków bardziej praktycznych, ja to skomentuję. To się nazywa inkrustowanie tekstu. W naukach społecznych to widzimy, oceniając teksty naukowe, że to się powinno znaleźć w bibliografii, w załącznikach. Niepotrzebnie zajęło to dwie strony, ale choćby stronę, by taki punkt mógłby się zakończyć: Inne opracowania tematyczne ujęte w bibliografii na stronie... To jest czysto techniczna uwaga

R: ¼ strony, może akapit, który wskazywałby, na jakiej podstawie wybrano dane do opracowania, był bardzo sprawny metodologicznie.

R: To było wcześniej, (?) uzależniona młodzież młodsza, a potem ją rozszerzono do 29...Dużo wybrakowanych danych statystycznych, z którego badania nawet Eurostat korzystał, te grupy były stałe, albo do 24 albo 29 roku życia. A tu nie mamy pokrycia. Jakbyśmy chcieli uszczegółowić ten raport, można by to opisać. Jeżeli posługujemy danymi Eurostatu, danymi GUS-u warto byłoby wskazać z jakiego badania dokładnie, którą grupę uzyskaliśmy, tutaj mogłoby to być poprawione, dla osoby która siedzi w tej tematyce, jest to rzecz naturalna, dla zwykłego czytelnika może się to wydawać, że ktoś się omsknął i miałby uwagę... Też się zastanawiałam, jeśli młodzież NEET została wyeksponowana jako grupa zasadnicza tego raportu, to tutaj czuję niedosyt po tytule raportu. Tytuł odpowiada treści i odwrotnie, wszystko w porządku, ale jeśli chcemy tę grupę gdzieś uwydatnić, to pasowałoby przemodyfikować część tekstu przynajmniej w konkluzjach dot. potrzeb grupy, bo mi zabrakło diagnozy od autorów projektu, dlaczego, jakie są przyczyny wejścia młodzieży w tę grupę. Mamy diagram, ale to są ogólniki. Ale na ile te zagadnienia są istotne w województwie to szukałabym odpowiedzi, bo nie ma.

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- nieaktualne dane, raporty, opracowania dotyczące NEET – należy uzupełnić o kilka nowszych pozycji
- należy uporządkować, dopracować bibliografię wg obowiązujących zasad

R: Ewidentnie można mieć zastrzeżenia do struktury bibliografii. Nie można mieć zastrzeżeń do jej objętości, bo prawie 47 pozycji pokazuje, że rzeczywiście autorzy opracowania podjęli się dużej pracy, ale trzeba pamiętać, że literatura naukowa kończy się na punkcie 6, na książce pana Broszkiewicza „Zawody przyszłości”, natomiast powinien tu istnieć podział, nie ma konieczności mówienia, że jest to literatura naukowa... bibliografie i podawanie tych opracowań, które się tu znalazły. Następnie raporty, to powinno być wyraźnie oddzielone, a na samym końcu powinny się pojawić inne (?) bo są tu opracowania elektroniczne, akty prawne, to taki błąd czysto techniczny, bibliografia powinna się złożyć z 6 opracowań, a nie 47. uporządkowanie bibliografii: literatura naukowa, raporty i inne

R: Miałam wrażenie, że w przypisach nie ma wszystkich pozycji, które są w bibliografii, ale widziałam, że np. gdzieś nie ma przypisu... jednak 8 stron bibliografii, a przypisów nie było aż tak dużo, więc... Tym bardziej, że też techniczna uwaga, jeżeli stosujemy nazwę (?) adnotacje dla opracowań statystycznych i posługujemy się (?) tutaj raportu, to pasowałoby ujednoczyć. Bo są np. opracowania tu przygotowane przez statystyczny oddział w Olsztynie i jakby nie miał w tej samej formie... to taka mała uwaga techniczna dla zastosowania jednolitego cytowania... Nie jest podana czy to literatura polska, czy zagraniczna... Trzeba by uzupełnić

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi:

- brak wyraźnych wniosków – należy je uwypuklić
- zła struktura raportu, należy go przebudować wg schematu: wstęp + cele raportu, metodologia, kolejne rozdziały i podsumowanie z wnioskami i rekomendacjami

R: Ja jestem przyzwyczajona, że w pierwszym rozdziale jest przedstawiony cel raportu, metoda prezentacji danych, którymi się będziemy posługiwać, wstęp, który pomaga. Po jednym zdaniu chociaż o czym mówi rozdział. Przyznam szczerze, że na początku ustalenia i wnioski, wnioski mi się z końcówką kojarzą, zaczęłam się zastanawiać, trochę mnie wciągnęła lektura kilku punktów na temat zestawienia ośrodków edukacyjno-szkoleniowych... i troszkę miałam wrażenie, że to takie poklejone. Coś przedstawiliśmy, nie wiem do końca co to jest, czy tam było badanie robione czy nie, trudno to zweryfikować. Ewentualnie, czy do tego typu instytucji raport jest adresowany. Przebrnęłam przez tę lekturę i poszłam dalej i mocno skupiłam się na podpunkcie 1.2, ale chyba faktycznie brakuje tu sensu, po co jest raport, jaka jest jego struktura, co jest celem, do kogo jest adresowany. Użycie słowa uczeń co do takiej grupy np...

R: Techniczna strona, to ten aspekt, który podnoszę w stosunku do tego raportu. Musimy spojrzeć tu krytycznie, bo trzeba dać szansę autorom naniesienia korekty. On wymaga przerehabilitacji w wielu miejscach, użycie tego sformułowania: najważniejsze ustalenia i

wnioski nie powinny się znaleźć na początku. To że raport jest proporcjonalny to widać, ale czy on jest merytorycznie poprawnie skonstruowany? W pewnych miejscach z pewnością nie i te informacje w postaci najważniejszych wniosków i ustaleń powinien być w miejscu, które poprzedza rekomendacje, które są później publikowane. Zwracam uwagę na to, że mówimy o ewentualnych zastrzeżeniach, że raport poświęca znaczną część na informacje nie tyle pominięte, co wspomniane, jak mówimy o reformie z 1999 roku i opisywanie w najdrobniejszych szczegółach, kto go wdrażał i jego efekty, to powinno być w formie wspomnieniowej. Opierając się na danych i informacjach związanych z wdrożeniem reformy z 1999 roku niewiele zyskujemy w 2018 roku

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- brak komentarza autorów do przedstawianych danych

R: Tutaj brakuje mi takiego, ale to już od autorskiego komentarza, co te dane oznaczają? Jeżeli mówimy o ludziach młodych, którzy się gdzieś podziewają, jak to się przekłada na system edukacji? Czyli jak te dane demograficzne... Powinien być komentarz w kierunku systemu edukacji. Też u autorów później wyjdzie co do samej struktury szkół... Tego też troszkę zabrakło, fakt jest tabela, gdzie są zaprezentowane szkoły, ale komentarz jest jedynie odniesieniem do tabeli. Brakuje komentarza od autora.

R: (...) więc jakby autorzy niczego nie odkryli, ale mogliby pokusić się o bardziej jakościowy komentarz do danych, którymi dysponują, widać to na stronie 23, 24, 25...

M: Dlatego właśnie np. taka sprawa, jak wyróżnienie jednostek analizy, to coś co można by wrzucić do nagłówka w procentach, tym bardziej, że później dane też są w punktach procentowych... I kolejna sprawa, też odnośnie opracowania... źródło. Źródło jest tu de facto niekompletne – tabela 3

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- technikalia: niekonsekwencja statystyczna: zazwyczaj podane jedno miejsce po przecinku, tutaj dwa
- wskazana uważna redakcja tekstu np. pisownia województw z małej litery, lapsusy słowne
- należy uporządkować dane w tabelach np. 10 – kolejność nie alfabetycznie a wg głównej zmiennej

R: Jeżeli jest dokładny cytat, albo cytat, który nie musi być wskazany to faktycznie bym proponowała, by zmienić to na bardziej czytelną formę, bo przeczytanie takiego akapitu to wymaga większej uwagi... Ja może będę się upierać przy swoich drobiazgach, jest pewna niekonsekwencja statystyczna w raporcie. (?) te dane, proszę zauważyć, tu gdzie była mowa o tej tabeli z podpisem, mieliśmy jedną liczbę po przecinku, tutaj mamy dwie, to jest karygodne, sumowanie i dodawanie dwóch zer po przecinku, można by to usunąć, albo umieścić w opisie

tabeli, zamiast 95,55 można napisać po prostu 95,6. Przy takiej ilości danych nie podawać jednak danych po dwóch miejscach po przecinku, bo to zaburza praktyczną ilość informacji. I druga rzecz, która zwróciła moją uwagę, zawsze się skupiam na rzeczach dot. (?) i w pierwszej kolejności takie dane wylapuje. Sytuacja gospodarcza, bazujemy na średnich wartościach w przypadku wynagrodzeń, jeżeli dobrze popatrzyłam, one dot. 2016 roku, teraz w 2018 może być duża różnica. Tam jest chyba 3300 brutto, a teraz chyba 4092, więc... Pojawily się nieścisłości. Chodzi mi o medianę, ona jest taka bardziej bym powiedziała sugestywna w przekazywaniu pewnego typu informacji

R: To na co zwracam uwagę, to lapsusy słowne, bo jak ktoś pisze mikroprzedsiębiorstwa z regionu zatrudniające maks. 9 osób, wiadomo, że mikroprzedsiębiorstwa zatrudniają maks. 9 osób... To na stronie 26, sytuacja na warmińsko-mazurskim rynku pracy, drugie zdanie. Masło maślane

R: Mam wrażenie, że w przypisie było pokazane iluś autorów, że nikt nie dokonał ujednolicenia, tylko wklejenie. To co otrzymał, to wkleił. Jak się pojawi taki wątek mechaniczny... A niektóre treści są bardzo ładnie opisane, więc tutaj można by to ujednolicić...

M: A np. jakbyśmy się odnieśli do tabeli 10, strona 33 i to jest pytanie ogólne. Czy uważacie, że byłoby zasadne ułożyć te dane wg jakiegoś klucza, ale nie alfabetycznego, tylko takiego, który uzmysłowi miejsce warmińsko-mazurskiego np. w 2016 roku w odniesieniu do wskaźnika aktywności zawodowej? Posortowanie tego wg kolejności wyników?

- 8) Ocena prezentacji przemian infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- należy wyeksponować efekty reform
- technikalnia (uwagi zawarte w poniższych cytatach)

R: Myślę, że tak naprawdę chciałbym, żeby koncentrował na efektach wprowadzonych zmian, te efekty można łatwo ocenić, np. poziom zdawalności matur, albo miejscem jakie zajmują polscy maturzyści w porównaniu do rówieśników z Europy

R: Ja mam wrażenie, że autor tej części raportu mało ambitny cel sobie postawił. Jedynie opisanie tego, a to nie o to chodzi. Tylko odtworzył reformy bez analizy, bo pomimo tego, że wspomina w tekście badania (?), to byłoby bardzo fajne potwierdzenie dla danych liczbowych, jak ta reforma wpłynęła na efekty. Wydaje mi się, że ten fragment mógłby się zmieścić na 3 stronach, jakby został przełożony. I coś co mnie znużyło akurat, to było przedstawienie badań opinii publicznej dot. reformy. Może nie do końca to powinno tak wyjść... Może to mogło być ciekawe, coś się potwierdzało, a coś nie, np. o gimnazjach, ale brakowało odniesienia. Co dalej? Co z tego wynika?

M: Tam było zastosowanie takiego technicznego rozwiązania, wykres 7, strona 42. W wykresie pojawiają się gwiazdki, a te gwiazdki są omówione w przypisie do tego rozdziału, więc warto to chyba poprawić, myślę...

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- wskazane uwzględnienie tematu struktury edukacji zawodowej i wsparcia ze środków unijnych
- brak rekomendacji – należy je dopisać, wyszczególnić
- uwzględnione raporty dotyczą innego województwa – należy dotrzeć do raportów z analizowanego województwa!!!

R: Mi w tym raporcie zabrakło jednej, może maleńkiej, ale dla mnie kluczowej struktury edukacji zawodowej i informacji dot. wsparcia ze środków unijnych. Miałam przyjemność współpracowania (?) zajmowania się obsługą właśnie tego typu, kogoś kto chciał rozwijać strukturę edukacyjną i było w województwie takich projektów 12, więc w województwie warmińsko-mazurskim były tylko 4 projekty i są to pewne dysproporcje. I to mnie ciekawi, brakuje danych liczbowych, jak działa ten system... Jeżeli będą 12 projektów w naszym województwie, przez to placówki świetnie wyposażone, a w warmińsko-mazurskim tylko cztery... I druga rzecz, która jest opisywana od innej strony w tym raporcie, bo są rzeczy w tym raporcie, które są, ale słabo wyeksponowane... w kontekście analizy i wniosków, to to, jak przedstawiają się (?) zagraniczej. Mamy wskazane, że jakby jest nacisk kładziony na ekonomię, ale... teraz jest pytanie: czy w ogóle jest wobec tych przedsiębiorstw prowadzone są... czy jest jakieś porozumienie, w treści tabelki SWOT mamy, że nie ma tego łącznika... może ten aspekt warto wydobyć, by ten raport był elementem projektu skierowanego do konkretnych odbiorców. Raport jest napisany super fajnie, ale on ma mieć konkretne rekomendacje, że tego konkretnie brakuje.

R: Jeszcze co do 6 punktu, bo mamy mało czasu. Przegląd dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych, ja rozumiem, że tu powinniśmy się koncentrować na województwie warmińsko-mazurskim, prawda? I gdybyśmy się przesunęli troszkę niżej i skoncentrowali na punkcie 2: raport desk research, kształcenia dualnego w placówkach szkolenia i kształcenia zawodowego, to w przypisie mamy informację, że zostało to opublikowane w Rzeszowie, więc prawdopodobnie (?) podkarpackiego, więc pytanie dotyczące rzetelności danych. Czy rzeczywiście chodziło o to, żeby ogólnie opisywać sytuację, bo jak tak, to punkt 6 powinien być rozbudowany do poziomu pracy doktorskiej co najmniej, natomiast tu mamy tylko kilka raportów, na które się autorzy powołują, w tym dużo dokumentów lokalnych, które wynikają jakby z analiz prowadzonych przez urzędy marszałkowskie, które częściowo również finansują tego typu badania. Wg mnie autorzy gdyby chcieli potraktować to i dotrzeć do nich, to mogliby się skoncentrować na raportach, które są dostępne w kuratorach edukacji, w kuratorium oświaty, w wojewódzkich urzędach pracy czy powiatowych urzędach pracy, które wdrażają programy i które również są zobowiązane do dokonywać takich badań. Już nie mówię o uczelniach, które na pewno są w województwie warmińsko-mazurskim, nie wiem jaka uczelnia tam jest, ale jestem przekonany, że Uniwersytet Warmińsko-mazurski, więc moim zdaniem tutaj autorzy powinni zwrócić uwagę, że uważny czytelnik wyłapie, że raporty na które się pojawiają, są dedykowane zupełnie innemu obszarowi

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych,

rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- błędnie użyte pojęcia np. *pracowitość*
- wskazane przeredagowanie tabel – należy je uszeregować wg głównej zmiennej a nie alfabetycznie

M: tabela 18, na stronie 65 i zobaczcie jaki się tu pojawia wskaźnik: pracownik (?) Rzuca się w oczy, prawda? Tym bardziej, że pracowitość to okazuje się, że aktywność zawodowa jest przeliczana jako liczba osób aktywna zawodowo w stosunku do tych, którzy mogliby pracować, czyli są w wieku produkcyjnym, więc generalnie wydaje się, że niepotrzebnie próbowano, zwłaszcza, że sami autorzy tabeli biorą to pojęcie w cudzysłów, tak myślę to niekoniecznie... A taka tabela 19, na stronie 66, są podane PKD, czy państwo oczekivalibyście raczej, które z tych wymienionych zawodów ułożonych alfabetycznie są mniej lub bardziej deficytowe?

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy dokonać bardziej pogłębionej analizy SWOT obecna jest zbyt powierzchowna

R: Zwłaszcza, że autorzy mogli się pokusić o zrobienie kroku jeszcze jednego, doprowadzić do tego, że nie przygotowac analizy SWOT, ale SWOT/TOWS, czyli odwróconą analizę SWOT, prawda? Gdzie jakby zderzamy niekoniecznie słabe strony z mocnymi, czy słabe z zagrożeniami, czy szanse z mocnymi stronami, ale zastanawiamy się jak można szanse wykorzystać w spotęgowaniu swoich mocnych stron. To byłoby ciekawe, ale mogłoby być bardzo trudne, bo wymagałoby zaangażowania znacznie większej liczby uczestników badania, dlatego że musieliby to być ludzie doskonale znający systemy edukacyjne. Nie wiem, czy takich można by znaleźć i uznać za sędziów-tutorów, osób, które zdecydują o tym, czy istnieje korelacja pomiędzy jednym zjawiskiem a drugim lub nie istnieje. Tak samo prawdopodobnie byłoby piekielnie trudno, jakby wskazania tych najbardziej istotnych cech, od najbardziej istotnych do istotnych. Nie wiem, ale można by się pokusić o bardziej ambitną analizę, diagnozę niż analizę SWOT, choć jest napisana poprawnie, niczego jej nie można zarzucić oprócz tego, że jest to bardzo klasyczny sposób charakterystyki środowiska

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierające propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- przedstawienie w pierwszej kolejności wniosków, a potem rekomendacji

- rekomendacje można przedstawić w postaci tabeli

R: Jeżeli mogę się wyrwać przed szereg, to wróć do zastrzeżeń, które sformułowałem w trakcie naszego dwugodzinnego spotkania, że jakby ten rozdział związany z zakończeniem, czy najważniejsze wnioski, one powinny wynikać z analizy, która jest w tekście, a następnie powinny się pojawić rekomendacje. One nie mogą zastąpić wniosków, bo jakby nie mamy odniesień. Jeżeli we wnioskach mamy napisane, że system kształcenia jest daleko odbiegający od wymagań rynku pracy, bo w danych zaprezentowanych tu, tu i tu wyłonił się taki obraz, a nie inny, to w rekomendacji powinny się znaleźć informacje, że powinna być akcja promująca nowe zawody, bo jeżeli będziemy doprowadzać do tego typu sytuacji i brnąć w XIX-wieczny system kształcenia, zapomnimy zupełnie o tym, że mamy już społeczeństwo cyfrowe, a my będziemy z uporem maniaka, bo mamy np. nie mówię już o szkołach gastronomicznych, bo ten przemysł hotelarski, turystyczny, on jest podkreślany jako biznes wiodący w województwie warmińsko-mazurskim, ale na podstawie wniosków wynikających z danych zawartych w raporcie, powstaje rekomendacja, która powinna mieć to wsparcie tych danych, które są we wnioskach. To czysto techniczna uwaga

R: Na przykład. Ten rozdział, który tam jest: wnioski końcowe, on powinien być bardziej jako cel badawczy... Ja już nie zmuszam twórców raportu do sporządzenia hipotez, ale cel badawczy powinien być bardzo jasno określony, np. że celem badawczym jest przygotowanie rzetelnej analizy kończącej się wnioskami bazującymi na danych zaprezentowanych w trakcie, natomiast głównie zostały przygotowane rekomendacje wynikające z głębokiej analizy sytuacji, która została opisana szczegółowo we wnioskach.

2.5 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie wielkopolskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi:

- należy stworzyć słowniczek zastosowanych pojęć, skrótów
- pewne tematy są bardziej szczegółowo omówione inne bardziej ogólne – należałoby wyjaśnić we wstępie dlaczego

R: Tak, słowniczek, który te skróty... ciekawa propozycja. Kolejna sprawa, jeśli mówimy o analizie pewnych problemów, które są w raporcie. Jest w tym trochę ogólności, jedne są bardziej rozwinięte, inne nie. I tu jest pytanie: co ten raport miał pokazać? W jakich aspektach jest uszczegółowienie, a w jakich tylko stopień ogólności?

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- zła struktura raportu – wymaga to przebudowania: wstęp +cele, metodologia, kolejne rozdziały oraz posumowanie z wnioskami
- brak wstępu i wyraźnych wniosków – należy je wyszczególnić

- technikalnia: literówki np. na stronie 63

R: Jeżeli chodzi tu o strukturę, to na początku są zawarte najważniejsze ustalenia i wnioski, moim zdaniem to powinno się znaleźć na końcu, natomiast na początku bardziej sprecyzowanie celów. Owszem, (?) metodologiczna, czyli cel, zakres, następnie (?) metodologiczna. Jeśli chodzi o strukturę poszczególnych rozdziałów, bardzo dobrze rozbudowana struktura demograficzna województwa, aczkolwiek można powiedzieć, że niektóre dane są niezbyt wiążące, jeśli chodzi o kształcenie dualne. Tego we wnioskach nie ma po prostu, powiązania jeśli chodzi o strukturę demograficzną, nie do końca jest to sprecyzowane.

R: Abstraktu, takiego, wstępu, który będzie nam mówił, na czym ten raport będzie skupiony. I tego podsumowania końcowego, które będzie miało rezultat, w postaci tego, co jesteśmy w stanie wyczytać, konkretnych wniosków.

R: To może ze strony formalnej, jak mówimy o ważnych miejscach pewnych działań raportu, czyli np. analiza wskazana jest jako 8 paragraf, ona powinna być jako 2, czy gdzieś na samym początku, bo ona by nam pokazała, jak wygląda cała struktura, mocne, słabe strony, a jakie są też szanse i zagrożenia. Oczywiście, to co pokazuje analiza SWOT, to badanie, to się przewija w tym raporcie, ale dopiero jest ukazane na koniec, więc w związku z tym, moim zdaniem, może powinna być na początku, żeby czytelnik mógł się zapoznać ze strukturą, a rozwinięcie by było w dalszej części raportu.

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- zbyt dużo aktów prawnych – należy je skrócić, streścić
- brak odnośników do cytowanych raportów, danych – należy to uzupełnić
- brak wy tłumaczenia dlaczego zastosowano taką metodologię – należy to dopisać

R: Tutaj mamy jakościową analizę danych, natomiast na stronie 13 mamy przekazane, co zostało przeanalizowane odnośnie rynku edukacyjnego. Jest tutaj bardzo dużo materiału, statystyki, zestawienia tabelaryczne, akty prawne. Odnośnie tych aktów prawnych można powiedzieć, że jest zbyt dużo tego. Mamy wyniki badań społecznych, natomiast w dalszej części raportu, czytając, nie do końca do wszystkich tych źródeł informacji mamy odniesienia. Nie mamy konkretnego odniesienia czy przypisu, mamy też odniesienie gdzieś tam dalej do strategii rozwoju województwa wielkopolskiego, to też nie do końca jest uzasadnione, bym powiedział. Czyli zbyt dużo dokumentów, nie ma odnośników, to powinno być zawarte, co z konkretnego źródła pochodzi. Podane mamy nazwę materiałów, poszczególnych autorów, ale nie jest zawarte, w którym miejscu.

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- należy uaktualnić dane

- zła struktura bibliografii: należy oddzielić literaturę naukową od raportów i aktów prawnych
- nieadekwatne dane pochodzące z innych krajów – brak wytłumaczenia jakie ma to przełożenie na polski grunt
- brak komentarzy, wyjaśnień do przytaczanych danych
- warto wzbogacić dane o badania dotyczące migracji w regionie

R: Zwłaszcza, że literatura w tym aspekcie jest już dziś nieaktualna, bo 1999, może być odniesieniem do tej... reformy, ale bardziej w tym badaniu trzeba się skupiać na rzeczywistej sytuacji, czyli tego roku 2017, kiedy ta reforma została wprowadzona, a też lata 2015, 2016, które by dały jakiś wynik... tej wprowadzonej, która miała miejsce i to badanie odnoszące się do tego szkolnictwa zawodowego miałyby w mojej ocenie w tym wymiarze... wymiar merytoryczny

R: Ja może powiem tak, są pewne metodologie badanych zawodów, to jest wspomniane... we Szwecji zostało wynalezione... i tyle, a my nie wiemy tak naprawdę, jakie w Polsce były arkana. Jest to moim zdaniem zbyt skrótowe i ubogie wytłumaczenie.

R: Ja może powiem o naszej branży, bo w województwie wielkopolskim jest deficyt zawodów właśnie kierowca... a też nie ma wskazanego... skąd są takie opinie, wiemy że tak jest, ale nie ma twardych danych, dlaczego tak się dzieje. Wiemy, że tak jest, ale nie wiemy dlaczego?

R: Tutaj jeszcze jedna taka rzecz, która się nasunęła jeszcze wcześniej odnośnie danych, które warto byłoby wzbogacić o dane migracyjne. To rejon, gdzie dużo osób stamtąd wyjeżdża.

5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi:

- brak wniosków – należy je wyraźnie wyodrębnić

R: Tak jak wspomniałem, tych wniosków brakowało, naprawdę, tak jakby w ogóle ich nie było. Trzeba było samemu te wnioski wyciągnąć na podstawie przeczytanego raportu. Można by było nawet jakieś od pauz, takie bardzo czytelne

6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- strona 18 brak wystarczającego omówienia przedstawionych danych
- niekompletne dane dotyczące struktury wieku mieszkańców – należy je poszerzyć, aby pokazać dominujące trendy
- niezrozumiałe dane na stronie 25 – należy je mówić

R: Jeśli chodzi o te przemiany w strukturze demograficznej po roku 89, mamy tu uwzględnione na stronie 18 regionalne (?) struktury wykształcenia województwa, tu chodzi głównie o wiek produkcyjny, mamy podane poszczególne odchylenia, jest podział na wykształcenie wyższe, średnie, zawodowe, średnie ogólnozasadnicze i gimnazjalne, czy podstawowe i widzimy, czy odchylenie ma wartości dodatnie czy ujemne, mamy masę materiałów związanych ze zdawalnością egzaminów maturalnych, rozbieżność na poszczególne przedmioty, więc wiemy, kto egzamin pozytywnie zdał, a nie wiemy jak, w jaki sposób?

R: Tak, w ogóle te trendy demograficzne to też nie mamy kompletności danych, mamy współczynnik dzietności, mamy np. struktura wieków mieszkańców na 2016, to jeżeli mówimy o trendach, to powinniśmy znać je trochę wstecz, powiedzmy od roku 90-95, wtedy będziemy w stanie porównać, czy struktura tutaj się zmieniła, ale nie mamy kompletności danych

R: Też tutaj nie jest zrozumiała dla mnie struktura zamieszkania, na stronie 25... Jest struktura zamieszkania województwa, jest to niepasujące do treści, mamy gęstość zaludnienia, mamy miasta ogółem, czyli ilość miast (?). Te dane, ta tabela jest dość obszerna. I mamy taki wskaźnik, który nam pokazuje coś, bo główny kierunek migracji, dokąd ludność się przemieszcza, i saldo migracji. To jest coś ważnego.

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy wzbogacić/urozmaicić statystyki opisowe np. o medianę, odchylenia
- należy uzupełnić raport o dane migracyjne i jakie ma to przełożenie na sytuację w opisywanym województwie

R: Kolejna sprawa to uśrednienie wynagrodzenia. Moim zdaniem, średnia podawana do ogólnego wynagrodzenia jest średnią, która może takiemu czytelnikowi, który chce wiedzieć, ile w średnio zarabia się na rękę, zatrzeć nieco obraz. Nie zawsze jest tak, że średnia, która jest podana tylko średnia, jest tą kwotą, którą się otrzymuje, bo wiadomo, że tak nie jest. Może warto by to było urozmaicić o nieco więcej statystyk opisowych? Mediana, moda, coś takiego... Wtedy łatwiej opisać. Górny, dolny i odchylenie standardowe, by można było stwierdzić ile plus minus te pensje mogą się od średniej wahać. Moim zdaniem takie dane powinny być wprowadzone i wytłumaczone i też minimum, maksimum, też by się tu przydało, by mieć pogląd szerszy. Jak ktoś tu patrzy 3767 brutto, tak? To może się wydawać całkiem okej mają, ewentualnie podzielić na branże. Bo są branże wiodące i te deficytowe, które wypadaloby też ratować, prawda

R: Te zarobki wpływają na tę migrację, warto by to pokazać...

R: Tutaj jest wykres z roku 2015 i tu jest podana wartość na jednego mieszkańca, natomiast trzeba zwrócić uwagę, że nie jest to do końca(?). Wartość PKB na 1 mieszkańca jest bardzo zależna od wartości sprzedanych dóbr i usług na danym obszarze i zależy od liczby mieszkańców. Nie ma tu pełnego obrazu, więc można by tu podać PKB wg nominalnej wartości (?) poszczególnych, województwa w stanie zakupu. Poszczególne obszary... Np. w województwie mazowieckim są wyższe ceny, w województwach bardziej rozwiniętych, natomiast inne ceny mamy na terenie ściany wschodniej, więc mamy tu dodatkowo jeszcze... taka PKB, wg wartości nabywczej (?) podstawą usług. To byłoby dobre porównanie, czy województwo będzie tu zajmowało tą jedną z ostatnich pozycji, czy nie znajdzie się w czołówce. Tam może nie, ale może się przesunąć w górę.

- 8) Ocena prezentacji przemian infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- należy dopisać krótkie wnioski do wykresu na stronie 42
- strona 47 tabela 14: zbędny kod SIO, ujednoczyć zapis danych oraz dodać krótkie wnioski z tabeli

M: Piąty rozdział, strona 36. Tu jest od razu też uprzedzę, błąd, że jest napisany rok 2016, błąd schematyczny, który pojawia się wszędzie

R: Przydałby się wniosek z wykresu, (?) tylko w formie dwóch-trzech zdań jest napisany jakiś wniosek. Tak to z reguły jest, że nie ogarniamy tabeli... natomiast tylko jakie z tego wnioski, a tu jest zbyt szczegółowo opisane. Przy każdej tabeli i wykresie jest omówienie, zbyt dużo...

R: Dane są tu... (?) są wartości bezwzględne, a tu procentowe. Może w wartościach procentowych byłoby...?

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- zbyt długi tytuł – należy go skrócić
- niekompletne dane – należy je dopracować
- należy uaktualnić dane

M: Brak tego tutaj... No właśnie – badania socjologiczne, pedagogiczne i ekonomiczne, po czym ten podział jest... nie bardzo klarowny. Do tego są dane aktualne – mniej lub bardziej – dot. rozwoju edukacji 2013, , gdzie chwilę wcześniej mówimy o rozwoju do 2020. Generalnie... troszeczkę chyba miszmasz się pojawia.

- 10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- wskazane uporządkowanie tabel wg zmiennej a nie alfabetycznie
- brak punktu odniesienia w tabeli 20, brak informacji z którego roku to absolwenci

M: Pytanie: czy to powinno być alfabetycznie ułożone, czy... Wydaje się, że jest alfabet, ale co ma alfabet do faktycznych danych. Może lepsze byłoby uporządkowanie, bo może się właśnie okazać, że na pierwszym miejscu będzie coś, co (?) i okaże się, że można...

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- zbyt długi tytuł – należy go skrócić
- występują nieścisłości pomiędzy danymi a ich omówieniem
- należy rozpocząć rozdział od rodzajów programów nauczania (obecnie na końcu rozdziału)
- uszczegółowienie opisu, konieczne uwzględnienie aspektu regionalizacji i specjalizacji
- brak analiz dotyczących bezpośrednio kategorii NEET – w całym raporcie

R: Tzn. chciałbym tu też zwrócić uwagę na pewną nieścisłość w raporcie. W jednym momencie jest napisane tam, że ponad, chyba 70% programów jest tworzone, kopiowane z (?) natomiast w dalszej części jest napisane, że (?) wszystkie szkolenia... Jakies tutaj... Najpierw, że nauczyciele tylko kopiują gotowce, nie są kreatywni, a w dalszej części, że uczeń który zmienia szkołę... (?)

R: (...) Autorzy nie zdają sobie sprawy, że każdy ma swoje arkana, tajemnice, potrzeby i jak mówimy o zawodach, powinniśmy uszczegółowić, czy np. odwołam się do naszej pracy – logistyka, spedycja – w ogóle można powiedzieć najbardziej dynamicznie rozwijający się sektor naszej gospodarki, jako firmy jesteśmy w czołówce europejskiej, ale również pod względem pochodzenia borykamy się z problemami, które spotykają nasze przedsiębiorstwa, ogólne, zagraniczne czy w znaczeniu globalnym i brakuje nam np. konsultantów, którzy są praktykami i spotykają się z problemami na co dzień. Tu też naukowcy, ci konsultanci, w większości przypadków, ci którzy mają wiedzę, ci którzy rozwiązują problemy na rynku, w takich programach, te programy są zazwyczaj z punktu widzenia teorii, a nie praktyki i rzeczywistości. Mimo odwołania do regionalizacji, bo tak naprawdę, co powiedział wcześniej kolega, nasze problemy są specyficzne

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania (?), w tym jedno z 2013 roku z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy wyjaśnić zapis
- brak wprowadzenia oraz podsumowania i zakończenia

- za dużo zbędnych treści należy je skrócić

R: Natomiast tutaj na początku jest masa różnych danych, tak jak mamy jakościową analizę, czyli dużo dokumentów, a potem okazuje się na końcu, że na podstawie dwóch raportów jesteśmy w stanie to przygotować. Niepotrzebny dopisek.

2.6 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie świętokrzyskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- nieczytelne tabele – problemem jest uporządkowanie danych alfabetycznie, a nie wg zmiennej np. rysunek 11

3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- podpunkt na stronie 14 niepotrzebny – te dane są później w bibliografii wystarczy odsyłacz
- nieprecyzyjne dane odnośnie wykorzystanej metodologii np. jakościowa analiza (?) *desk research*, a potem opis/odwołanie do innych metod/technik – należy to dopracować
- brak odniesienia w analizach do kategorii NEET

4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- należy pogłębić dane statystyczne odnośnie województwa
- w bibliografii do poprawy struktura – podział na: literatura naukowa, raporty, akty prawne

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- należy wypunktować wnioski
- sugestia, aby wnioski nie były na początku raportu tylko na końcu

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- tabela 4 strona 19 – należy uporządkować wg zmiennej
- należy pogłębić analizy w kierunku oceny czasowej zjawiska
- technikalia (podane w poniższych cytatach)
- należy konsekwentnie wyjaśniać stosowane pojęcia lub stworzyć słowniczek pojęć

R: Mogłyby być podane informacje, na którym miejscu znajduje się np. województwo świętokrzyskie...

R: Tak, ale mamy tu też kwestie techniczne, że te źródła na środku albo z lewej strony...

M: Ewentualnie jak się zmieniały te miejsca, prawda? Autor opracowujący te tabele mógłby się pokusić o to, by faktycznie wskazać poszczególne lata, te 79%, założmy, że jest to któreś miejsce. To jest spadek, awans, czy wręcz przeciwnie? Pytanie też natury technicznej np. takie coś, co jest pod tą tabelą „Źródła opracowanie własne na podstawie danych”. Jak Państwo odbieracie tę...?

R: To kwestie techniczne odnośnie czytania, to jest na stronie 18, tabela podpis, a pod spodem źródło i tabela jest mniejsza. Takie... tu koleżanka zaznaczyła: po 1989 roku... No takie techniczne, odstęp między źródłem a dalszą częścią tekstu. Tzn. czyta się dobrze tekst, ale może żeby to było jeszcze bardziej przejrzyste.

R: Jeżeli ktoś to drukował czarno-białą, to mogło być nieczytelne...

R: Jakby to zawrzeć w kolorze, tu gdzie są całkowicie ciemne, to...

R: A propos skrótów właśnie, to jak jest np. CKE, jest wyjaśnione, ale już np. BDL już dla mnie nie jest jasne.

M: W związku z tym np. słowniczek pojęć powinien się pojawić?

R: Byłby przydatny, albo przypisy.

M: I też tu widać troszkę brak konsekwencji, bo czasami się faktycznie zdarza, że są wyjaśnione skróty, ale nie zawsze... Jak się raz przeoczy skrót na początku, to potem jest problem, więc taki słowniczek skrótów mógłby ułatwić odbiór tekstu.

R: Tak, (?) jeszcze na stronie 17, to ciemniejsze miejsce co jest zaznaczone, mogłoby być bardziej czytelne, ta czcionka...

R: Tak jak jest tabela 4, na ciemnym tle... Czcionka stosowana analogicznie mogłaby być zmieniona...

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- rysunek 6 strona 28 – byłby bardziej czytelny w formie wykresu kołowego,
- ujednoczenie zapisu danych (miejsca po przecinku) w *krótkim opracowaniu tego wykresu jest miejsce po przecinku – strona 27 – a pod spodem dwa miejsca po przecinku. To niekonsekwencja.*
- wskazane dopracowanie techniczne i wizualne wykresów

8) Ocena prezentacji przemian infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd schematyczny, który pojawia się wszędzie dotyczący daty w tytule – jest 2016 powinno być 2017
- mało czytelna prezentacja - rysunek 9 strona 38
- ujednoczenie wykresów np. wykres 7 ze strony 42 inny niż pozostałe (wygląda jakby był przeklejony z innego dokumentu)
- uporządkowanie tabeli 14 ze strony 47 – niektóre dane szczegółowe inne tylko wspomniane – należy to ujednoczyć
- tabele należy uporządkować wg zmiennej, a nie alfabetycznie
- wskazane ujednoczenie jednostek w tabelach, konsekwentnie albo procenty, albo liczby bezwzględne
- województwa w tabelach powinny być zapisane z małych liter
- należy pokazać dane w odniesieniu/na tle całej Polski

R: Rysunek 10, strona 38... nie do końca to do mnie przemawia...

M: A np. tabela 14 ze strony 47, jak oceniacie zasadność korzystania z kodu SIO, czy te dane są akurat potrzebne, czy ten poziom szczegółowości jest zasadny? Tzn. to przykład, a mi chodzi o odniesienie do całego tekstu. Czy w pewnym momencie nie są zbyt szczegółowe te dane? Albo są lakoniczne opisy wykresu w postaci jednego zdania, albo są takie bardzo szczegółowe dane... Dlatego przydałoby się... trochę to uporządkować, być może, więc klucz, typ placówki przyjęty... Może mogłoby zostać, ale pytanie co do wiersza na dole, pod tabelą... Jakieś niestandardowe opracowanie...

R: I ta Polska (?) mogłaby być bardziej wyraźna, wyróżniona. Wytłuszczona, albo...

9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić

perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- należy uzasadnić i uporządkować prezentowane strategie

R: Nie, wydaje mi się, że to albo wyjaśnienie dlaczego akurat te lata, albo jakaś ciągłość powinna być...

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- na stronie 70 tabelka nr 20 była nieczytelna bo były zawody nadwyżkowe i zrównoważone, które chciałabym jakiejś większej konsekwencji, czyli mogłaby być osobna tabelka na nadwyżkowe i osobna na zrównoważone, tym bardziej, że tabelka 19 pokazuje same zawody deficytowe w województwie...*R: Tytuł tej tabelki też prawda? „najpopularniejszych kierunków”, a w nich są te deficytowe... , uporządkowanie tabeli wg zmiennej – liczby uczniów*
- pozostałe tabele w całym rozdziale do uporządkowania – w obecnej postaci są nieczytelne
- błędne użycie/wyjaśnienie pojęcia *pracowitość*

M: Wracając jeszcze do tabeli 19, poza wszystkim, znów się odwołam do statystyka, tabela rozkład dwóch zmiennych i więcej jest tutaj tak naprawdę tylko nazwa... Trudno powiedzieć, że to jest tabela, nie ma danych liczbowych, więc jest to po prostu wykaz... Jest jako tabela, a także jako wykaz... W tej tabeli znowu jest krótsze alfabetycznie, ale czy nie byłoby bardziej zasadne, żeby bardziej pokazać, które zawody są bardziej deficytowe, bo w tej chwili nie jest dla nas jasne, czy są piekarze czy lekarze najbardziej? Pojawia się zasadność PKB w tym momencie, gdzie raczej powinno być chyba opisane, wskaźnik tego poziomu deficytowego...

R: Też pytanie, czy w tabeli 18 jak mamy podział na zawody deficytowe to odnosimy się do (?) zawodu 2017, a w tabelkach 19 i 20 już 2018r. Czy to nie problem, jeśli ktoś się nie doczyta, że to nie dotyczy już tych samych danych.

R: Tabele z różnych źródeł, widać, że niby identycznie, a jednak... Jak korzysta z różnych źródeł to powinien przerezagować na jeden styl.

R: Tabela nr 18, strona 68. Województwo, podział na zawody deficytowe, zrównoważone, nadwyżkowe w procentach (?) i szkół zawodowych i w cudzysłowie „pracowitość”. Co to jest?

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali

województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy wyjaśnić zastosowane pojęcia, skróty
- technikalnia (ujęte w poniższych cytatach)
- tabela nr 27 strona 81- konieczne wyjaśnienie użytego porównania
- zbyt ogólnikowa analiza SWOT należy ją pogłębić

R: (?) nam znane jest, ale ktoś z zewnątrz nie będzie wiedział, co to jest np. KPS.

M: Tu tak samo ktoś może nie wiedzieć, co to jest „kwalifikacja w zawodzie”, bo dla nas to jest oczywistość, ale jak ktoś z zewnątrz będzie czytał to może mieć problem. To jest strona 78, podpunkt E. Dla nas to jest oczywiste, ale ktoś to czyta z zewnątrz to może mieć...

M: Tu mi się jeszcze rzuciło w oczy, jeszcze technikalnia... strona 80... (?) Treści, pojawia się takie coś jak wyk. 9. Z takim odniesieniem jeszcze się nie spotkałem, przyznam szczerze, żeby nie było np. porównaj wykres... (?) 80, akapit... Jest możliwość weryfikacji i... (?) Nagle się pojawiło pierwszy raz.

R: Rzeczywiście, nie wiem co to jest, w przypisie...

M: Ohoho, faktycznie, to jest 78 strona, przypis (?) str. 8, mhm... Potem na 81 (?) str. 40... potem str. 42, więc ktoś musiał przenosić sobie tekst i zapomnieć do czego to jest odwołane, nie ma do czego jest odwołane. Nie sądzę, żeby to było do strony 77, czyli do poprzedniego rozdziału, takiej praktyki chyba nie ma... Tu jest na stronie 78, trzeba to ewidentnie poprawić. Gdyby się pojawiło na stronie 78, to wtedy można by to potraktować jako (?) natomiast tutaj jest kłopot, najwyraźniej wypadł fragment tekstu i tak zostało.

M: Tabela 27 Jeżeli jest informacja, kto podejmuje współpracę, jest 86% to jest jednoznaczne z tym, że te 14% nie, więc to nie jest potrzebne i tak naprawdę, dobry byłby wykres w świętokrzyskim na tle kraju. Szkoła policealna byłoby 86% w świętokrzyskim, 73% (w kraju?).

R: Rozumiem, że to jest wyjaśnione?

R: To jest na pierwszej stronie, ale nie jest wyjaśnione.. Czyli ktoś otwiera sobie wykres lub tabelę i chce porównać, ale nie wie do czego, jak to jest... w porównaniu czego do czego...

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy wyjaśnić ten zapis
- należy uaktualnić dane
- wskazane ujednoczenie przypisów
- technikalnia (ujęte w poniższych cytatach)

R: No właśnie, 2013 rok... To jest nieaktualne, to jest 5 lat różnicy. Przez 5 lat na rynku to jest bardzo dużo, jeśli chodzi o przemysł, elektronikę, to jest czasami przepaść technologiczna, to

jest... drugi jest z 2016 roku, bardziej współczesne... To biorąc ten przykład z wcześniej... Wystarczyło do tego, żeby był przesyłany na rynek farmaceutów, więc ten raport jest już nieaktualny dla mnie...

M: Tu jest przypis 97 - 2011, a 98 - 2018, a 99 - 2016. No ten 2011... To jest pytanie - czy nie było nowszych danych? Czasami tak jest, ale brakuje informacji na ten temat. Co innego jeśli nie znalazł informacji, bo nie umiał, bo mu się nie chciało, a co innego, jeżeli ich faktycznie nie ma. To jest inna dyrektywa, że być może za rzadko są te badania robione.

R: Teraz tak mi przychodzi do głowy, to też strona edycyjna. Nie lepiej stosować przypisy, od pierwszego do ostatniego, ale dotyczące tylko jednego rozdziału? Potem znów numerować kolejno. Bo tu już się pojawia przypis 97, prawda?

M: Tak, no oczywiście te techniczne aspekty, np. sam fakt numeracji jest, rozdział 9 to jest dziewiątka z kropką, po czym pojawia się, co prawda trochę mniejszy, a jednak dalej, pogrubiona jedynka z kropką. I teraz, na stronie 86 mamy rozdział zatytułowany dziewiątką arabską, a potem znowu arabska jedynka i kropka i jest pewien chaos, jeśli dobrze pamiętam, to wymóg był troszkę inny, ale powinno być np. 9.1, 9.2, jeżeli tak to jest wypunktowywane. W ten sposób robiono podrozdziały, a tutaj w ten sposób znakowano poszczególne rekomendacje, co jest kompletnie niekompatybilne z pozostałą częścią raportu.

2.7 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie pomorskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze, bibliografia

Uwagi: brak

3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- podpunkt na stronie 14 niepotrzebny - jest później w bibliografii wystarczy odsyłacz

4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi: brak

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- należy wypunktować wnioski

R: Być może brakuje takiego rozdziału, który by to podsumował w jakiś podstawowy sposób zawierał bez wczytania się w całość, to mogłoby być rozwiązanie.

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- warto umieścić podsumowanie pod kątem omawianego województwa
- należy wyjaśnić wszystkie użyte skróty
- tabela 4 strona 19 wymaga dopracowania – poszerzenia o analizę zjawiska na przestrzeni lat

R: Myślę, że jedyne co warto byłoby zrobić to podsumowanie pod kątem województwa – że w tym lepiej tu, ale tu można się poprawić.

R: Zamieszczając zapytania, regulaminy, zawsze umieszczamy je na początku, by ktoś już wiedział o co chodzi.

R: Tabela 4 strona 19. Jest czytelna, ale można by poszerzyć. Jest powiedziane, że na przestrzeni Polski taka sama, ale nie jest powiedziane, co na przestrzeni lat.

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy dopracować tabele
- należy ujednoczyć miejsca po przecinku w całym dokumencie (raz jedno, innym razem dwa)
- brakuje podsumowania rozdziału

M: rysunek 6 ze strony 28. Czy on jest dla Pań czytelny? R: Myślę, że powinien tu być wykres. Jeżeli to jest w procentach, to wzrokowo byłoby łatwiej. Píše tutaj 66, a tu 12, nie rzuca nam się w oczy jaka to proporcja.

- 8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd systemowy z datą

- do dopracowania rysunek nr 9

R: Trzeba się wczytać mocno, rysunek 9 jest ciężko czytelny, trzeba się bardzo wczytać, by to wszystko widzieć.

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- należy uaktualnić dane
- wskazane uzupełnienie o dane z samorządów

R: Np. po zamknięciu danego okresu sprawozdawczego funduszy europejskich. (?) One dostają dwa lata później, więc może jest coś bardziej aktualnego. Ale skoro padł tutaj... to bardzo na czasie. Może do samorządów, które też prowadzą swoje badania. Warto byłoby uzupełnić o takie badania. Bo tutaj są w skali całego kraju, a przydałoby się regionalnie, pod kątem województwa.

- 10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- dane w tabelach powinny być uporządkowane wg zmiennej
- problem z tabelą 19 i 20

M: Czy np. w przypadku takiej tabeli nr 19 ze strony 65 można powiedzieć, że te symbole PKB są konieczne?

R: Jeśli się podaje PKB, podaje się jako czterocyfrowy, bardziej to klasyfikuje pod daną działalność.

M: No i temat tabeli 20 się pojawia, o której tu wspomnieliśmy. Jest pytanie, czy jest (?)?

R: Niewiele mówi do osoby, która ją czyta. Jeżeli byłby to symbol PKB z wyjaśnieniem, co to jest albo omówienie, co oznacza przynależność do danego zawodu, byłoby bardziej czytelne.

- 11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów

szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- wykres nr 9 wymaga dopracowania – bardziej szczegółowego omówienia

R: Jedno (?) czyli podział na (?) szkół, podział na współpracę, jak wygląda na przestrzeni województwa i kraju, jest podział na programy nauczania... Ale czy to jest właściwie omówione, albo... Dla mnie patrzę na wykres 9 i (?) jedno zdanie... Trzeba byłoby tu coś dodać, bo nie wiem, co daje to badanie.

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy wyjaśnić ten zapis
- należy uaktualnić dane
- wskazane ujednolicenie przypisów
- technalia (ujęte w poniższych cytatach)

R: Trzeba go dopracować, jeśli chodzi o zmianę czcionki, ciężko się to czyta, wygląda jak maszyna do pisania. Gdzieś tam przypisy nie są u góry, tylko... Takie typowo... Po prostu.

R: Warte jest większego omówienia zebranych danych, bo szkoda że są dane bardzo konkretne, a omówienie przeciętne. Ktoś, kto po to sięga, chce wniosek, a nie samemu analizować.

2.8 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie podkarpackim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- wykresy, diagramy - nie zawsze są zrozumiałe, jasne i czytelne – to wymaga dopracowania

R: Są nieliczne elementy uzupełniające tego raportu, np. wykresy czy diagramy, one nie zawsze są zrozumiałe, jasne i czytelne, brakuje tego w raporcie, który ma być czytany

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- podpunkt na stronie 14 niepotrzebny – jest później w bibliografii wystarczy odsyłać

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- brak odniesień w całym raporcie do kategorii NEET

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- brak wniosków
- wnioski powinny być wypunktowane

R: Nagłówek wniosek jest, to powinno być w punktach

R: Nawet użyć grubszej czcionki czy akapitu, bo to jest podstawą rozdziału

R: Są ustalenia, ale absolutnie brak wniosków

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- brak omówienia tego zjawiska w porównaniu do innych np. ościennych województw
- zamienić kolejność podrozdziałów 3.2 jako 3.1 – będzie wtedy bardziej logicznie
- uzupełnić raport o piramidy wieku – wzbogaci to analizę
- tabela 4 strona 19 wymaga dopracowania – w tej postaci jest nieczytelna – zestawienie danych jest mało czytelne, jest też niedopracowana graficznie

R: Tylko wracam, że tak powiem, do porównań w skali, bo tutaj nie ma obrazu potencjału demograficznego województwa, tylko i wyłącznie choćby wykorzystać badania z innych, ościennych województw, bo dziś młodzież jest bardzo mobilna, więc my korzystamy z danych różnych powiatów, bo tu są dwa, rzeszowski i strzyżowski. To młodzież jest (?) a to powoduje, że z ościennych powiatów edukacji, z potencjału demograficznego, porównując jak było w latach 89 do 2000 np. to też młodzież (?) z innych województw. Równie dobrze może korzystać z oferty edukacyjnej ościennych województw

R: Tutaj samym tekstem demografii to my nie sporządzimy, nie mamy piramidy wieku, tego brakuje, z 89r., a piramida wieku aktualna, np. z 2018, albo 2015, bo z tego można sprawdzić, to podstawowy wykres złożony umożliwiającym analizę, tylko to...

R: Jakbyśmy zamienili 3.2 na 3.1 to...

M: Piramid wiekowych rzeczywiście nie ma, to cenna uwaga, która się pojawiła, warto je dodać, jak najbardziej. Natomiast samo omówienie problemu, powinno założyć, że kolejność się odwróci, czy państwa zdaniem można coś dodać? Właśnie o to chodzi, że trzeba geografa, który coś takiego jak z piramidą zauważy, wyłapie. O to chodzi w tym spotkaniu właśnie. No tutaj być może, co pan sygnalizował. Jest wykres na stronie 19, „ludność wieku 15-19”, i data z 95 roku do 2016. Pojawia się pytanie...

R: Skądinąd wiemy, ale nie ma tego wyraźnie zaznaczonego. Zestawienie tabelaryczne jest mało czytelne. Niestety no... akurat z trendów nie wylamuje ta...

R: Stwierdzam, że to na poziomie bardzo mało czytelnym

R: To uwaga też do graficznego opracowania

7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy na początku rozdziału dokonać analizy potencjału gospodarczego województwa i dopiero na tej podstawie analizować rynek pracy
- należy uzupełnić analizy o dane z Panelu Infodoradcy – wzbogaci to analizę pod kątem perspektyw rozwoju zawodów w poszczególnych województwach
- tabela 10 strona 33 wymaga uporządkowania danych wg zmiennej – nie alfabetycznie, obecna forma jest nieczytelna

R: Pierwsze się patrzy na wykres, diagram, a później dokonuje analizy. A tu patrzę analizując nazwę rozdziału, tego obszaru raportu, charakterystykę województwa w porównaniu gospodarczym, a my tu od razu atakujemy w podrozdziale rynkiem pracy. A tu trzeba by jednak... ja wiem, że jest mało czasu w takim raporcie, ale pewien potencjał gospodarczy. Jakie są priorytety rozwoju gospodarczego, na co stawia województwo, jeżeli chodzi o województwa... Tylko tego brakuje, jak jest rynek edukacyjny, to chodzi o sytuację na rynku edukacyjnym... tego brakuje

R: (Panel Infodoradca??) tam jest spis wszystkich zawodów, 1600 w tym momencie i tam jest coś takiego jak perspektywa rozwoju i tak to wygląda. Takie coś, Panel Infodoradca, można wrzucić

8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd systemowy z datą – jest 2016 powinno być 2017

- tabele należy dopracować, gdyż są nieczytelne, dodatkowo podpisy pod nimi raz są od lewej a innym razem od środka – należy to ujednolicić
- okres czasowy, do którego odwołują się autorzy wymaga wyjaśnienia
- należy uzupełnić analizy o badania nad pracodawcami w województwie podkarpackim, które ukażą jakie są potrzeby edukacyjne w analizowanym województwie
- tabela 14 ze strony 27 – niepotrzebny kod SIO
- rysunek 10 na stronie 48 potencjał szkolenia zawodowego w województwie podkarpackim jest bardzo nieczytelny należy go dopracować

R: Do mnie te wykresy nie przemawiają, nawet w tabelach widać, że niektóre są wyśrodkowane, niektóre są do lewej

R: (?) okres czasowy, bo widać że są różne... każda tabela ma inne (?) w jednym jest 99, 2011, a w jednym (?) 2016, a potem 2015. Więc nie mamy punktu odniesienia jednej tabeli do drugiej

M: I teraz właśnie może wymagałoby to gdzieś uzasadnienia dlaczego tak jest, bo to może pochodzić z różnych źródeł, ale to wymaga wyjaśnienia...

R: Prognozowanie, projektowanie, jak najbardziej powinno się pojawić, badanie opinii. Można by wykorzystać też inne badania, są badania mieszkańców ale też samych pracodawców, a tu nie ma czegoś takiego. Do tych największych zakładów, zrobić analizę na tle największych zakładów województwa podkarpackiego i jakie są potrzeby edukacyjne, skoro mówimy o dualnym to tego brakuje

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- nieaktualne dane – należy odwołać się do bardziej aktualnych danych, raportów, badań
- technalia (ujęte w poniższych cytatach)

M: Mapa 12, nagle pojawia się mapa czarno-biała... wcześniej były kolorowe...

- 10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- dane w tabelach powinny być uporządkowane wg zmiennej

- ujęcie danych w tabeli 19 na stronie 68 wg rejonów
- brak wyjaśnienia źródła podawanych informacji – należy to uzupełnić
- zbyt pobieżna analiza rynku pracy – należy ją uszczegółowić
- zbyt pobieżne analizy na stronie nr 68 (wyniki badania regionalnego) – należy je uszczegółowić
- wskazane poszerzenie analiz o przedstawienie/wypunktowanie oferty edukacyjnej z podziałem na poszczególne powiaty
- tabela 20 – należy ją uporządkować pod kątem zawodów: deficytowe, nadwyżkowe, zrównoważone

R: Mało w tekście o wytłumaczeniu, co to w ogóle jest, informacja skąd pochodzi i kto jest koordynatorem krajowym, teraz analiza rynku pracy (?) 3, bardzo pobieżna, jeżeli chodzi o nasze województwo...

R: Ona wymagałaby poszerzenia, bo jednak oferta edukacyjna nie może być stworzona dla konkretnego zawodu w województwie tylko musi mieć charakter nie regionalizacji tym razem, tylko rejonizacji, tzn. powinno być to ujęte podmiotowo. Jakie jest zapotrzebowanie w poszczególnych powiatach. Wtedy jest to bardziej wymierne, miarodajne, ciężko bowiem oceniać jak mamy białą plamę województwa podkarpackiego, powiat bieszczadzki choćby tam spostrzegłem i jak można stworzyć ofertę dla (?) np. technikom leśnym w Lesku, bo to ma inny charakter. Inny charakter mają Bieszczady, inny Beskid Niski, inne nazwijmy to miasteczka galicyjskie, tutaj upraszcam, czyli np. Rzeszów, Przemyśl. To wymagałoby pewnej korekty

R: No i wyniki badania regionalnego są wg mnie zrobione bardzo pobieżnie, strona 68, badania regionalne pokazują, że w przypadku coraz większej liczby zawodów (?) pracodawcy mają problem ze znalezieniem odpowiednich pracowników.

R: Mnie konkretnie w raporcie interesuje, jaką ofertę edukacyjną mamy stworzyć w powiecie dla potencjalnych zawodów, a tego tu nie mamy

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy poprawić zapisy: oddzielnie stosujemy: szkoła zawodowa, szkoła branżowa pierwszego stopnia - to dwie różne szkoły

R: Pierwszego stopnia źle napisane, dużymi literami

R: Szkoła zawodowa, to będzie inaczej, szkoła branżowa pierwszego stopnia i wcześniej tak było, szkoła branżowa pierwszego stopnia – trzeba to poprawić

R: Jeżeli się robi coś w... to można to zastosować, bo jednak szkoły zawodowe jeszcze funkcjonują i jest czas do tego, że raport do kiedy był stworzony i szkoły branżowe też powinny być

R: Nie mamy nic do analizy SWOT, tylko do całego raportu. On czerpie z różnych źródeł informacji i nie ma ujednolicenia. Te tabele, wykresy są niespójne. Tutaj w 2013 nie ma doradztwa zawodowego nigdzie w Rzeczypospolitej. Nie czepiamy się SWOT, tylko raportu

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy wyjaśnić ten zapis
- nieaktualne dane np. z 2013 roku – należy je pominąć lub uaktualnić

2.9 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie lubuskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- technikalia: literówki
- brak przypisów
- niektóre terminy mogą być niezrozumiałe dla odbiorców – należy je wyjaśnić np. zbudować słowniczek pojęć

R: Zdarzają się literówki, np. brakuje punkt 8, analiza (?) technik (?).

R: Myślę, że jeśli chodzi o kwestie techniczne... niektóre słowa, nie wiem do której grupy docelowo ma trafić raport, ale (?)... Nie do końca jestem przekonany, że ktokolwiek, kto się z tym zapozna. Oczywiście, jeśli ktoś zna to słowo, ale... Mogą być niezrozumiałe. Lepiej to prościej napisać, bo jeśli grupą docelową mają być (?). Natomiast wydaje mi się, że w takich raportach ważne jest jednak, by zanalizować dane.

R: W niektórych częściach czuć za bardzo naleciałość języka stricte akademickiego, naukowego i jest kilka takich słów użytych, gdzie podejrzewam, że wiele osób będzie musiało sprawdzić znaczenie tego słowa albo domyślić się z kontekstu, by zrozumieć o co chodzi.

R: To powiedzmy jest... są cytaty, natomiast, rozumiem, że to jest cytat... tak jak piszemy w raportach o sztuki, że w cudzysłowie cytujemy (?). Bo normalnie jak się cytuje, to się nie wyodrębnia. Natomiast tu jest podana pozycja, ale nie jest powiedziane, czyja to wypowiedź, jakiegoś pracodawcy czy np. młodzieży, czy dyrektora. Może warto by było w przypisie dopisać.

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- wskazane uzupełnienie metodologii o wady i zalety zastosowanych metod/technik oraz tego w jaki sposób zostały przeprowadzone badania

R: Myślę, że tutaj można by było uzupełnić tę analizę o te wady i zalety... Jeszcze jednostka analizy...

R: (?)... przy tych programach nauczania jest też napisane, w jaki sposób zostało to badanie przeprowadzone.

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi: brak

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- brak wniosków – należy je wyszczególnić
- wnioski powinny być wypunktowane na końcu
- zmiana struktury raportu: wstęp + cele, metodologia, poszczególne rozdziały i posumowanie z wnioskami
- brak odniesień do kategorii NEET

R: Są ustalenia, ale absolutnie brak wniosków

R: (...) Wg mnie, połączyłabym pierwszy i drugi rozdział, tę metodologię, tzn. ten pierwszy rozdział można by było połączyć z metodologią.

M: Tzn. to co teraz jest zawartością tego pierwszego, prawda?

R: Tak, do metodologii przenieść.

R: Nie wiem też, czy jednostka analizy, jest taki rozdział na stronie 15... jednostka analizy odnosi się do młodzieży NEET... Tak i tu jest jednostka analizy i tu opisywana jest młodzież NEET... a cały raport... Mówi o kształceniu... uważam, że tu jest duży błąd, czy mi się tylko wydaje? No tak, na kształceniu dualnym, w tytule raportu nic nie ma o dzieciach NEET, natomiast można skorzystać, ale...

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- brak wyjaśnień/omówień pod tabelami

- technikalnia: literówki itp.

R: Tzn. tak, ja zwróciłam uwagę, że uczyłam się czytać tabele oczekując, że pod tabelą będzie nie tylko źródło, ale też wyjaśnienie i w niektórych tabelach są te wyjaśnienia. Tu akurat nie ma.

M: Jeśli chodzi właśnie o opracowanie techniczne tych tabel, tabela 3 założmy. Nie ma tu informacji o danych w procentach, tylko są po prostu procenty w poszczególnych komórkach. Można to ewentualnie poprawić. Czyli trzeba de facto ujednolicić tabelę.

M: No a tu np. na stronie dwudziestej pojawia się coś takiego, jak w 1995 roku, tylko (?) ludności łódzkiego z dużej litery, to powinno być na pewno zmienione. Po to o tym wspominam, by poprawić całość tekstu i pilnować tego typu określeń. (niezrozumiała rozmowa)

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy wyjaśnić skróty użyte w tabeli

R: Ja jednak tutaj strukturę tabeli, do tych danych, gdzieś to powinno być... Jeśli ktoś z zewnątrz zobaczy taki raport, to nie jestem przekonany, czy będzie wiedział, tu mówię o wielkości zatrudnienia, co oznaczają te skróty. Może dla kogoś...

- 8) Ocena przemian infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd systemowy z datą – jest 2016 powinno być 2017
- konieczne podsumowania każdego rozdziału
- część prezentowanych ustaw można przenieść do przypisów

R: Najpierw zwrócę uwagę krytyczną, by każdy rozdział skończyć krótkim podsumowaniem. Kiedyś tak się pisało raporty. Każdy rozdział, jakieś najważniejsze uwagi.

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł

M: Tak, tu jest niekompatybilna treść z tytułem.

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- należy wyjaśnić stosowane pojęcia np. barometr zawodu
- warto wzbogacić analizę o aktualny profil rynku pracy
- warto zestawić ze sobą opisywane zmienne
- warto wzbogacić rozdział o tematykę edukacji w szkołach zawodowych

R: Ja tutaj znowu odniosę się do tego tytułu. Np. dobrze, że jest tutaj, siódmy rozdział, ten barometr zawodu. Warto dodać w przypisie wytłumaczenie, bo nie każdy będzie łapał o co chodzi. Może to uwaga prozaiczna, aczkolwiek jeżeli adresatem są różni ludzie, to aby nie zamykać im możliwości.

R: Analiza statystyczna nie odnosi się do tego, jakie jest zapotrzebowanie na rynku pracy. Warto by taki profil rynku pracy aktualnego pokazać.

R: Mamy pokazane, że jest zapotrzebowanie na to, mamy kandydatów, mamy lukę, którą trzeba czymś zapłacić. Zestawienie tych danych byłoby przydatne.

R: Warto byłoby to zrealizować, natomiast tu nie jest już wyszczególnione jak wygląda edukacja w szkołach zawodowych.

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi: należy uwzględnić w analizach dane gospodarcze odnoszące się do danego województwa

M: Warto byłoby dać więcej odniesień do tego, co było wcześniej w tym rozdziale dotyczącym charakterystyki województwa. Innymi słowy, że tam powinny być pokazane te charakterystyki pod kątem badań gospodarczych i generalnie do tych odniesień powinno się odwołać w tym punkcie w tym rozdziale 8. Tego mi brakuje.

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy wyjaśnić ten zapis

- należy na końcu dokumentu umieścić rekomendacje

R: Tak za bardzo nie ma odniesienia do wielu programów, natomiast opisano te cele, które nie do końca przekładają się na województwo. Często są nieprzydatne, dotyczą ogółu.

R: Wg mnie całe te rekomendacje są mało czytelne i przejrzyste. Zmieniłabym formę przedstawiania ich. Krótko, być może w formie tabelki, jest to mało czytelne. Trzeba czytać kilka razy i zastanawiać się, gdzie te rekomendacje, z czego wynikają.

R: Wydaje mi się, że można by to dać do skali efektów kształcenia.

M: Czyli proponuje Pan, by scalić dwa te podpunkty.

R: Tak.

R: Rekomendacje powinny być na podstawie tego dokumentu, oczywiście poparte raportami, bo to też jest wiedza, ale ten rozdział wyklucza całą zawartość poprzedniej części raportu. Przypisy też odnoszą się do tamtych raportów, więc to się tutaj nie łączy po prostu.

2.10 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie lubelskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- technikalnia: np. nie tzw. młodzież tylko młodzież zaliczająca się, błędy stylistyczne
- należy doprecyzować kogo dotyczy raport, a do jakiej kategorii wiekowej odnoszą się prezentowane badania
- wskazane uporządkowanie tabel wg zmiennych, a nie alfabetycznie
- należy wyjaśnić używane skróty np. BHP – można stworzyć słownik zastosowanych pojęć i skrótów

R: No ja właśnie tutaj czytałam, jest tu takie zdanie, że „odbiorcami (?) tego projektu są uczniowie, absolwenci szkolenia, kształcenia zawodowego, bierni zawodowo, w wieku 18 do 29 lat, niepracująca (?), tak zwana młodzież NEET”. Ja bym tutaj doprecyzowała, może nie „tak zwana”, a „zaliczająca się do grupy tak zwanej młodzieży NEET”, Ponieważ młodzież NEET nie jest od 18 do 29, tylko 15 do 29. A tutaj jakby kieruje już na tą definicję, że... aczkolwiek później jest już ładnie oczywiście sprostowane, że jest młodzież od 15 do 29, to takie tylko doprecyzowanie delikatne..

R: Znaczący wydaje się, że w tym zdaniu autor chciał pokazać, że badania zostały jakby wykonywane na osobach w wieku 18 do 29, aczkolwiek warto by było tutaj doprecyzować, że nie jest to tylko tzw. młodzież NEET bo to myli troszeczkę. Bo teraz jest definicja, że młodzież NEET jest to 15 do 29, nie?

R: Wdaje się też mi osobiście, że jeśli chodzi o tabelki, to jeżeli, one są ułożone alfabetycznie, ale wydaje mi się, że gdyby były ułożone wartościami, byłoby łatwiej to porównać.

R: Bo tu nie chodzi o łatwość odszukania województwa.

R: Ja znalazłam błędy stylistyczne, nawet tam przypisy są zamiast małą literką na górze jest duży przypis, np. na stronie 7, zaraz w nagłówku w tabeli, później mamy błąd na stronie 37 i tutaj mamy reformę z 1999 i z 2016 r. natomiast dalej cały czas omawiana reforma z 2017 r., więc tutaj jest błąd w tytule, ten 2016. Jeśli chodzi jeszcze o stylistykę, to w bibliografii są pozostawiane sieroty, jest to „w” niepoprzenoszone, są takie błędy stylistyczne. Jeśli chodzi o bibliografię, to tak samo przynajmniej bym zrobiła, to najpierw bym dała akty prawne, a potem literaturę naukową, ponieważ one są ważniejsze.

R: No i w sumie myślę, że niekonieczne jest używanie dużych liter przy nazwach województw, bo to chyba przymiotnik, więc wydaje mi się, że powinno być od małej litery.

R: Na stronie 75 to taka mała uwaga, jest tam taki podpunkt „c”: „(?) złożenia wspólne dla wszystkich zawodów w kontekście BHP, (?)”, pojawiają się jakieś tam skrót. Ja myślę, że warto by było dodać jednak po tych skrótach, bądź przed tymi skrótami, ale może jednak i po, wyjaśnienie. Co to jest, bo BHP, no to każdy chyba (?), tak, (?) co to dalej oznacza. Bo, no wiadomo, ktoś, kto jakby jest jakby w temacie to jest dla niego jasne, a nie dla każdego czytelnika może być to jasny skrót. Myślę, że nie zaszkodziłoby dodać pełne nazwy tych skrótów.

M: Tak. Czyli to można zrobić albo w taki sposób, żeby np. dodać jakiś słowniczek.

R: Albo słowniczek pojęciowy, dokładnie. Z trzech liter, tak co to jest, bądź w nawiasie.

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- zbyt dużo danych, które należałoby usystematyzować chronologicznie lub skupić się tylko na najnowszych danych, a na początku zrobić tylko wprowadzenie jak było wcześniej
- należy doprecyzować okres, którego dotyczy raport

R: I nie jest to usystematyzowane w tym raporcie. Za chwilę coś nam się pojawia po 89 roku. Więc dobrze to by było najpierw zrobić to jakieś historyczne, a później skupić się na nie wiem ostatnich trzech, czy pięciu latach. Ponieważ nie jest w stanie też do zapamiętania niektórych rzeczy.

R: Ciężko też wywnioskować tak naprawdę, jakiego okresu czasu dotyczy ten raport. Czy my w końcu tam jakby śledzimy to co było, co teraz, co będzie na przyszłość. Ale jest takie skakanie troszeczkę i tak ciężko cokolwiek wyciągnąć z tego.

R: Z tych historycznych danych takich, to ograniczyłabym je raczej i skupiłabym się na teraźniejszości..

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi: brak

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi:

- brak wniosków – należy je dopisać, wyszczególnić
- wnioski powinny być wypunktowane na końcu
- zmiana struktury raportu: wstęp + cele, metodologia, poszczególne rozdziały i posumowanie z wnioskami
- każdy rozdział powinien kończyć się wnioskami
- brak odniesień do kategorii NEET

R: Natomiast powinno być to wypunktowane i no w miarę jak najbardziej klarowne.

R: Jest typowo książkowa taka wiedza zawarta, natomiast nie ma jakby tego podsumowania po każdym rozdziale

6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- należy ujednolicić zapisy w tabelach np. tabele na stronach 18 i 19 (% w tytule nie w tabeli)
- należy podać skalę odniesienia, jeśli są procenty
- należy dopracować tabele, bo w tytule jest województwo lubelskie, a pod tabelą w źródle łódzkie
- brak odniesienia w tekście do 89' mimo, że jest on w tytule rozdziału – należy dane uzupełnić, albo zmienić tytuł: *po transformacji*
- technalia np. *zresztą nawet na tej stronie 18, ten rok im się też w tytule rozdziału przeniósł, co też nie wygląda dobrze*

M: 18 mają tabelkę, tutaj są te wykształcenia, no to nie wiem na ile panie są przyzwyczajone do takich standardów, ale wydaje się zasadne, np. wyłączenie znaku „%” przed tabelkę, prawda, czyli innymi słowy w tytule powinno się napisać...

R: W procentach. Tak jak jest dokładnie na stronie 19, tabela 4, mamy w tytule napisane w procentach i dokładnie...

M: Kolejna sprawa to taka, myślę, że jeśli jest oprocentowana ta wielkość, to powinna być podana też skala zjawiska, czyli punkt odniesienia, bo procenty są z liczb bezwzględnych brane, prawda, więc, coś jest, że 23% i nie wiadomo z czego...

M: Czyli de facto powinna tutaj być taka dyrektywa sformułowana, żeby jednak bardziej, uważnie te źródła, które w sumie jakoś standardowo są opisane, to jednak bardziej tak uważnie robić.

R: Mamy tu cały czas po 89 r., natomiast cały czas nie mamy tu odniesienia do stricte tego 89, tylko 95, 2002 i jeśli jest po 89, no to niech już będzie ten 89 i później nie wiem... w przedziale co 3-4 lata, czy już co roku, ale mamy, tytuł jest „po 89 roku”, zresztą nawet na tej stronie 18, ten rok im się też w tytule rozdziału przeniósł, co też nie wygląda dobrze, no jeśli się już odnoszą do tego roku, to niech to już będzie jakiś początek.

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Brak nagrania

- 8) Ocena przemian infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Brak nagrania

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi: brak

- 10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- tabela 19 – niezrozumiałe przyporządkowanie PKB należy to wyjaśnić
- tabela 20 – należy ją uporządkować ze względu na zawody deficytowe, zrównoważone, nadwyżkowe
- można wzbogacić analizę o wykaz zawodów najbardziej poszukiwanych (jeśli są dane)
- dane podane w wielu miejscach raportu z jednym miejscem po przecinku tutaj są dwa – należy ujednoczyć zapis w całym raporcie
- należy uwzględnić zawody nie tylko z wykształceniem technicznym, ale również z wykształceniem zawodowym

M: A czy np. w tym wykazie takich zawodów tam, tabela 19, na stronie 66, jest dla pań zrozumiałe w tym, to przyporządkowanie PKB?

R: Nie

R: Powinno być albo legenda, albo (?) do tego. No takie wytłumaczenie, bo widać ewidentnie, że to tak jakby opracowane dla osób, które już znają temat. A jeżeli ktoś jest nowy i chce jakby poznać to...

M: A ewentualnie można byłoby pokusić się, żeby sprawdzić, jeśli się da oczywiście, czy są dane dotyczące tego, który z nich jest faktycznie najbardziej poszukiwany. Bo wykaz zawodów

deficytowych to jedno, ale jedne są bardziej, inne mniej zakładać, prawda. No, pytanie, czy są dostępne takie dane, to są pytania oczywiście do autorów opracowanie, żeby ewentualnie to uszczegółwić.

M: Pod spodem np. jest też taki akapit: „w województwie lubelskim, największą liczbę uczniów itd.”, przy czym są dane procentowe pokazane z dwoma miejscami po przecinku. Można byłoby się zastanawiać, czy jest jakieś uzasadnienie, standard jest generalnie z jednym miejscem po przecinku. To pewnie całego opracowania powinno dotyczyć, żeby jednak no...

M: To może nie jest jakaś szczególna rzecz. I przede wszystkim jeszcze sprawa uporządkowania tych danych, uwzględnienia jeszcze zawodów nie technicznych, w sensie nie z wykształceniem technicznym, tylko zawodowym. Czyli 11 pytanie w takim razie.

- 11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy wizualnie i technicznie dopracować analizę SWOT

M: Jeśli o mnie chodzi np., jest taka tabela 28, też może techniczna bardziej uwaga niż merytoryczna, ale wskaźnik 1, 2, 3 klasa razem, no takie coś to jest (?) akurat jednej zmiany to się nadaje na wykres, żadne zestawienie tabelaryczne nie jest tu potrzebne. Można coś takiego w postaci wykresu, z resztą w tej tabeli 30 podobnie.

- 12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi: brak rekomendacji – należy je wyszczególnić, dopisać

M: Czyli ewentualnie można by było dodać taką jedną rekomendację, żeby po prostu nawiązać jakąś systematyczną współpracę z ośrodkami badawczymi, albo nawet z instytucjami też...

2.11 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie kujawsko-pomorskim

- 1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

- 2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- należy dopracować wykresy – sugestia: lepsze wizualnie i bardziej czytelne byłyby słupkowe lub kołowe
- należy doprecyzować kogo dotyczy raport, a do jakiej kategorii wiekowej odnoszą się prezentowane badania
- należy uporządkować tabele wg zmiennych, a nie alfabetycznie
- należy wyjaśnić używane skróty np. BHP – można stworzyć słownik zastosowanych pojęć i skrótów

R: Jest to 4, rzeczywiście wykres słupkowy byłby zdecydowanie bardziej przejrzysty. (niezrozumiale) Może to też jest z tego tytułu zrobione, zaprezentowane bo generalnie na kołowych się przeważnie robi, albo na słupkowych, być może autor chciał, autorzy chcieli po prostu pokazać na zasadzie trochę innego zobrazowania tego bo w zasadzie w większości opracowań...

R: 19 strona, 20 bodajże jeszcze jest, nieee 20 to już jest. ten. 21, tak, tak 21.

R: Albo kołowe, zdecydowanie było bardziej zobrazowane.

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi: brak

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi: należy ujednoczyć przypisy

M: Taka techniczna uwaga, tu na przykład, nie wiem, na ile się rzuca Paniom w oczy, że jeśli chodzi o przypisy, to np. przypis 19 jest troszeczkę niespójny z innymi występującymi tutaj, ponieważ jest taka reguła, zauważyłem w tym raporcie, że tytuły są robione kursywą w przypisach i niestety nie jest to wszędzie zastosowane jako standard w opracowaniach także myślę, że takie rzeczy warte by były poprawy.

M: To właśnie powinno być tak, np. 17 przypis, czy 18 jest niewyjustowany, no może inaczej 17,18 jest wyjustowany, natomiast 17 nie. To są takie niuanse, (niezrozumiale) które jak będą zrobione, to nikt na to nie zwróci uwagi, ale jeśli są niedopracowane, to wtedy się wyróżniają w tekście też. Dobrze, czyli można powiedzieć, że zasób źródeł jest wyczerpujący...

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi:

- brak wniosków – należy dopisać
- wnioski powinny być wypunktowane

6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- należy ujednoczyć zapisy w tabelach np. tabele na stronach 18 i 19 (jednostka - % powinna być w tytule, a nie w tabeli)
- należy podać skalę odniesienia, jeśli są procenty
- należy uporządkować tabele wg zmiennej, a nie alfabetycznie
- technalia: województwa z małej litery, odstępy między tekstem a tabelami należy zwiększyć, w tej postaci jest to bardzo nieczytelne, ujednoczyć sposób podawania źródeł pod tabelami (raz jest na środku, a innym razem od lewej)

M: Taka techniczna uwaga, która też jakby dotyczy opracowania takiego statystycznego może, np. w przypadku tabeli 3., co też wymyka się w późniejszym jakby też tutaj zastosowaniu rozwiązania, myślę, że mogłoby być poinformowanie czytelnika, o tym że dane są w procentach w tytule tabeli po to, żeby później w całej już uniknąć tych procentów, to jest na stronie 18, tym bardziej, że później np. też jest jedna sytuacja taka, że procenty się właśnie zaznacza, anonsuje w tytule, a nie ma ich niepotrzebnie w komórkach tabeli, skądinąd też nawet w tej tabeli 3., na str. 18 pojawia się miejsce, gdzie procentów zabrakło prawda, tam jest ostatnia komórka, takie niedopracowanie się pojawiło, co oznacza, że w sumie warto by było chyba jednak wszędzie się pozbyć tych procentów i dać w tytule.

M: To jest tutaj niedopracowane w tym względzie, ponieważ no niestety jest to standard, że w przypadku skal nominalnych o prezentacji danych decyduje jednak rozkład tych danych, a nie alfabetyczny układ. Taki alfabetyczny układ jest oczywiście też zastosowany w narzędziu badawczym jakim założymy jest ankieta, ale już później przy prezentacji...

R: Jeżeli chodzi tak samo o to, też mi się parę razy rzuciło w oczy jak się zapoznawałam z raportem, że za blisko jest tekst np., jak jest źródło opracowanie, jest już tekst, który jest pisany pod spodem jest za blisko tabelki źródła, bo to się wszystko zlewa, nie ma jakby odstępu, oddechu, od tego ,tylko od razu jest już tekst pisany i to przeszkadza. Bo jest takie wszystko po prostu, jakby nam za chwilę brakowało papieru do wydruku. Tak wszystko musimy zmieścić na jednej kartce. Wtedy to będzie wszystko bardziej czytelne, bo tutaj mamy tabelę, źródło i za chwilę już mamy przypisy i to wszystko jest takie upchane,

R: Na stronie 17, też uporządkować trzeba.

M: O też widzę, mogło się tak zdarzyć, że tak zostały przekazane do wydruku, na stronie 19 jest wykres 1, a źródło przeszło na stronę następną.

R: Czyli strona 19,20.

7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy uporządkować w całości raportu sposób podawania miejsc po przecinku – tutaj są dwa w pozostałych przypadkach jedno

- technikalnia: stylistyka do poprawy, ujednoczenie tekstu pod kątem stosowania kursywy

R: Tu strona 24 też tutaj ten po kursywie wyraz ten został tak niestety, niestety na stronie 24 też tak nie wiadomo do czego, ale to już mówię, bardziej pod względem estetycznym.

M: Nie wiem czy panie zwróciły uwagę, nie wiem, na ile są zasadne są pewne sformułowania, tu poddaję paniom do oceny takie np. sformułowanie, strony 24-25: „Województwo kujawsko-pomorskie jest umiarkowanie zurbanizowanym obszarem, w którym funkcjonują 52 miasta”.

- 8) Ocena prezentacji przemian infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- wskazane dopracowanie tabel np. strona 42
- technikalnia: pisownia województw z małej litery, wielkość czcionki, przypisy
- należy skrócić tytuł

M: Czyli to jest jakaś ułomność... to jest wykres 5, słupkowy na stronie 30.... jest jakaś kreska, czyli to jest jakaś fragment obramowania po prostu, który został tutaj... dobrze by było to dopracować, nie powinno tak być.

R: Plus jeszcze przypisy, które też są jeszcze pod spodem od tych gwiazdek już też jest to pewnie (?) tak, gdzie jest to (?) czcionka, wielkość czcionki i to też jest takie złożone.

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi: brak

- 10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi: brak

- 11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy skrócić tytuł

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- należy bardziej pokazać, uwypuklić wnioski z raportu

2.12 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie mazowieckim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi:

- wymaga rzetelnego przereferowania i uzupełnienia oraz uporządkowania danych
- technalia: brak odnośników do cytowanej literatury, należy wyjaśnić stosowane skróty, niestarannie robione przypisy – należy je dopracować, poprawić

R: Rzetelnie? Ogromny chaos, brak odnośników takich jeżeli chodzi o literaturę. Bo były (?) badania, raz 2014, raz 2016, raz 2015, nie ma ciągłości jeśli chodzi o przedstawiane dane, które są analizowane. Jakiegoś schematu się tu nie dopatrzyłam, pojawiają się nagłówki odnośnie tytułów rozdziałów, w których mamy analizę sytuacji generalnie określoną mianem po 1989 roku, a analizy zaczynają się od 1995 roku. Taki jeden z przykładów często powielanych. No, chaos, generalnie chaos. Jeżeli chodzi o treści merytoryczne też. Pojawiają się na początku, w trakcie, potem... Przykład dot. choćby kodów PKB. Jest tam taka informacja. W ogóle nie jest wyjaśnione, czym są te kody PKB, nagle ni stąd, ni zowąd, one się pojawiają w jednym miejscu, potem nagle w kolejnym miejscu nijak nie pasując do treści rozdziału i takich przykładów jest więcej.

R: Wyjątkowo mała spójność czasowa, te dane są zbierane z bardzo różnych okresów czasu i to czasem ma swoje umotywowanie, ale czasem mam wrażenie, że można byłoby nie używać tak odległych danych i trzymać się bardziej spójnego okresu czasowego.

R: Myślę, że skłonię się do tego, że są dość chaotyczne te badania, rzeczywiście w wielu miejscach czytamy te same informacje, a czasem mam wrażenie, że coś jest niedopowiedziane. Tytuł, który zwiastuje, czego się tam mamy spodziewać, nie jest spójny z zawartością.

R: Ja będę wspominała o źródłach, (?) ale tego dokumentu badania źródłowego, to nie powinno być tak zrobione, bo pierwsze są całe fragmenty przypisów, a przypisy są zrobione niestarannie. Ktoś, kto to robił pewnie nie wiedział. Mam wrażenie momentami, jakby to było sklezione momentami, jakby to pisało kilka osób. Niektóre momenty są fajne, a niektóre jakby ktoś próbował na siłę...

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej)

danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- jw.
- należy dopracować/poprawić źródła cytowania
- należy dopracować technicznie, wizualnie tabele

R: Odniesienie do pewnych uregulowań, które są w ustawie, a powoływanie się nie na ustawy tylko na czyjeś opracowanie, to nie powinno mieć miejsca.

R: Jeszcze jedno. Interpretacja tego, co jest zawarte w tabelach, czasem budzi zgrozę. Nijak ma się do treści podrozdziału, a potem to co jest w opisie tego podrozdziału, też są takie momenty.

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- należy uporządkować i skrócić listę cytowanych badań, niektóre należy dać do odnośnika

R: Nie wiem, czy jest sens wymieniać te raporty, które były wykorzystane, przykładowe. W analizie takiej wiadomo o co chodzi, że analizujemy literaturę, bez sensu by ktoś wymieniał co analizuje.

M: To się pojawi później w bibliografii..

R: Dokładnie, można by to zrobić w sposób bardziej syntetyczny, to jest zbyt rozległe.

M: Pokazać kategorie danych, a nie konkretne tytuły.

R: Tylko źródła, albo jak był jakiś wiodący raport, to podać ze 3-4, a nie kilkanaście.

R: Jakies kryterium wyboru.

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- źle zrobiona bibliografia – należy ją przerobić zgodnie z obowiązującymi wymogami formalnymi

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi:

- brak wniosków – należy je wyszczególnić

- zła struktura raportu – do przerobienia wg obowiązujących schematów: wstęp + cele , metodologia, analiza i podsumowanie z wnioskami
- odniesienia do pierwszej części raportu, której nikt z czytających nie znał – należałoby zrobić w tym względzie jakieś krótkie streszczenie wprowadzające czytających w temat/np. przybliżyć główne wnioski
- technikalnia np. określenia: powyżej, poniżej do tabel, wykresów zastąpić numerami – jest to bardziej czytelne

R: Tutaj powinno być: co to jest za raport, czego dotyczy, co jest jego przedmiotem i celem, jakie zostały wykorzystane badania, narzędzia badawcze i ewentualnie na końcu, co wyszło z tych badań.

R: Tu jest tylko takie sformułowanie, w którymś miejscu, nie wiem czy dokładnie w tym, że te ustalenia są podane w pierwszej części raportu tego dual. Nie znam tej pierwszej części, więc trudno się wypowiadać, co tam jest, może tam jest to inaczej wyjaśnione, ale to jest w ogóle niepotrzebne, według mnie. To się później powtarza w każdym z rozdziałów dalszych.

R: Takie krótkie streszczenie, taki kompromis, tak jak Pan mówi, jeżeli zamysłem autorów było, by tu się znalazło sedno, to należałoby to całkowicie przerobić.

R: Przytoczę tylko jedno sformułowanie, które wzbudziło moje podejrzenia, że to się będzie czytało ciężko, to na stronie 9. „Dodatkowo (mapa?) zawiera informacje odnośnie aktywności zawodowej i stopy bezrobocia wśród osób w wieku 15-29, jest to warstwa wiekowa cyklicznie analizowana przez GUS, a jednocześnie jest najbardziej zbliżona do przedziałów wiekowych odbiorców projektu DUAL. Na podstawie powyższych wskaźników można wydzielić (?) bardziej dostosowane do potrzeb pracownika oraz te o nieco słabszej specyfice”. Jakich wskaźników? Co ma ta (mapa?) wspólnego z... Powyżej ich nie ma. Właśnie te sformułowania: „poniżej”, „powyżej”, nie ma odnośników, ja wiem (?) obok rysunku. Poniższy rysunek, powyższy wykres... (?) Nie ma przywołań numerycznych, tylko „poniżej”, „powyżej”. Jest to nieadekwatne, bo znajdują się często na innej stronie, a tutaj nijak się to ma...

R: No a propos np. strony technicznej to jestem przeciwnikiem czegoś takiego, że daje się tytuł rysunku i jeszcze dodatkowe tytuły na (łapkach?). Czytelność, jak to koleżanka mówiła, jak to jest w kolorze, na monitorze, to widać, natomiast w wydruku białoczarnym...

M: Przepraszam, gdzie to...

R: 9 strona, tutaj z prawej strony, podany tytuł rysunku i jeszcze dodatkowy tytuł w obrębie...

R: Np. tu mamy stronę 18, punkt „Przemiany struktury demograficznej w województwie po 1989 r. z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji”. Ale sam ten tytuł mi się nie podoba, potem nie bardzo jest to kompatybilne do tego, co jest w treści, dane zaczynają się od 2005, po co w tytule jest 89 rok... Potem gdzieś się pojawiają dane z 99 roku, z reformy szkolnictwa, po co wprowadzać taki zamęt nawet w tytule rozdziału?

R: Strona 22, jeśli chodzi o sformułowania. Mamy rysunek przedstawiający strukturę budżetu województwa w odniesieniu do sfery oświaty i wychowania, stan na 31.12.2016r. Są tu podane wartości, wydatki województwa na oświatę i wychowanie. Potem w opisie czytamy: „dla porównania, działań edukacyjnej opieki wychowawczej przynosi, co prawda, mniejsze dochody do budżetu”... Nie wiem czy to jest minus, czy 0,1 procenta... „Jednak przy jednocześnie mniejszej skali wydatków” i to też nie wiem, czy to jest minus, czy 1%...

R: Następna strona, 23 i też rysunek, „Profil województwa mazowieckiego na koniec 2016r.” i tutaj „Przyrost naturalny”, pokazana wartość 0,88. A gdzie (niezrozumiała rozmowa) pokazuje że w tym samym okresie wartość przyrostu naturalnego była -0,15. Która jest prawdziwa?

R: Tutaj też, tabela 6, struktura wiedzy mieszkańców, w regionie mieszka 770 (?) osób. Pod tym względem byłaby to jedna z większych frekwencji.

R: Strona 24, początek strony, złe wnioski. „Z kolei średnia regionalna dla całego analizowanego okresu wynosiła coś 1,35, dla Polski 1,29. Tak niskie współczynniki mogą wzbudzić obawy o przyszłościowy kształt systemu edukacji, który musi być przygotowany do niwelowania negatywnych skutków zmian w strukturze demograficznej ludności”. Uważam, że są tu niewłaściwe wnioski... Odnośnie współczynnika dzietności... Do czego to się odnosi, nie wiem.

R: Na pewno nie nieco mniej niż 2,1, tylko co najmniej 2,1

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi: brak tekstu

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- należy stosować wyjaśnienia i wprowadzenia do omawianych danych, raportów
- brak odniesienia do kategorii NEET
- brak powiązań i porównań między cytowanymi danymi oraz pokazania wniosków – na zasadzie co wynika z analiz
- należy uporządkować w całości raportu sposób podawania miejsc po przecinku – tutaj są dwa w pozostałych przypadkach jedno
- technalia: stylistyka do poprawy, cytaty, odnośniki, przypisy

R: Tabela 7, sam tytuł „Charakterystyka województwa zawiera omówienie aktualnej sytuacji”, jak charakterystyka wiadomo, że zawiera takie treści, więc te tytuły są średnie.

R: Humorystycznie jeszcze, bo bardzo mi się spodobało sformułowanie: „Do września 2017 roku mazowieckie urzędy pracy pozyskały 196 352 wolne miejsca pracy”.

R: Ja myślę, że to jest źle przepisany cytat, bo nie sądzę, by w materiale źródłowym coś takiego było, choć... (?) tutejsze źródło, to jest punkt 27, tu jest „Wojewódzki urząd pracy w Warszawie (?)”. Może mi ktoś powie, co to za źródło, 28... „Stan po pierwszym kwartale 2018 roku...”

R: Dla mnie to jest, (?) pierwszy w punkcie 4.1. Ja konkretnie tego nie rozumiem. Ze strony 27 pojawiają się nagle kody PKB. Po co? Jaką pełnią rolę? Tylko są zaznaczone. Jest tabela „Struktura przedsiębiorstw w oparciu o wielkość zatrudnienia” a potem nagle pojawia się jedno zdanie...

R: Potem jest rysunek przedstawiający 6 najbardziej popularnych sekcji... I po co one tutaj są? Nie każdy to musi wiedzieć, to że ja wiem, to nie znaczy, że każdy musi.

R: Np. 4.1 ma 9 stron, a 4.2 o przedsiębiorczości co też istotne, to strona.. niecałe pół. Dysproporcja.

R: Tzn. ja bym to 4.1 skróciła, tu jest masa niepotrzebnych rzeczy. Nie wiadomo o co tam chodzi, po co te informacje, co z nich ma wynikać. Czemu to służy?

R: Nie ma połączenia, powiązania, zależności pomiędzy sekcją PKB a tego co wynika z badań przedsiębiorców, czego oni oczekują od systemu. Skupienie zupełnie na czymś innym, bynajmniej nie widzę wielkich uchybień w tych wnioskach, one trafiają w to, że pracodawców trzeba (?) do programów edukacyjnych, tylko czemu ma służyć np. to... PKB?

R: Co autor miał na myśli? Po co tu jest tylko i wyłącznie PKB w odniesieniu do skali ubóstwa? Nic więcej nie ma o PKB, o skali ubóstwa.

R: Kolejne sformułowanie „średnia krajowa na poziomie 50 punktów wskaźnikowych”, strona 31, 32, 35...

R: Tu też jest taki wskaźnik przy tej tabeli, wskaźnik 2015, strona 35... To jest jakiś syntetyczny wskaźnik, ale on jest podany tylko dla roku 2015, a potem jest podany (?). Nie wiem właściwie, bo tu... jest odwołanie województwo z wynikiem 86,15, tu zostało sklasyfikowane na pierwszym miejscu. Ale tu nie wiadomo co się na ten wskaźnik składało. Ja mogę przypuszczać, że to jest jakiś wskaźnik syntetyczny, ale nie wiadomo, za czym przywołany...

R: Żeby choć było jakieś źródło, że sobie mogę znaleźć, te wskaźniki syntetyczne nie służą do żadnych porównań w latach. Nawet trudno je porównywać pomiędzy województwami, (?) sklasyfikowania w kolumnie ostatniej. No to czemu miało służyć pokazanie tego wskaźnika?

R: Jeszcze tu mi się przypomniały uwagi do strony 32. Też jest tutaj ten wykres, co mówiłam, że można się pogubić, ale ten opis... „Pracujący (studenci?)”. Wniosek „rynek województwa mazowieckiego jest mniej otwarty na tego typu osoby”. 32 strona, akapit zaraz pod wykresem. Potem też się zgubiłam, co porównujemy w treści... Kompletnie nie mam pojęcia, za głupia jestem.

R: Chyba to właśnie nie zawiera tego, co jest w tytule, nie ma omówienia sytuacji gospodarczej ani nawet żadnego wniosku o tejsze.

R: Jeszcze wcześniejsza, strona 33, „Wskaźnik aktywności zawodowej wśród osób w wieku..” i też gdzie jest (?) młodzież szkół zawodowych?

R: Albo młodzież NEET? Skoro miała być przedmiotem tego raportu?

R: Raz jest grupa wiekowa, raz jest młodzież, raz są absolwenci szkół zawodowych... Ciężko nadążyć za tymi wskaźnikami. Potem ten wskaźnik osoby bezrobocia...

R: Tu jest dziewczyny sformułowanie, pewnie dla was bardzo ważne... Strona 34... „W krańcowych analizowanych okresach czasu nastąpiła zmiana In plus na poziomie ponad 10 punktów procentowych, co stanowi wysoki wynik w kraju”. Iście sformułowanie polityczne. Na wiec wyborczy idealne określenie, natomiast tutaj...

R: Jeszcze raz wróć do tego wskaźnika, że jest wpisany konglomerat, a jeszcze chcę powiedzieć, że tam dalej jest napisane pod tabelą 13 na stronie 35, to ten wskaźnik, o którym już mówiłam. Niby rzeczywiście jest w akapicie, że to konglomerat kluczowy, ale... potem tam jest napisane tak: „średnia krajowa na poziomie 50 punktów wskaźnikowych daje podstawę do postrzegania wyniku Mazowsza jako lidera gospodarczego”. Na pewno mówię, to jest takie użycie wskaźnika, w którym nikt nie wie, o co chodzi.

- 8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błędne odniesienie do danych – rysunek 9
- problem ze stroną nr 44

- złe podejście do raportu: obecne z punktu widzenia socjologów, natomiast tutaj bardziej należy uwzględnić punkt widzenia i oczekiwania odbiorców raportu – podkreślić te aspekty, które są ważne z ich punktu widzenia
- technikalnia: stylistyka, błędne sformułowania np. mogłoby się wydawać, tabele do poprawy: wizualnie, technicznie

R: Nawet ten schemat, który jest tu pokazany, rysunek 9, to tu wydaje mi się, że też to nie jest (?) szkolnictwa zawodowego... Są tu chyba jakieś luki, bo w poprzednim systemie też była możliwość kształcenia się po szkołach zawodowych. To, co dziś nazywane jest branżowymi, to nie znaczy, że nie było takiej ścieżki, a tutaj się to kończy, zarówno ten etap do roku 99 – a ja jestem z tego okresu, gdzie też takie możliwości były, a to nie jest pokazane.

R: To sformułowanie „Mogło by się wydawać, że reforma z 2017 roku jest dobrze przemyślaną strategią działania”. No to mogło by się wydawać, w raporcie takim poważnym? Na podstawie czego?

R: Wnioski na tym etapie, to jest na temat w oparciu o opinie społeczeństwa, strona 46, drugi akapit.

M: To pierwszy tego typu zarzut do tego raportu. Faktem jest, że problem zboczenia zawodowego socjologów się pojawił, dla socjologów było to istotne, a dla czytelników, którzy nie są socjologami nie jest to ani ważne ani interesujące, co najgorsze...

R: Interesujące to może być, ale nie jest poparte z punktu widzenia tego, czego od raportu oczekujemy.

R: To sformułowanie „Mogło by się wydawać, że reforma z 2017 roku jest dobrze przemyślaną strategią działania”. No to mogło by się wydawać, w raporcie takim poważnym? Na podstawie czego?

R: Wnioski na tym etapie, to jest na temat w oparciu o opinie społeczeństwa, strona 46, drugi akapit.

R: Jeszcze tu strona 42, nieczytelny w całości rysunek, kompletnie nie wiadomo o co tu chodzi, domyślam się że w kolorach jest to widoczne, ale w szarości nie wiadomo o co chodzi. Można też zróżnicować znakami.

R: Na stronie 47 mamy wskaźnik czy placówki... tu powinna być nazwa szkolnika. Tu jest wskaźnik a po prawej stronie dane liczbowe... Czyli wskaźnik dane liczbowe...

R: Jeszcze sformułowanie z 43 strony. „Linie oznaczające liczbę absolwentów szkół zawodowych oraz szkół maturalnych można interpretować jako lustrzane odbicie (?)”

R: Albo lustrzane, albo nielustrzane.

R: Jak linie można interpretować? Nie wiadomo, które te linie przedstawiają, tak? To po pierwsze, a po drugie to zdanie nie ma rąk ani nóg. Kompletnie go nie rozumiem.

R: Na stronie 48, rysunek 10, jak dają takie strzałki, to co wynika, wg mnie, że wynika najpierw z placówki, a potem... Jedno na drugie wchodzi...

R: To ja tu będę bronić, tylko miało być tak graficznie i kolorowo, żeby ładnie było.

M: Rozumiem ironię. Powinno to mieć oznaczenia, a nie graficzne formy, które nie mają niczemu służyć, a przede wszystkim upiększeniu. Dane musiałyby być.

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- zbędne dane, powtarzające się – należy to zweryfikować, skrócić
- technikalia: stylistyka

R: (?) „...bazuje na syntetycznym omówieniu istotnych dla sfery edukacyjnej projektów badawczych”. Ale to powtórzyło się na końcu tego rozdziału. To samo, masło maślane... Nic z tego nie wynika, ale jest.

R: Strasznie długi jest tytuł tego rozdziału, nie można tego jakoś rozbić, skrócić? Tytuł mnie przeraża.

R: „Dwie najczęściej wybrakowane kwalifikacje ogólne...” Zastanawiałam się... Strona 58... Nieznajomość języka angielskiego oraz umiejętność obsługi pakietu(?). Jedno jest zaprzeczeniem... A nie, źle przeczytałam, tu jest „nieumiejętność”... Ale „wybrakowane kwalifikacje ogólne” no...

M: No nie jest to (?) druga rzecz, nie są w miarę uporządkowane te dane dot. młodzieży, rynku pracy, emerytów. Czyli ciężko wylapać klucz.

R: Ciężko zrozumieć, co autor miał na myśli.

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- technikalia
- tabele do dopracowania np. 21, strona 68, tabela 19 Od tego momentu zła numeracja tabel
- brak odniesienia w całym raporcie do kategorii NEET

R: Znowu tu na stronie 68 znowu się pojawiają kody PKB... Że nie są podpisane to raz, a po drugie pasowałyby podawać, że dotyczy to roku 2017. Szczególnie, że w raporcie mamy dane od 89 roku.

R: Tu już nie ma podanego... wtedy było 17 sekcji, teraz jest 20 sekcji.

R: Ja natomiast się odniosę do wielu tabel, które tu są pokazujące najpopularniejsze kierunki kształcenia itd. W każdej z nich jest symbol zawodu... (?) Nie jest to potrzebne. Proszę zobaczyć od tabeli do 19 do dwadzieścia-ileś, no ale, no...

R: Potem też pod opisem tabeli 21 jest „Wszystkie 3 najliczniejsze kierunki kształcenia w zasadniczych szkołach zawodowych i szkołach branżowych na terenie województwa mazowieckiego”, a więc np. mechanicy są wymienieni... „odpowiadają zapotrzebowaniu rynku. Wszystkie te zawody należą do grupy zawodów deficytowych”. No, ale wcześniej było powiedziane właśnie, że to nie są zawody deficytowe... Inne to kucharz i fryzjer.

R: Jeszcze jedno, ja się przyczepiłam po co są te (?) rodzaje programów nauczania, bo jest to tylko wymienione i kropka, kolejny rozdział, brak wnikliwości i ciągłości.

M: A propos tego, „najbardziej deficytowe” i też trzeba to poprawić, bo „najbardziej” może być jedno, a nie trzy. Może być np. „szczególnie ważne”, a nie „najbardziej”. Rozpoznaję to, bo się z tym borykam na co dzień ze studentami, ale to już raport ludzi poważnych, profesjonalistów.

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi: pominięte

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- rozdział na podstawie dwóch raportów – czy to tylko błędny zapis, czy wcześniejsze rozdziały były nieważne?
- brak podsumowania, wniosków, zakończenia
- brak widocznego sensu tego rozdziału
- należy dopisać rekomendacje

M: Czyli jedno zdanie anuluje 84 strony raportu... Przypuszczam, że nawet nie zauważyli tego pisząc, jakie to ma znaczenie to zdanie... Jak to zobaczyłem, poza wszystkim, że 98 przypis to jest coś, co się do (mnie?) odnosi...

R: Warunku realizacji kształcenia – to taki punkt. Co z tego wynika? Nic.

R: Ale też moim zdaniem brakuje tu zakończenia. Te rekomendacje nie są de facto zakończeniem...

R: Inne punkty też są takie nieprzystające do tego co było w tytule raportu, potem do tych informacji pomimo że zdawkowych, że trochę chaotycznych, to potem to znowu...

M: Sami napisali, że to jest praca kogoś innego.

R: A teraz podsumowanie to na podstawie kogoś innego. Dlatego pytam, czy to miało być streszczenie, czy czemu to miało służyć?

R: Ale tutaj w tytule 9, rekomendacje itd. I potem są cele, no to... Rekomendacje (?) celu, ale kogo, czego.. Jeżeli tak to miało być podzielone.

R: Na początku jakieś podsumowanie, to mamy ostatni punkt: „Wsparcie samorządów lokalnych”

R: Raport ma taki tytuł: „Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie mazowieckim”. Jeżeli tak, to ja chciałabym się spodziewać jakiegoś podsumowania, tak?

2.13 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie małopolskim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi:

- wymaga rzetelnego przeredagowania oraz uporządkowania treści

R: Zaczynając od treści wstępnych. Mamy dane ogólnie czytelne, ale panuje lekki chaos w kontekście nazewnictwa rozdziałów. Nie jest tutaj zachowany ciąg logicznego postępowania, każdy rozdział powinien być (?) w taki sam sposób, (?) na poszczególne podrozdziały. W rozdziale siódmym większość rzeczy mamy wyjaśnionych w nawiasach, przez co trudne jest zrozumienie zawartości danego rozdziału czy podrozdziału. Sugerowałabym lekkie poprawienie tego.

R: Wydaje mi się, że podstawowa teoretyczna wiedza, daty, rozporządzenia, zmiany na przestrzeni lat powinny być na początku, natomiast najważniejsze ustalenia i wnioski powinny być zdaniem kończącym dany raport, ponieważ to byłoby takie merytoryczne podsumowanie diagnozy województwa małopolskiego.

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze, bibliografia

Uwagi:

- do poprawy/ujednoczenia źródła cytowania
- nieaktualne dane – należy je uzupełnić o brakujące lata i uporządkować
- tabele do dopracowania technicznie, wizualnie
- skróty wymagają wyjaśnienia – należy zbudować słownik zastosowanych pojęć i skrótów
- należy ujednoczyć zapis źródeł pod tabelami

R: Już będziemy patrzeć... Na pewno po przypisach brakuje (tabel?), jest pewna wybiórczość... Wskaźniki, np. rysunek 3, one są z roku 2014, może się tu pojawić zarzut, że to jednak cztery lata, to jest dość długo. Zdarza się, że dwa lata to już przedawniona. Nie wiem na ile to by było możliwe, by to było troszkę bardziej aktualne.

R: Tutaj pewne rzeczy kończą się na roku 2016, zastanawiam się np., może poziom wykształcenia to źle... ale np. ludność w wieku 15-29 w województwie małopolskim. Zastanawiam się, jakie jest odniesienie do przyszłości, bo tu analizujemy przeszłość, natomiast pewnie też wskaźniki demograficzne pojawiają się wcześniej w odniesieniach, być może warto pokazać na rysunkach, że rośnie liczba tych ludzi, że ten temat będzie coraz ważniejszy w tej grupie wiekowej. Bo to wygląda jakby w 2016 roku wszystko upadało, temat się kończył, a pewnie w tym województwie mimo wszystko przyrost demograficzny jest dodatni i jest w tym samym stopniu ważny.

R: Źródła pod tabelami, w części tabel, wykresów i rycin są wyśrodkowane, a część jest po lewej, to trzeba poprawić. Nazewnictwo jest czytelne...

M: A te skróty, które tu się pojawiają. Wymagają rozwinięcia? Np. w tych źródłach.

R: Skróty przeważnie są w przypisach napisane, ale po przypisach też zawsze powinny być kropki.

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- można uzupełnić o dane z systemu WSIO (????)

R: Dokładnie, chodzi o system WSiO, w którym dyrektorzy wysyłają informacje do kuratorium oświaty, a to później jest wysyłane do ministerstwa i jest pewien zakres danych, który nie jest udostępniany w raportach dla wszystkich, ale w kontekście takich badań jak Państwa, można by zapytać, czy czegoś nie mają, co by was interesowało. Te dane są tak dokładne, że jest tam wykazane ile dzieci śpiewa hymn, do tego stopnia, już nie wspomnę o takich rzeczach, jak np. ile uczniów idzie na szkolenie. To jest bardzo konkretne i dokładne, to system informatyczny, natomiast w kuratoriach będą mieć do tego dostęp. Tam na pewno jest dużo o uczniach, którzy przechodzą między szkołami, o tym czy mają problemy z prawem, też tego kwestie. Ale to, jaki dostęp jest do tego, to inna kwestia.

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi: brak

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy desk research

Uwagi: brak wniosków – należy je wyszczególnić

R: Są też takie rzeczy, które dla mnie, jako nauczyciela, budzą kontrowersje. Strona 92, punkt 9. „Stworzenie programu nauczania to proces, który powinien być kreatywny i wymaga wiedzy wielu dziedzin” – zgadzam się. „Niestety, szkoły praktyczne, nie zatrudniają specjalistów niebędących nauczycielami”. To nie specjaliści tworzą programy nauczania w szkole, bo one wynikają z ustaleń podstawy programowej, którą ustala kuratorium. Szkoły nie mają na to żadnego wpływu. Nauczyciel realizuje tylko i wyłącznie to, co dostaje z podstawy programowej, więc tutaj żaden specjalista w szkole nie może wpływać na to, czego dzieci będą uczone. Taki sposób, umówmy się, na potrzeby (?). To tak nie jest. Miasto może decydować o tym, w jaki sposób będzie wspierać placówki, np. Rzeszów w tym momencie stara się wspierać i merytorycznie i sprzętowo i projekty unijne... szkoły zawodowe, branżowe, ponieważ potrzebujemy specjalistów do spraw operatorów CNC, ds. lotnictwa. Miasto, które finansuje może te placówki dofinansowywać, np. tworząc projekty unijne, żeby była lepsza infrastruktura dla budowania podstawy programowej, natomiast żaden specjalista nie ma wpływu na to, co będzie w szkole uczone, bo to idzie od ministerstwa.

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi: brak

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi: propozycja uwzględnienia zmiennej płęć w analizach

R: Ja jeszcze do poprzedniego pytania. W tej chwili skojarzyłam pewne sprawy, mianowicie to, że piszecie Państwo o tym, że w województwie małopolskim jest więcej kobiet niż mężczyzn, jeśli chodzi o przeliczenie wszystkich wskaźników. Natomiast ja chciałabym... Być może warto byłoby w tym rozdziale odnieść to do kwestii wynagrodzeń kobiet i mężczyzn, jak to wygląda kwestia tego szklanego sufitu, awansu kobiet i mężczyzn, bo może to też jest kwestia pokazania młodym ludziom, że kobiety się albo przebijają albo nie przebijają, mamy tyle i tyle inżynierów i takie są zarobki. To tak a propos kwestii ekonomicznych, bo dla mnie osobiście bardzo ciekawą sprawą, jak radzą sobie kobiety na rynku z kwestiami nie tylko zawodowymi, bo opisujemy mniej więcej jak wygląda ich sytuacja, ale też jak wygląda ta sytuacja na rynku w odniesieniu do tego ile kobiet musi się opiekować kimś niepełnosprawnym, też w tym byłyby kwestie, które mnie by interesowały, bo poziom wykształcenia mieszkańców województwa małopolskiego jest dość fajnie opisany. Pytanie: ile procent osób niepełnosprawnych z różnymi typami niepełnosprawności może się odnaleźć na tym rynku, jakie są szanse? Pytanie: jak wygląda sytuacja kobiet, które – młodsze czy starsze – mają w domu kogoś, kim muszą się opiekować. To też może być kwestia młodych dziewczyn, które być może nie mają możliwości z różnych, niezależnych przyczyn. To jest na pewno bardzo ciekawe – godzenie życia prywatnego z zawodowym jest czymś ciekawym, różnie to wygląda w różnych województwach i na pewno jest to coś, co jest tematem nowym, ale interesującym i tego tu brakuje.

- 8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd systemowy z datą
- należy skrócić tytuł
- technalia: przypisy do ujednolicenia i sprawdzenie ich poprawności

R: Ja się jeszcze zastanawiam nad jedną rzeczą. Na ile dobrze robione są przypisy. Strona 38, jest dwukropek, proszę zobaczyć. I mamy przypis na następnej stronie, pod literką D. Tak sporządzony przypis oznacza, że tylko literka D została wyciągnięta z publikacji nr 38. Pytanie – czy tak faktycznie jest?

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- należy uaktualnić dane
- należy uzupełnić literaturę o świeże pozycje naukowców (nazwiska naukowców podane w cytacie poniżej)
- technikalnia: stylistyka, system punktacji należy ujednolicić w całym dokumencie

R: Jeszcze raz wróć do nazewnictwa, jest za obszerne, rozdział 6 jest chyba takim pierwszym, gdzie nie mamy rozdziału rozbitego na podrozdziały, tylko jest jednym ciągiem pisany, to też ogranicza czytelność. W 2013 r. w Krakowie – stare to! Pasowałoby to troszkę uaktualnić, jeśli to możliwe. Tak naprawdę, nie wiem na ile jest to błąd – strona 55 – ludzi kiedyś uczono, że nie powinno się kończyć rozdziału samymi wypunktowaniami. Być może, tak jak się kończy trójeczka i zaczyna dwójeczka, dostawić jedno-dwa zdania podsumowania tych wypunktowań, bo to też ułatwia w jakiś sposób czytanie. Żeby ładniej przejść do kolejnego rozdziału.

R: Mamy też dwójkę jako kolejny podpunkt na stronie 55 i tak jakby nazwa podrozdziału też kończy się przypisem i tak też nie powinno być.

R: Jeszcze zauważyłam taką niekonsekwencję. Tu na stronie 55 po dwukropkach są kropeczki, pauzy, zaczynają się zdania od małych liter. A są takie miejsca, że po dwukropkach piszemy w środku tekstu dużymi literami. Warto to ujednolicić konsekwentnie.

M: Tu jeszcze jest taka sprawa, że z wypunktowaniem jest problem, bo rozdział 6 jest 6 z kropeczką przy rozdziale, która potem jest jedyńka z kropką tyle, że mniejsza, potem jedyńka z kropką, tylko że już niepogrubiona. Te wypunktowania w środku w tekście powinny być w nawiasach, by się odróżniały od śródtytułów, zapanował tu pewien chaos. Można mieć tylko dwa rodzaje punktowania, czyli punktowanie numeryczne i nienumeryczne, pauza, czy coś takiego.

R: Ogólnie, rozdział 6 to jest chyba górnolotnie nazwany „Przegląd dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych”, a tu będą np. badania Rachwała (?) czy np. Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, profesor Ziolo, gdzie tam są takie komentarze różnego rodzaju, świeże, gdzie na pewno odnoszą się do pewnych aspektów z tego raportu. (?) Podręczniki do podstaw przedsiębiorczości, posłuchałoby się 2-3 naukowców by się pojawiło, mamy 2 w Krakowie, jest delegatura i umówmy się, nie są to (?). Warto byłoby wprowadzić kilka nazwisk naukowców, czym się zajmują, jak patrzą, bo na pewno do tego literatura jest. Mówię: Ziolo, Rachwał, to takie – zgadzasz się chyba?

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- wskazane wyjaśnienie zastosowanych współczynników
- wskazane ujednolicenie jednostek: %, liczby bezwzględne
- brak przypisów – należy je uzupełnić
- brak odniesień w tekście, do której tabeli się on odnosi

- wskazane ujednoczenie punktorów
- błędna użycie (nazwy) wskaźnika *pracowitość*

R: „zmniejszenia ilościowego...” 7.1 analiza rynku pracy, jest to takie, też bym powiedziała trochę (?) przeprowadzone. Wygląda trochę na z kapelusza (?). Pod tabelką wniosek, jakiś taki, tutaj mówię o podmiotach zarejestrowanych do (?) współczynników przedsiębiorczości, ile jest aktywnych przedsiębiorstw na liczbę ludności. To powinno być wyjaśnione, czym jest przedsiębiorczość, dodać wszystkie dane. To byłoby bardziej czytelne i harmoniczne, a tak to mamy raz cyfry, raz procenty.

R: Tutaj mamy jeszcze współczynnik PKB (?) 67... I teraz tak. Pytanie: jakiego PKB? Z którego roku to PKB? To źródło... Albo PKB, albo które PKB, nie wiemy które, a to może mieć znaczenie. Jednak pełna barometr zawodów 2019... To było tu trochę opisane, ale trzeba tutaj (?). Trzeba dodać, z kiedy dane, kto jest autorem, na ile to wiarygodne. A przypisu brak.

M: No i to się ponawia, tak? W tabeli 20.

R: Tak, dokładnie, czyli odniesienia w tekście, do której tabeli. To się może dotyczyć całości, bo właśnie zauważyłam, że nie ma takich odniesień. Trzeba to zrobić, wtedy będzie łatwiej.

R: Jeszcze mówię o wymianie czegokolwiek po dwukropku (?) od A,B,C,D. Tu mówimy o diagnozie całego opracowania – jedno nazewnictwo.

R: Jeszcze jedno, strona 66, „Wskaźnik (?) i pracowitość pokazuje, jaki odsetek mieszkańców Małopolski” – ostatni akapit – „podejmuje pracę zarobkową w odniesieniu do całej społeczności regionu”. „Podejmuje pracę zarobkową” – czyli jaką? Legalną? Szara strefa? To dla mnie bardzo ciekawy wskaźnik jest. Skąd te dane? Do czego to jest porównywane? Bo to że ludzie pracują też w szarej strefie jest powszechne. Pracowitość może być taka sama jak zaradność niektórych ludzi (?), że są w Szczecinie na bezrobociu, a pracują w Niemczech na wielu innych posadach, więc trzeba to wyjaśnić, do czego się odnieść. Czy pracują legalnie w rejestrach.

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- wskazane uzupełnienie treści o informacje o konkursach, które pomagają się rozwijać młodzieży
- technalia: ujednoczenie czcionki, systemu przypisów
- brak powiązania między prezentowanymi danymi, raportami a treściami – należałoby wyciągać z nich wnioski pod kątem założeń projektu

R: Np. w przypisie 85 nie mamy, z którego to jest roku.

R: Przejrzałam te rodzaje programów i zastanawiałam się: po co to jest? Bo kończy się to znowu dwoma punktami na stronie 76 i właściwie nie wiem po co mi to przedstawiono, jako

czytelnikowi. Czy to są dobre źródła, czy złe? Nie ma żadnych wniosków. Czy jesteśmy (?) programu liniowego czy spiralnego, jak to wygląda w innych krajach?

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- rozdział na podstawie dwóch raportów – czy to tylko błędny zapis, czy wcześniejsze rozdziały były nieuwzględnione w podsumowaniu?
- brak pogłębionej analizy - należałoby pogłębić analizy w kierunku badań pracodawców
- brak podsumowania, wniosków, zakończenia

R: Ja jeszcze odniosę się do tej analizy jeżeli można, bo mamy przypis 93. „Problematyka odnosi się do zagadnień, które zostały omówione (?) z małopolskiego raportu”, a pod spodem mamy opracowanie własne. Ginę w tej analizie... tu jest: wysokie nakłady dla edukacji. Co to w ogóle znaczy: wysokie nakłady dla edukacji? Kto to oceniał? Ktoś z ekspertów? To jest bardzo subiektywne. To jest w odniesieniu do całego kraju czy województwa? Wątpię, by Rachwał, który był tu przywołany... Czy do wywiadu dokładnie... Akurat te raporty, monitoringi, które są tu przywołane są wartościowe, natomiast tu są bardzo subiektywne rzeczy, nie ma grona ekspertów – to jest do dużej zmiany.

R: Tu mi jeszcze brakuje takich badań pracodawców, bo tu są bardzo fajne cytaty (?). Nie są przystosowani do oczekiwań pracowników yyy... pracodawców. Jakie są oczekiwania pracodawców? Bo w tym planowaniu myślę, że warto by o tym napisać. Co pracodawcy mogą dać w zamian. Bo ja rozumiem, że dużo oczekują, chcieliby wszystkich mieć wykształconych i gotowych, ale to jest niemożliwe, bo żadna szkoła nie jest w stanie wykształcić aż tak wyprofilowanego gościa, który idzie do tej firmy, na tę maszynę i wszystko umie, ale to jest kwestia staży, stypendiów, finansowania studiów. Ja tu nie widzę, co oferuje ta druga strona, czyli pracodawcy. Czego oczekują, w jaki sposób chcą współpracować? Być może warto zrobić albo poszukać... Oni na pewno mają opracowania kogo im brakuje i o to uzupełnić. No i co mają ze swojej strony dać. To jest ładne, ale nic z tego nie wynika. Czy w ramach inteligentnych specjalizacji jest to możliwe w ramach tego województwa? To jest pytanie do urzędu marszałkowskiego, wojewódzkiego, nie wiem którego w tym momencie, który finansuje różnego rodzaju programy, jakie są środki na współpracę pomiędzy szkołami, a (?). Na pewno coś takiego jest, bo nie ma opcji, w tej perspektywie finansowej, ale trzeba dopytać kto może coś o tym wiedzieć. Żeby ci przedsiębiorcy też mieli... Oni jeśli będą współpracować ze szkołą... Na razie to fajnie piszemy, ale... Być może warto zapytać o stowarzyszenia, wszystkie zainteresowane strony.

2.14 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie łódzkim

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi:

- raport wymaga skrócenia

- 2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi: brak

- 3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- można uzupełnić o badania lokalne

- 4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi: brak

- 5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- brak wniosków – należy je wyszczególnić

- 6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- tabela 3 – należy podać w nagłówku, że dane są w %
- przy prezentacji danych % podaje się punkt odniesienia
- w tabelach należy uporządkować dane wg zmiennej (stworzyć ranking)
- należy dopracować wizualnie tabele

- 7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy uzupełnić analizy o opis położenia geograficznego województw, bo w wielu przypadkach może mieć duże przełożenie na opisywaną problematykę

R: Znaczący ja mogę powiedzieć, ale powiem szczerze miałem mało czasu na zapoznanie się z troszeczkę i mogłem tutaj tego nie znaleźć tej informacji jak czytałem, jeżeli tak, to może pan mnie poprawi jak pan zna lepiej ten raport. Natomiast ja tutaj nie znalazłem odniesienia do położenia województwa, bo ono jest specyficznie położone, może trochę jak nasze, jednak ta bliskość granicy niemieckiej powoduje pewną specyfikę. Że ludzie często wyjeżdżają, ludzie mieszkają czasem po jednej stronie granicy, czasem po drugiej stronie i to jest trochę inaczej niż te województwa, które są położone w centrum Polski, prawda, jak nie wiem województwo jakieś tam łódzkie, czy województwo mazowieckie, jest to taka trochę specyfika. I ja tutaj nie znalazłem tutaj takiej wzmianki o tym, czy to może wpłynąć na te informacje, czy nawet na tą analizę.

- 8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd systemowy z datą
- należy skrócić tytuł
- po każdym rozdziale powinny być krótkie podsumowania
- należy wyjaśnić stosowane skróty – np. stworzyć słowniczek pojęć i skrótów
- technalia: dopracować tabele (również kolorystycznie)

M: Standardy, np. jeśli chodzi o opracowanie takiej tabeli tutaj, czy jest jakieś uzasadnienie, tabela 14, żeby np. ostatni wiersz, „odsetek tablic szkoleniowych”, byłoby takie przesunięcie, innymi słowy uważam, że to powinno być np. wiersz, kolumna w sumie kończąca się przy pierwszym z taką ilością... to trzeba by było dopracować to.

M: Teraz tak, zwróćcie państwo uwagę, taka techniczna uwaga, jest taka (?), np. 17 tabela na str. 52, zwróćcie uwagę że w pewnym momencie nagle pojawiają się kolory. Do tej pory kolorów nie używano, jako takiego wyróżnika tekstu, no nagle się tu pojawiają kolory, mimo, że wcześniej też się pojawiały jakieś informacje, tam z minusem, plusem, prawda, myśmy omawiali tam na plus i minus pewne rzeczy. I nagle się kolor pojawia.

- 9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- należy skrócić tytuł

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- należy skrócić tytuł

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- rozdział na podstawie dwóch raportów – czy to tylko błędny zapis, czy wcześniejsze rozdziały nie zostały uwzględnione w podsumowaniu?
- brak rekomendacji – należy je wyszczególnić, dopisać

2.15 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie opolskim

(zdublowane)

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi: brak

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowana forma prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- należy ujednoczyć aspekty techniczne: czcionka, punktory, odległości, wcięcia, formatowania
- należy dopracować graficznie wykresy, brak spójności pod tym względem w całości dokumentu
- mało czytelna czcionka, również ta w podpisach tabel i wykresów – powinna być w innym kolorze dla większej czytelności dokumentu
- zbyt małe odległości między tekstem a wykresami i tabelami – powoduje to efekt zlania, w efekcie raport jest mało czytelny

3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi: brak

4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- wskazane pogłębienie źródeł i szczegółowości ich omówienia
- technikalnia np. odstępy, należy dopracować tabele i wykresy

5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- brakuje wstępów i podsumowań w każdym rozdziale
- brak wniosków
- brak umiejscowienia raportu w szerszej perspektywie np. pokazania województwa w ramach szerszej strategii rozwoju gospodarczego Polski

6) Ocena omówienia problemu przemian struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- nieaktualne dane – ostatnie z 2016 – rozwiązanie: wskazane/wyjaśnienie kiedy badania były robione i jakiego okresu dotyczą

- konieczne dopracowanie tabel i uporządkowanie ich np. pod kątem wiodącej zmiennej
- powielanie danych np. tabela i wykres – należy to uporządkować

7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy uaktualnić dane
- brak pokazania specyfiki województwa na tle pozostałych województw – należy to uzupełnić

8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- błąd logiczny w tytule: *nie można jeszcze opisać skutków – jest na to zbyt wcześnie – można opisać założenia, a nie skutki*
- błąd systemowy z datą w tytule

9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- należy skrócić tytuł
- należy usystematyzować sposób przedstawiania danych, tak aby to było logiczne dla czytającego
- należy podsumować rozdział, wyciągnąć najważniejsze wnioski

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- nieaktualne dane – należy je uaktualnić
- wskazana wizualizacja danych

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi: należy podkreślić/wypunktować najważniejsze wnioski

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania, w tym jedno z 2013 roku z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie
- brak wprowadzenia oraz podsumowania i zakończenia rozdziału
- za dużo zbędnych treści należy je streścić, skrócić, omówić

2.16 Diagnoza sytuacji na rynku edukacyjnym w województwie podlaskim (zdublowane)

1) Ocena strony formalnej opracowania

Uwagi:

- należy stworzyć słowniczek zastosowanych pojęć, skrótów
- pewne tematy są bardziej szczegółowo omówione inne bardziej ogólne – należałoby wyjaśnić we wstępie dlaczego

2) Ocena technicznego poziomu przygotowania raportu, tj. układ i struktura treści, formalne aspekty dokumentu (w tym m.in. zastosowaną formę prezentacji graficznej danych), poprawność stylistyczna, spisy treści, ilustracji, przypisy i odsyłacze), bibliografia

Uwagi:

- zła struktura raportu – wymaga przebudowania: wstęp +cele, metodologia, kolejne rozdziały oraz posumowanie z wnioskami
- brak wstępu i wyraźnych wniosków
- technikalnia: literówki i inne

3) Ocena omówienia zastosowanych metod zbierania danych, w tym ich przybliżenie (charakterystyka), wykazanie zalet i wad oraz sposobów przeciwdziałania zaistniałym ograniczeniom w odniesieniu do procesu zbierania danych

Uwagi:

- zbyt dużo aktów prawnych – należy je skrócić, streścić, omówić
- brak odnośników do cytowanych raportów, danych – należy je dopracować
- brak wytłumaczenia dlaczego zastosowano taką a nie inną metodologię

4) Ocena kompletności doboru źródeł, ich aktualności oraz zasadności wykorzystania w omawianym opracowaniu

Uwagi:

- należy uaktualnić dane
- zła struktura bibliografii: należy oddzielić literaturę naukową od raportów, aktów prawnych
- nieadekwatne dane pochodzące z innych krajów – brak wytłumaczenia jakie ma to przełożenie na sytuację w Polsce
- brak komentarzy, wyjaśnień do przytaczanych danych
- warto wzbogacić dane o badania dotyczące migracji w regionie

5) Ocena klarowności głównych wniosków sformułowanych na podstawie dokonanej analizy *desk research*

Uwagi:

- brak wniosków – należy je wypunktować

6) Ocena omówienia problemu przemiany struktury demograficznej w województwie po 1989 r., z uwzględnieniem uczniów poszczególnych szczebli edukacji

Uwagi:

- strona 18 - brak wystarczającego omówienia przedstawionych danych

- niekompletne dane dotyczące struktury wieku mieszkańców – należy je poszerzyć, aby pokazać dominujące trendy
- niezrozumiałe dane na stronie 25 – należy je mówić

7) Ocena opracowania charakterystyki województwa, która zawiera omówienie aktualnej sytuacji gospodarczej

Uwagi:

- należy wzbogacić/urozmaicić statystyki opisowe np. o medianę, odchylenia
- uzupełnić raport o dane migracyjne i jakie ma to przełożenie na sytuację w opisywanym województwie

8) Ocena prezentacji przemiany infrastruktury edukacyjnej w województwie po 1989 r., ze szczególnym uwzględnieniem skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017 r.) dla szkolnictwa zawodowego

Uwagi:

- wskazane dodanie krótkich wniosków z wykresu na stronie 42
- strona 47 tabela 14: zbędny kod SIO, ujednolicony zapis danych oraz dodane krótkich wniosków z tabeli

9) Ocena przeglądu dostępnych badań socjologicznych, pedagogicznych i ekonomicznych dotyczących funkcjonowania sfery edukacji (w tym szczególnie w zakresie kształcenia zawodowego) w województwie, który miał uwzględnić perspektywę pracodawców, przedstawicieli branży edukacyjnej, władz samorządowych oraz instytucji rynku pracy

Uwagi:

- zbyt długi tytuł – należy go skrócić
- niekompletne dane – należy je uzupełnić
- nieaktualne dane – należy je uaktualnić

10) Ocena poziomu analizy aktualnych relacji pomiędzy systemem edukacji (w kontekście kształcenia zawodowego) i rynkiem pracy (zakres realizowanych praktyk zawodowych, rodzaje programów szkoleniowych oferowanych przez instytucje rynku pracy, zidentyfikowane miejsca realizacji praktyk zawodowych)

Uwagi:

- uporządkowanie tabel wg zmiennych, a nie alfabetycznie
- brak punktu odniesienia w tabeli 20, brak informacji z którego roku są absolwenci

11) Ocena poziomu analizy programów nauczania szkół i instytucji kształcenia zawodowego pod kątem wymogów specyfiki współczesnego rynku pracy (w skali województwa i kraju), który miał uwzględniać programy poszczególnych rodzajów szkół i instytucji kształcenia zawodowego typologicznie reprezentatywnych dla województwa

Uwagi:

- zbyt długi tytuł – należy go skrócić
- nieścisłości pomiędzy danymi a ich omówieniem
- należy rozpocząć rozdział od rodzajów programów nauczania (obecnie na końcu rozdziału)
- wskazane uszczegółowienie opisów
- konieczne uwzględnienie aspektu regionalizacji i specjalizacji
- brak analiz dotyczących bezpośrednio kategorii NEET – w całym raporcie

12) Ocena rekomendacji dotyczących analizowanych programów nauczania w szkołach i instytucjach kształcenia zawodowego zawierających propozycje nowych programów kształcenia dualnego

Uwagi:

- uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania, w tym jedno z 2013 roku z pominięciem pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy wyjaśnić zapis
- brak wprowadzenia oraz podsumowania i zakończenia
- za dużo zbędnych treści należy je skrócić

Uwagi generalne (powtarzające się):

- należy zmienić strukturę dokumentu: wstęp z określeniem celu/celów, opis metodologii, kolejne rozdziały, podsumowanie z wnioskami oraz rekomendacje (najlepiej w postaci tabeli)
- obecnie brakuje podsumowania i zakończenia oraz rekomendacji – należy je dodać
- należy opisać wszystkie zastosowane metody/techniki badawcze oraz uzasadnić ich wykorzystanie

- należy wyjaśnić wszystkie stosowane skróty – najlepiej stworzyć słowniczek zastosowanych pojęć i skrótów
- należy dopracować raporty pod kątem technikaliiów: czcionka, odstępy, przypisy, odnośniki, wizualizacja danych (tabele, wykresy, rysunki), literówki, stylistyka, punktory, wcięcia, formatowania, zapis województw z małej litery
- należy ujednolicić zapis źródeł pod tabelami
- należy ujednolicić tabele pod względem zapisu jednostek - % i l. bezwzględne oraz uszeregować dane wg zmiennej, a nie alfabetycznie
- przy danych % należy podać skalę odniesienia
- przy danych liczbowych należy ujednolicić stosowany zapis: pewne dane są z jednym miejscem po przecinku, inne z dwoma
- należy dopracować graficznie wykresy, infografiki – widoczny jest brak spójności pod tym względem w całości dokumentu
- należy uaktualnić i uporządkować wykorzystane dane i badania
- bibliografia – należy ją uporządkować wg obowiązujących schematów: literatura naukowa, raporty, źródła elektroniczne
- należy skrócić tytuły kolejnych rozdziałów
- należy dopisać krótkie podsumowania po każdym rozdziale
- należy przeprowadzić analizy pod kątem zakładanych odbiorców/czytelników, a nie tylko z punktu widzenia socjologa
- należy uwzględnić/przeprowadzić analizy pod kątem głównej kategorii młodzieży NEET
- wskazane byłoby pokazanie specyfiki poszczególnych województw na tle sąsiednich województw, całej Polski
- należy pogłębić analizę SWOT
- wskazane byłoby odwołać się w analizach do danych z samorządów
- wskazane byłoby odwołać się do badań ukazujących punkt widzenia pracodawców
- wskazane byłoby uwzględnić dane i badania nad migracjami, gdyż niejednokrotnie mają one duży wpływ na rynek edukacyjny i rynek pracy poszczególnych województw
- błąd w nazewnictwie: szkoły zawodowe i branżowe to osobne jednostki – tutaj nazewnictwo stosowane zamiennie

- problematyczny ostatni rozdział i zapis: uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania (w tym jedno z 2013 roku) – czy to oznacza pominięcie pozostałych wykorzystanych w całym raporcie – należy to wyjaśnić
- strona 14 wymienione tam opracowania dać do przypisu, gdyż są powielone w bibliografii
- pkt 5 – brakuje wniosków
- pkt 8 – błąd logiczny w tytule: jest zapis *skutków reform w oświacie (z 1999 r. i z 2017r)* – za wcześnie na ocenę skutków drugie z reform oraz błąd w dacie we wszystkich raportach
- źle użyte pojęcie wskaźnika *pracowitość*

Podsumowanie i rekomendacje

Poszczególne raporty były ocenione pozytywnie jako wyczerpujące i bardzo szeroko omawiające różne aspekty związane z zagadnieniem rynku edukacyjnego w poszczególnych województwach. Niemniej, jak pokazują szczegółowe uwagi do raportów należy je dopracować zwłaszcza pod kątem technicznym (technikalia) i wizualnym (według uwag szczegółowych). Wskazana byłaby zmiana perspektywy analiz pod kątem zakładanego czytelnika raportów oraz uwzględnienie/odniesienie się w całym raporcie (we wszystkich analizach) do kategorii młodzieży NEET. Sugerowane jest uaktualnienie i uporządkowanie chronologiczne danych oraz ich uzupełnienie o badania nad pracodawcami, a także uwzględnienie danych i badań nad migracjami. Rozmówcy zaznaczali również konieczność pogłębienia analiz pod kątem specyfiki danego województwa (np. położenie geograficzne, sąsiedztwo itp.). Wskazana byłaby zmiana struktury raportu wg schematu: wstęp z wyszczególnieniem celu/celów, opis metodologii (całej wykorzystanej w raporcie z wyjaśnieniem celowości ich wykorzystania), poszczególne rozdziały (z krótkimi podsumowaniami) oraz podsumowanie z wnioskami i rekomendacjami (najlepiej w postaci tabeli). Problematyczny jest ostatni rozdział i zapis: uwzględnione tylko dwa kluczowe opracowania, czy to oznacza, że pozostałe analizy w ostatni rozdziale zostały w nim pominięte? Należy również uporządkować załączoną do raportów bibliografię według obowiązujących standardów i wytycznych, które porządkują wykorzystane źródła.

2. Uwagi do Platformy

Mapa serwisu składa się ze strony głównej oraz kilku podstron. Jest ona prosta i intuicyjna w obsłudze. Wizualnie również nie budzi zastrzeżeń, aczkolwiek według rozmówców powinna być bardziej atrakcyjna (głównie wizualnie), aby zachęcić do założenia na niej konta. Strona główna zawiera menu główne, menu środkowe oraz boxy na dole strony. W ocenie testujących wygląda jednak pusto, *jakby była niedokończona*. Niektóre treści z poszczególnych modułów można byłoby przenieść na stronę główną np. informacje o kształceniu dualnym w innych krajach, np. stworzyć zakładkę **Dobre praktyki**. Zauważalny jest brak zakładki **Pomoc i FAQ** – należy zastanowić się nad ich dodaniem.

Ponadto na stronie głównej Platformy należałoby wskazać komu ma ona służyć – obecnie nie wynika z niej, że jest przeznaczona dla doradców zawodowych i ich klientów² (oprócz raportów, które są przeznaczone dla instytucji szkolenia i kształcenia zawodowego). Dodatkowo wskazane byłoby opisać/objaśnić co jest zawarte w poszczególnych częściach Platformy np. w narzędziu diagnostycznym, w poszczególnych Modułach – w tym celu można byłoby stworzyć zakładkę **Krótki przewodnik po stronie** oraz **Instrukcja obsługi** (np. w dziale Pomoc), w której wyjaśniono by np. sposób przechodzenia przez poszczególne Moduły w części e-learningowej.

Uwagi do poszczególnych zakładek:

O Projekcie - Główny cel

- nie należy używać skrótów typu: *wsp.młodz. zaw*, nie zawsze są one jasne dla czytającego, poza tym sprawiają wrażenie braku profesjonalizmu
- brak odstępów między słowami np.: *18 r.ż, 33m-cy*
- cały tekst należy wyjustować dzięki czemu będzie on bardziej czytelny i będzie sprawiał wrażenie dopracowanego
- należy zlikwidować *wiszące literki*
- nie powinno być kropek po tytułach, podtytułach wprowadzających do treści slajdów i równoważnikach zdań np. *Zapraszam Cię do kolejnego modułu szkolenia e-learningowego.* – bez kropki

² Uczestnicy testowania nie zrozumieli, że Platforma nie jest przeznaczona dla nauczycieli, a dla doradców zawodowych, czy raczej kadry związanej z doradztwem i poradnictwem zawodowym dla 3 grup: uczniów, absolwentów i młodzieży NEET.

Aktualności – brak aktualności, ostatnie wpisy z listopada 2018 roku – należy zastanowić się nad likwidacją tej zakładki.

Sugerowane jest podzielenie Platformy (informacji tam zawartych) na dwie części: dla pracodawcy i dla uczestnika indywidualnego, młodzieży – być może dobrym rozwiązaniem byłoby stworzenie dwóch zakładek: **Pracodawca, Uczeń**.

R: Na pewno było dużo informacji dotyczących na przykład podstaw prawnych, które tak naprawdę mnie nie interesują. Ja ogólnie jakbym mogła, to bym podzieliła tą platformę na co najmniej dwie opcje – dla pracodawcy i dla uczestnika indywidualnego.

R: Ja mam uwagę co do strony internetowej jeszcze, bo jest to dosyć istotne. Nie można przypomnieć sobie hasła i jeżeli ktoś zapomni, to musi zakładać nowe konto. Strona wygląda na niedokończoną, jest pełno artykułów tzw. „wypełniaczy”. Nie ma żadnych artykułów na stronie głównej, wygląda jakby była skończona w pięćdziesięciu procentach. Myślę, że wiele osób zgodzi się ze mną w tym wypadku. Dużo błędów ortograficznych, literówek. Trzeba jeszcze bardzo popracować nad tą stroną. To samo tyczy się ankiety, którą mieliśmy na koniec. Wiele, wiele do poprawy.

R: Mi się wydaje, że by zachęcić kogokolwiek do założenia konta na takiej stronie, to musi być ona w pewien sposób interesująca. Większość ma konta na portalach typu „facebook” i założyła je tam, bo serwis wydaje się interesujący. Natomiast wchodząc na tę stronę, nie mamy żadnego powodu, żeby założyć tam konto. Nie wiemy co się tam kryje. Wygląda jak strona niedokończona i to trzeba ewidentnie poprawić.

3. Uwagi do narzędzia diagnostycznego na Platformie

Pod względem technicznym jest ono dobrze przygotowane. Instrukcje są jasne i klarowne. Należy zlikwidować *wiszące literki*. Pojawiają się literówki np. *daje sytuacji* - powinno być przy danej sytuacji, *szkolę* – powinno być szkole itp., błędy stylistyczne np. *Tobie zamiast Ci*, przecinki w niewłaściwych miejscach. Kroki 1-5 łatwe i czytelne, aczkolwiek można odnieść wrażenie, że pytania się powtarzają. W kroku *Sytuacje* mało czytelna instrukcja – lepiej zostawić zapis **Proszę o zaznaczenie dwóch najbardziej pasujących do Ciebie odpowiedzi**. Ponadto zaproponowana kafeteria jest zbyt ograniczona i nieoczywista (sprawiająca problemy przy wyborze) - należy zastanowić się nad rozszerzeniem kafeterii, dodaniem odpowiedzi INNE lub Żadne z powyższych. W zakładce *Raport indywidualny* pojawia się tylko nazwa pasujących grup zawodowych bez żadnego opisu – należałoby się zastanowić nad krótkim wyjaśnieniem pojawiającej się nazwy, wyjaśnieniem co oznacza przyporządkowanie do danej grupy zawodowej, jakie przykładowe zawody wchodzi w skład tejże grupy, jakie cechy osobowości są w niej szczególnie przydatne oraz ewentualnej informacji o tym, że klient w celu uzyskania dodatkowych wyjaśnień powinien zwrócić się do doradcy zawodowego. Część testujących zwracała uwagę, że miała już wcześniej do czynienia z takimi testami np. u doradcy zawodowego w szkole.

R: Tam np. były 4 odpowiedzi, które mogliśmy wybrać, np. jakiś tam zawód, już nie pamiętam, bo nie zapisałem, ale powiedzmy, że chcielibyśmy wybrać więcej tych zawodów, żeby mniej więcej określić kierunek, w którym chcemy iść, ale 2 odpowiedzi to definitywnie za mało. No i tutaj jeszcze pojawia się pytanie: co znaczy słowo wykonawca? Bo takiej odpowiedzi nie udzielono. Rozumiem wykonawca – człowiek, który coś wykonuje, ale jaka jest definicja tego słowa? Fajnie jakby to zdefiniowane było na końcu, że człowiek zrozumiał o co chodzi, prawda? Bo możemy się tylko domyślać

R: Moją pierwszą uwagę będzie to, że bardzo mało opcji do wyboru i nie mogliśmy wybrać nic pod siebie. Pytania powtarzały się często i wydawało mi się, że są identyczne. Na pewno było mało możliwości co do zawodu. Nie mogłam wyrazić siebie po prostu i sprawdzić, jaki wynik mi wyjdzie. Były też pytania, w których były wymuszone dwie opcje w niektórych pytaniach i to mi się nie podobało, bo musiałam odpowiedzieć 2 razy... zaznaczyć 2 odpowiedzi, a wiedziałam, że to nie mówi o mnie

R: Na pewno nieporozumieniem było to, że była narzucona ilość odpowiedzi, bo te odpowiedzi nie pasują do wszystkich osób, jednak obszar tych odpowiedzi był bardzo zawężony. Na przykład kwestie zawodowe – był do wyboru spedytor, inżynier i coś całkiem niepasującego jakby do realiów życiowych. Dużo osób jest na przykład humanistami i nie było do wyboru takiej odpowiedzi. Tam na przykład, gdzie trzeba było wybrać dwie odpowiedzi, jeżeli jedna do Ciebie pasowała, to musiałeś zaznaczyć drugą, która nie pasowała do pierwszej oraz kompletnie nie pasowała do osoby, która to wypełniała. Moim zdaniem to się wykluczało i było nieporozumieniem.

R: Dodać wyjaśnienie zawodu, niektóre pytania są mało precyzyjne i się powtarzają, jak np. to granie w szachy mogłoby być zastąpione np. grą logiczną albo czymś...

4. Uwagi do kursów e-learning na Platformie

Platforma składa się z pięciu modułów. Moduł I - *Nauczanie dualne*, Moduł II - *Obecni uczniowie szkolnictwa zawodowego*, Moduł III - *Absolwenci kształcenia zawodowego*, Moduł IV - *Młodzież NEET* i Moduł V - *Bądź świadomym uczestnikiem*.

4.1 Ocena treści zawartych w kursach e-learningowych

Moduł I

Uwagi:

- według testujących w module jest zbyt dużo treści - sugerowane jest skrócenie informacji dotyczących przykładów z nauczaniem dualnym w Niemczech, Francji, czy Belgii – testujący sugerują przedstawienie samych wniosków/streszczenia z tych treści
- powtarzają się informacje o założeniach projektu co jest niepotrzebne, gdyż są one przedstawione na stronie głównej Platformy – należałoby je usunąć
- moduł jest napisany zbyt formalnym językiem, niezrozumiałym dla młodzieży – należy przeredagować go na prostszą formę

- w module jest zbyt wiele odwołań do aktów prawnych, do których testujący (jak przyznawali) nawet nie zaglądali - należałoby je omówić, zinterpretować, a nie cytować/przedstawiać, czy dawać odnośniki
- w przykładzie nauczania dualnego w Belgii zaprezentowany schemat jest w języku niderlandzkim – należałoby go przetłumaczyć na język polski lub angielski, w takiej postaci jest on niezrozumiały dla przeciętnego odbiorcy
- wskazane byłoby krótkie podsumowanie całego modułu

R: Tak. Informacje jak ta, że na początku system był w Belgii, a potem w innym państwie były niepotrzebne. Moim zdaniem się powtarzały i były aż nadto rozwinięte. Ich namiastka byłaby lepszym rozwiązaniem niż rozwinięcie na cały moduł.

Moduł II

Uwagi:

- bardzo dobrze oceniany przez testujących, bardzo praktyczny, napisany prostym językiem trafiającym do młodych ludzi, oparty na przykładach
- kilku testujących stwierdziło, że podane przykłady były opisane w sposób zbyt prosty (*R: jak dla dziecka z podstawówki*), należałoby przeredagować pod kątem osób mieszczących się w kategorii wiekowej młodzieży NEET
- we wszystkich przykładach wskazywano na zbyt długie, nudne dialogi – należałoby je skrócić
- ponadto *R: W historii Marty był błąd, bo zmieniono imię na Monikę*
- *R: jest jeszcze jeden problem ze spójnością tekstu w historyjce Krzysztofa*

R: Odnośnie historii – są one za długie. Na przykład odnośnie historii Kostka, to tam jest dialog w warsztacie między pracownikami, który tak naprawdę nic nie wnosi, a mimo to jest umiejscowiony.

Moduł III

Uwagi:

- przykłady zostały bardzo dobrze ocenione przez testujących
- trzecia część *Nauczanie dualne nie tylko w szkole* jest przeładowana informacjami, jest w niej zbyt dużo tekstu - należałoby go zastąpić przykładami lub filmikami
- pojawiały się problemy z logowaniem, często następowało samoczynne wylogowanie i testujący musieli jeszcze raz przechodzić przez te same punkty
- testujący zwracali uwagę na problemy z numeracją zadań w testach (same testy podsumowujące zostały przez testujących ocenione bardzo dobrze)

R: Nużący tekst lepsze byłyby filmiki

R: I tam w ćwiczeniu przy teście miałem problem z numeracją pytań. Po kolei nie było numerowanie, było 1, 9, 8, a na końcu 10.

R: Ten sam problem, że w module 3, a dokładnie w punkcie 3 te emotikony zasłaniają całkowicie tekst, one powinny być obok może ramki te emotikony, bo to fajnie że obrazkowo, ale jeżeli nachodzi na tekst, to jest to nieczytelne i to bez sensu rozwiązanie i trzeba to poprawić. Po drugie w punkcie 19 jest za dużo punktów do wypisania zawodów, bo były tylko 3 swoje umiejętności, a wymieniając 10 tych podpunktów zawodów i myślę, że 3 by wystarczyły. Poza tym to w tym module już tyle.

Moduł IV

Uwagi:

- moduł jest napisany prosto i zrozumiale, ale jest w nim zbyt dużo tekstu, a za mało wizualizacji, które są bardziej czytelne dla młodego czytelnika
- konieczne jest dokładne rozróżnienie kategorii NEET i Millennials (na pierwszym slajdzie) - jest to trochę niedopowiedziane/przemieszane, tak że można odnieść wrażenie, że to dwa tożsame pojęcia
- testujący zwracali uwagę na zbyt duże rozmiary grafik, które stawały się problematyczne na urządzeniach mobilnych

R: To się wszystko powtarza. W 4 module nie widzę wielkich problemów, ale grafiki są za duże tym razem, uciekają na sam dół i trzeba scrollować do nich, a jak widzimy slajd na ścianie, wyświetlamy na tablicy to widzimy całość, gdzie tutaj powinno się nam to wyświetlać na całość ekran, żebyśmy widzieli i dawali dalej, to wygodniejsze dla czytelnika.

Moduł V

Uwagi:

- informacje w Module I i V powtarzają się, stąd jest on zbyt obszerny - należy go skrócić do podobnej ilości slajdów jak w poprzednich modułach
- w przypadku slajdów przybliżających nauczanie dualne w innych państwach; testujący stwierdzali, że:
 - po pierwsze jest ich zbyt dużo - należałoby podać dwa/trzy przykłady najlepiej obrazujące zagadnienie korzyści z tego typu nauczania,
 - po drugie w przykładach raz są podawane odnośniki do stron źródłowych, innym razem nie – należałoby się zastanowić nad sensem ich podawania, ewentualnie podać do tych krajów, gdzie strona jest po angielsku, gdyż podany jest odnośnik do strony belgijskiej, która jest w języku niderlandzkim niezrozumiałym dla przeciętnego użytkownika Platformy

- testujący sygnalizowali problem z ćwiczeniem nr 2, na końcu modułu, gdyż nie dało się go ukończyć, ponadto system samoczynnie wyrzucał z niego testujących, co skutkowało powtarzaniem całego zadania od początku

R: Moim zdaniem tak średnio, ponieważ, jeżeli mówimy o stronie, z której korzystaliśmy, zdarzały się takie slajdy, gdzie były przedstawione wyniki bodajże w Belgii bądź Holandii, jak prowadzenie praktyk zmieniło edukację w danym kraju, a potem było napisane „proszę zapoznać się z wynikami poniżej”. Problem był taki, że te wyniki były pokazane w języku niderlandzkim i średnio było je w jakikolwiek sposób zrozumieć, oprócz cyferek. Ogółem bardzo dużo błędów ortograficznych w tych informacjach. Są również niedopasowane graficznie, ciężko je czasami odczytać, więc moim zdaniem na stronie jeszcze bardzo dużo do poprawienia.

R: Moduł 5 przypadł mi do gustu, bo są powtórki poprzednich modułów, można sobie było utrwalić tę wiedzę, ale też występowały te same błędy, co w poprzednich modułach, np. w punkcie 21 i 23 jest nieczytelny tekst i trzeba było się domyślać, co jest napisane. A w ćwiczeniu 2 zdarzyło mi się raz, że po wpisaniu kilku cyfr, było zadanie, że trzeba było wpisać to wróciło mi do poprzedniego pytania, wszystko co było się usunęło i trzeba było jeszcze raz. W ćw. 2 też trochę dziwna sytuacja, nie dało się testu zakończyć. Rozwiązałem całość, a nie było żadnego sprawdź czy zakończ, wydaje mi się, że powinno być coś takiego na zakończenie

R: Pierwsza rzecz to system logowania do systemu jest totalnie niefunkcjonalny. Wylogowało mnie, nie mogłem się zalogować, ciągle pisało, bym wpisał login i hasło, a gdy „udawało się” logować, to moje konto było zablokowane na 600-700 sekund, a potem znowu to samo. Błąd logowania, mimo poprawnego loginu i hasła. Wszystkiego jest za dużo. Tekstu, powtórzeń względem modułu 1. Już tam to było uciążliwe, a tu jest jeszcze więcej wszystkiego, to żadnego ucznia nie zainteresuje ani trochę, bo nikt nie chce wiedzieć, jak to działa gdzieś indziej szczegółowo, jak nie ma wspomnianego szczegółowo jak to działać ma w Polsce. Jest potencjał dla pytajników, które znajdują się poniżej tekstów czasami, bo ich kliknięcie ujawnia informacje, których w tym przypadku są... bardzo zwięzłe i myślę, że większość tych ciekawostek można dać jako te pytajniki. Jeśli ucznia ciekawi to, to sam kliknie, rozwinie to i sprawdzi. Grafiki są rozjechane, a ćwiczenia ostatniego nie da się zrobić, co nie pozwala sprawdzić swojej wiedzy. Do 20 slajdu, do 1 ćwiczenia jest to jakoś zrozumiałe, dużo grafik, jeśli robi się je lepiej, czytelniej, bardziej kompaktowo, to może się to udać i jeszcze taka sugestia, żeby zrezygnować z języka oficjalnego, ustaw, szczegółów, pisać to bardziej w młodzieżowym, luźnym języku. Zwracać się do czytelnika bezpośrednio, wypisać wady i zalety w prostych punktach.

4.2 Ocena przygotowania technicznego kursów e-learningowych

Wszystkie moduły pozostawiają wiele do życzenia pod względem technicznym i językowym;

- jest wiele literówek np. *Korzyści dla pracodawców w percypowaniu w nauczaniu dualnym. Przetgotowałam dla Ciebie mapę procesu organizacji kształcenia praktycznego, zapoznaj się z nią*, błędów interpunkcyjnych i ortograficznych – należy dokonać uważnej korekty językowej całej platformy
- tekst bardzo często wyjeżdża poza ramki (np. slajd nr 9 Moduł I, ale też np. slajd 22 Moduł V), jest biały i niewidoczny, czcionka jest nierówna, odległości między słowami różne – należy to dopracować

- tekst należy wyjustować i zlikwidować *wiszące literki* – w obecnej postaci wygląda on bardzo nieprofesjonalnie (wręcz niechlujnie)
- jest wiele skrótów typu *kształcenie zaw.* – należy je zastąpić pełnymi nazwami/słowami
- dopracowania wymagają również grafiki np. na niektórych z nich pojawia się tylko połowa tekstu (górną połowę nie ma) lub tekst jest do góry nogami (np. slajd nr 7).
- grafiki się powielają
- niewskazane jest stosowanie klipartów – świadczy to o braku profesjonalizmu twórców strony
- formuła wskazywania źródła pod rysunkami/tabelami/grafikami wymaga ujednoczenia: czasem mamy zapis: źródło:....., innym razem jest tylko podany adres/nazwa źródła, ponadto czasem jest to prosta czcionka innym razem kursywa, czasem zapis jest on umieszczony nad rysunkiem, innym razem pod – należy to ujednoczyć
- brakuje przycisku/butonu: **Wróć do poprzedniego slajdu**
- testujący sugerują zastąpienie teorii bardziej praktycznymi przykładami lub filmikami
- konieczna jest bardzo dokładna korekta językowa i techniczna
- wskazane byłyby krótkie podsumowania poszczególnych modułów
- należałoby zamieścić krótką instrukcję/wyjaśnienie na początku obsługi kursów e-learningowych, gdyż niezbyt zrozumiałe jest przejście od modułu I, przez (zamiennie) II, III lub IV do V

R: Co do treści przedstawienia, opisane treści mogą się znaleźć w podsumowaniu, takie najbardziej główne wątki, o co chodzi, w podsumowaniu modułu, 1-3 zdania, o co chodzi w przedstawionych krajach. Trochę dużo informacji, więc dobre byłoby podsumowanie.

R: Zaczynając od ogólnej interpunkcji i ortografii. Często brakuje liter, przecinków, zdania nie są kończone nawet, np. w tytule modułu, zamiast „dualne” jest „dulne”. Na stronie 5 nie ma kropki, momentami na niektórych grafikach teksty są do góry nogami, albo w pionie a nie poziomie i trzeba odwracać głowę. Myślę, że powinno to przejść 2-3 razy przez korektę, wiem że to prototyp tej strony, więc... Tak jak mówili poprzednicy strasznie dużo tekstu niepotrzebnego. Myślę, że człowiek momentami po takiej ścianie tekstu nie wiedziałem o czym czytam, musiałem przypominać, cofać się, nie ma wytłuszczeń ważnych informacji. Dużo odnośników, tak jak już mówiono, opis nauczania dualnego w innych państwach. Dużo, a nie ma tego jak to w Polsce ma być robione bardziej szczegółowo, wydaje mi się, że samo to programowanie można by zamieścić w 1-2 slajdach w formie tabeli, jak to się robi, jakie są różnice. Na grafikach tekst jest nadrukowany na sztywno, bardzo się rozjeżdżał i powinien być niezależnie od grafiki. Zaznaczyć i skopiować, to wszystko nie jest ujednoczone. Grafiki też. Momentami jest jedna grafika, a na kolejnym, 27-28 jest jedna i ta sama grafika, ten sam styl, ale są inaczej zrobione. I to strasznie niewygodne dla oczu tak przeskakiwać. No i więcej przykładów praktycznych niż teorii, to przede wszystkim, mniej powtarzania. Jak już ktoś wszedł na ten moduł, to już wie jakie są podstawy systemu dualnego i chce się tego uczyć, więc nie trzeba mu powtarzać kolejnych zalet i jak to działa, a zamiast tego skupić się, by było to krótsze,

bo ludzie cenią swój czas, chcą nad tym spędzić jak najkrócej, jak najefektywniej, a to efektywne nie jest ani krócej

R: Błędy ortograficzne, typu „pokarzą”, np. rozciągnięty tekst w obrazkach, to było wcześniej w module 2... no i ogólnie jeśli chodzi o treść, nie ma się do czego przyczepić tylko chodzi o przedstawienie obrazów i treści w grafach i to jest największy problem tej platformy, bo po prostu nie jest dobrze skonstruowane to i tyle.

5. Opinie na temat dualnego modelu nauczania

Testujący bardzo przychylnie wypowiadali się o dualnym modelu nauczania. Podkreślali, że dzięki niemu zostanie dowartościowane szkolnictwo zawodowe w Polsce, a szkoła zawodowa, branżowa może być postrzegana jako szkoła pozytywnego wyboru, innowacyjnej wiedzy i zdobywania kompetencji, a nie jak do tej pory „gorszego gatunku”. Do największych zalet tego systemu testujący zaliczyli:

- system płatnych praktyk
- możliwość utrwalenia wiedzy teoretycznej dzięki systemowi: trzy dni praktyki, dwa teorii
- możliwość zdobycia doświadczenia, które jest wymagane podczas rozmowy o pracę
- możliwość łatwiejszego zdobycia wymarzonej pracy
- duża pomoc przy podejmowaniu decyzji o dalszej nauce po szkole podstawowej
- wybór szkoły zawodowej będzie wyborem bardziej świadomym

R: Na pewno nam będzie łatwiej znaleźć pracę, bo mamy wykształcenie praktyczne w firmach, w których to odbywamy i myślę, że jest nam wówczas łatwiej na rynku. Znamy możliwości jakie możemy wtedy wykorzystać, żeby dobrze nam się żyło

A przy szkoleniu dualnym są dwa lata, czy rok praktyki. W każdym razie popatrzymy na ogłoszenia o pracę: przynajmniej rok pracy wymagany. To zmienia tok, w którym idziemy, jest to myślę, że poprawne

R: Moim zdaniem jest to najbardziej dobry kierunek, ponieważ w takich szkołach, jak technikum, czy nawet na studiach, brakuje zajęć praktycznych. Nieco mniej czasu powinno poświęcać się na suchą teorię, a więcej na praktykę zawodu, w którym większość może pracować. W technikum jedyną praktykę, jaką miałem, było dwutygodniowe przekuwanie kabli. Moim zdaniem w takich szkołach powinno się poświęcać nawet 30-40% na praktykę, ponieważ w ten sposób jestem w stanie nauczyć się tego zawodu. Szkoła powinna mieć podpisane umowy z czterema/pięcioma pracodawcami, by każdy mógł wybrać coś dla siebie. To jest właściwa droga. Na studiach również tego brakuje. Mam kontakt z osobami z Austrii oraz Niemiec i tam studia wyglądają całkiem inaczej, ponieważ ich elementarną częścią jest praktyka, zdobywanie doświadczenia na bazie pracy. Po zakończeniu studiów więc mamy nie tylko dokument potwierdzający ich zakończenie (tytuł inżyniera bądź magistra) ale i duże doświadczenie. W Polsce pracodawca tego oczekuje. Pierwsze pytanie, jakie pada na rozmowie o pracę brzmi „Czy ma pan jakieś doświadczenie w tej pracy?”. Tylko jak ja mogę mieć doświadczenie, jeżeli dopiero co ukończyłem studia, a szkoła oraz studia nie gwarantują możliwości zdobycia go? Ciężko znaleźć pracę, ponieważ pracodawcy mają duże wymagania, ale też sami od siebie dużo

nie dają. Moim zdaniem połączenie pracy ze studiami, to jak najbardziej dobra droga, którą nasz system nauczania powinien iść.

R: Po pierwsze to, co powiedział kolega, czyli trzy dni praktyki połączone z dwoma dniami nauki. Można to wykorzystać, ponieważ z biegiem czasu wiedza ucieka, więc kiedy pójdziemy do pracy po skończonym okresie nauczania, możemy tego zwyczajnie nie pamiętać. Kiedy praktykujemy coś na co dzień, bardziej zapada w pamięć.

R: Mi się spodobało jeszcze, że właśnie uczniowie będą zarabiać

R: Wg mnie to bardzo dobry pomysł i sam chciałbym brać w czymś takim udział, bo ja uważam, że człowiek ucząc się na praktyce uczy się również teorii, wiadomo że podstawy wiedzieć, BHP, zasady jakiejś, ale większość uczymy się od drugiego człowieka, który nam pokazuje jak to się robi. Uważam, że w szkole powinno być kilka dni czy godzin praktycznego zastosowania w jakiejś firmie i wydaje mi się, że to bardzo fajna opcja

R: Moim zdaniem, zastosowanie tego systemu dualnego nauczania, ten system jest bardzo dobry i powinno go wprowadzić na jeszcze szerszą skalę. Przede wszystkim zdobywamy doświadczenie zawodowe, a z typowymi praktykami różnie bywa. Nawet w którymś module była taka historyjka, że kolega poszedł na praktykę i tam nic nie robił. A w projekcie dualnym czy ktoś, pracował jako pełnoprawny pracownik firmy, uczył się procedur i pracował jak inni, nabywał doświadczenia i umiejętności. To jest wspaniały pomysł

R: Dla mnie jest to super forma, jest to alternatywa dla osób, które zaczynają kształcenie. Tak naprawdę normalnie w wieku 15 lat musimy zdecydować, co chcemy dalej robić, a tutaj mamy taką możliwość rozwinięcia się. Wiemy, że mamy zapewnioną pracę, dla wielu młodych to możliwość rozwinięcia i sprawdzenia się. Mamy możliwość rozmowy z pracodawcą, z doradcą, który nas ukierunkowuje i mamy perspektywę na przyszłość. Nie idziemy w ciemno. Mamy jakiś obraz tego, co chcemy robić i przynajmniej młode osoby mają już spotkanie z pracodawcą i dzięki temu w tak młodym wieku już wiedzą, co to jest umowa o pracę i jak się zarabia pieniądze, o czym wielu nastolatków nie ma pojęcia. Od początku jest to nauczanie tak naprawdę pracy i jego systemu oraz pokazanie w jakim kierunku mamy iść. Dlatego uważam, że pomysł jest naprawdę super i tak to powinno wyglądać, że nie powinniśmy w ciemno wybierać liceum, technikum itd. Mamy to fajnie rozwinięte, dużo większy wachlarz zawodowy, który możemy wybrać i pewność, że sprawdzimy się w tym zawodzie, ponieważ od samego początku widzimy jak wygląda ten zawód i na czym on polega, zamiast iść do pracodawcy dopiero po trzech latach szkoły i wtedy stwierdzić, że to nam nie pasuje.

6. Dodatkowe uwagi do Platformy

6.1 Co testujący zyskali biorąc udział w testach

- wiedzę o szkolnictwie zawodowym, branżowym, o dualnym modelu nauczania
- poznali siebie - swoje predyspozycje, mocne i słabe strony
- dowiedzieli się, gdzie mogą uzyskać pomoc/informacje przy wyborze szkoły/zawodu
- wiedzę o konieczności zdobywania kolejnych kwalifikacji np. na kursach, szkoleniach i ich dokumentowania
- wiedzę o możliwości i warunkach edukacji za granicą
- wiedzę o zawodach niszowych, deficytowych

R: Wg mnie te wszystkie informacje, które zdobyłem dzięki tym modułom wykorzystam ogólnie do mojej przyszłości. Jak nie będę wiedział, co ze sobą zrobić, gdzie pójść, to teraz będę

wiedział, że trzeba pójść do coacha, doradcy zawodowego, bo mi pomogą w życiu, przyszłej pracy, bo to zawody które pomagają ludziom, a nie mają żyć z boczku, na krawędzi

R: Żeby wiedzieć, gdzie edukować się za granicą. Informację, z którymi spotkaliśmy się dzisiaj, weźmiemy pod uwagę przy wyborze danego kraju.

R: Myślę, że testy i badania mogą pomóc ludziom się upewnić co do tego, kim są i dokąd zmierzają. Ja np. wiele z tych rzeczy wiedziałem, ale gdyby mnie pan spytał kim jestem, czy sangwinikiem czy cholerykiem, nie potrafiłbym stwierdzić. Dowiedzenie się tego, to była inspiracja, poznałem kilka ciekawych metod, np. z tymi kartkami, myślę, że spróbuję to wykorzystać w praktyce, więc owo spotkanie było bardzo owocne, pomogłem w stworzeniu strony, mogłem się na niej wyżyć za błędy, które popełniła...

R: Dobrze wiedzieć, że muszę się dokwalifikować tak naprawdę.

M: Zdobyć nowe kwalifikacje i je potwierdzić?

R: Super wiedzą jest też fakt, że mamy tyle zawodów, pojawiły się fajne informacje dotyczące zawodów niszowych.

R: Tak, informacje jakich teraz zawodów brakuje, jakich pracowników brakuje. To też daje do myślenia, w jakim kierunku należy się kwalifikować.

R: To spotkanie dało mi do myślenia i ta platforma, jeżeli chodzi o kształcenie, że w każdej chwili można to zmienić i że jak wybrało się jakąś drogę, to nie znaczy, że ten zawód muszę wykonywać. Dało mi też to do myślenia w kwestii zastanowienia się nad sobą, tego, co lubię, jakie są moje mocne strony, w jakim kierunku mam iść i dało mi to narzędzia do pracy, dało możliwości. Wiem, że mogę się spotkać z doradcą zawodowym, który pokieruje moją dalszą karierą zawodową. Tak, bardzo dużo wyniosłam z tego spotkania.

R: Tak, to było reasumując i ogólnie rzecz biorąc bardzo przydatne szkolenie dla mnie. Platforma też była bardzo przystępna, bardzo zrozumiałym językiem napisana, pomijając małe niedociągnięcia graficzne. Informacje z tego szkolenia wykorzystam w przyszłości, zdobywając jakieś kursy lub też ukierunkuje się do zawodów w przyszłości wymaganych. Tutaj też odkryłam moje wady i zalety podczas tego szkolenia, słabe i mocne strony oraz wiem jak się motywować/uczyć, aby to było przydatne, a nie nużące. Odkryłam również swoje nowe pokłady nadziei moich kompetencji. Jutro idę do urzędu pracy, a tam już będę inaczej rozmawiać z doradcą zawodowym.

R: Wyniosę to, że można się doszkalać m.in. w kursach kwalifikacyjnych. Spodobała mi się sama idea kształcenia dualnego i to, że praktyki są organizowane od pierwszej klasy, a nie na końcu kształcenia, tak jak jest obecnie.

6.2 Z kim testujący podzielią się wiedzą

Z rodziną, przyjaciółmi, znajomymi, młodymi ludźmi u progu wyboru zawodu/szkoły

R: Moim siostrzeńcom/siostrzenicom, którzy są jeszcze na początku tej ścieżki naukowej, że tak powiem, zasugeruję, że byłam na takim szkoleniu i żeby zajrzały na tę platformę. Ja natomiast z tej platformy najbardziej odnalazłam się w tej grupie net i określiłam swoją kategorię.

R: W sumie też poleciłabym tak naprawdę osobom młodym, które zaczynają swoją karierę/przygodę z wyborem zawodu. Fajnie, że jest tutaj ukazane, że jeżeli wybrałeś liceum lub technikum i idzie ci źle, to możesz w każdej chwili zrezygnować i pójść, powiedzmy, nawet do szkoły zawodowej i będzie Ci lepiej. Na pewno poleciłabym osobom, które wybierają szkołę, ale niestety powątpiewam, że taka osoba to przeczyta. Myślę, że byłoby ciężko. Osoba, zwłaszcza ktoś młody, bardzo szybko by się tym znudził.

6.3 Co zaskoczyło testujących

R: Zaskoczyło mnie to, że jest napisany tylko tekst i grafiki. Mogłyby być jakieś narzędzia multimedialne: filmy, nagrania.

R: Myślę, że ogólne niechlujstwo w wykonaniu strony. To wymaga korekty tekstu, grafiki bardzo często nie odpowiadają obrazkom lub są po prostu tak wyjęte z kontekstu, że... przykładem może być rozmowa w jednym z opowiadań, kiedy pani Monika rozmawiała z panią Martą... w opowiadaniu rozmawiała kobieta z dziewczyną, a na zdjęciu mężczyzna rozmawiający z kobietą, może czepiam się szczegółów, ale to wybija trochę... myślę, że sesja zdjęciowa z aktorami, żeby to była jednak jedna postać to dałoby poczucie spójności i że to jest realne. Nie podobało mi się też to, że wiele z tych testów było momentami dziwne, ale test rządzi się swoimi prawami, więc rozumiem, ale ten ostatni z testów był nierozwiązywalny i to bardzo zniechęciło

R: Nie zgadzam się z formą przedstawionych materiałów, bo jednak jeśli to ma być strona używana przez ludzi w wieku szkolnym, ma pomóc im, to większość będzie z nich korzystała w godzinach popołudniowych, spotkanie się z falą tekstu, niezrozumiałych pojęć jest bardzo nieadekwatną formą przekazu, mogłoby to być przekazane bardzo łatwo w formie jakiegoś (?) interaktywnego a nie tekstu i to jak będzie naprawione to strona zyska

R: Myślałem, że dobrym pomysłem byłoby dać jakieś zagadki logiczne, łamigłówki po drodze, żeby w miarę dostawania informacji człowiek się nudzi powoli, więc co jakiś czas pobudzenie jego umysłu w formie sprawdzenia, jakiejś krzyżówki czy mini gry, byłoby dobre, żeby pobudzić człowieka dodatkowo do testów

R: Tak naprawdę największym wyzwaniem było zapamiętać to, co się znajduje w treści, ponieważ informacji było tak dużo, tyle zwrotów, tyle rozwinięć różnych, jak w module ostatnim, albo czwartym, rozwinięcie motywacji wewnętrznej, zewnętrznej i tam było dużo informacji. Trudne jest to zapamiętać, biorąc pod uwagę taki natłok informacji. To było największe wyzwanie – przeczytać wszystko i połączyć do siebie. Tu mamy nauczanie dualne, ale dodatkowo tak wiele innych informacji pobocznych, które moim zdaniem są niepotrzebne. Ciężko jest wynieść coś więcej z tej platformy, zapamiętać po prostu najważniejsze informacje, ponieważ jest ich po prostu za dużo.

Pyt. 11: Co było dla państwa największym wyzwaniem?

R: Przebrnięcie przez tę stronę bez problemu! (śmiech)

R: Wybieranie swoich wad.

7. Wnioski i rekomendacje

Jak pokazują uwagi szczegółowe do poszczególnych raportów należy je dopracować zwłaszcza pod kątem technicznym (technikalia) i wizualnym. Wskazana byłaby zmiana perspektywy analiz pod kątem zakładanego czytelnika oraz odniesienie się do kategorii młodzieży NEET. Sugerowane jest uaktualnienie i uporządkowanie chronologiczne danych, oraz ich uzupełnienie o badania nad pracodawcami, a także uwzględnienie danych i badań nad migracjami. Rozmówcy wskazywali również konieczność pogłębienia analiz pod kątem specyfiki danego województwa (położenie geograficzne, sąsiedztwo itp.). Wskazana byłaby zmiana struktury raportu wg schematu: wstęp z wyszczególnieniem celu/celów, opis metodologii (całej wykorzystanej w raporcie z wyjaśnieniem celowości ich wykorzystania), poszczególne rozdziały (z krótkimi podsumowaniami) oraz podsumowanie z wnioskami i rekomendacjami (najlepiej w postaci tabeli). Należy również uporządkować załączoną do raportów bibliografię według obowiązujących standardów i wytycznych, które porządkują zastosowane źródła.

Platforma wymaga również bardzo dokładnej korekty językowej i dopracowania technicznego. Należy ją rozbudować, gdyż obecnie wygląda na niedokończoną. Niektóre treści z poszczególnych modułów można przenieść na stronę główną np. informacje o kształceniu dualnym w innych krajach – można stworzyć zakładkę **Dobre praktyki**. Zauważalny jest brak zakładki **Pomoc i FAQ** – wskazane byłoby jej dodanie. Ponadto na stronie głównej Platformy należałoby wskazać komu ma ona służyć – obecnie nie wynika z niej, że jest przeznaczona dla doradców zawodowych i ich klientów. Dodatkowo wskazane byłoby opisać/objaśnić co jest zawarte w poszczególnych częściach Platformy np. w narzędziu diagnostycznym, w poszczególnych Modułach – w tym celu można byłoby stworzyć zakładkę **Krótki przewodnik po stronie** oraz **Instrukcja obsługi** (np. w dziale **Pomoc**), w której wyjaśniono by np. sposób przechodzenia przez poszczególne Moduły w części e-learningowej.

Narzędzie diagnostyczne również wymaga korekty językowej i dopracowania technicznego. Najwięcej uwag było do kroku: *Sytuacje*, gdzie testujący zwracali uwagę na mało czytelną instrukcję (lepiej zostawić zapis **Proszę o zaznaczenie dwóch najbardziej pasujących do Ciebie odpowiedzi**) oraz konieczność rozbudowania kafeterii - należy zastanowić się nad rozszerzeniem kafeterii, dodaniem odpowiedzi INNE lub Żadne z powyższych. W zakładce *Raport indywidualny* pojawia się tylko nazwa pasujących grup zawodowych bez żadnego opisu – należałoby się zastanowić nad krótkim wyjaśnieniem pojawiającej się nazwy, wyjaśnieniem co oznacza przyporządkowanie do danej grupy zawodowej, jakie przykładowe zawody

wchodzą w skład tejże grupy, jakie cechy osobowości są w niej szczególnie przydatne oraz ewentualnej informacji o tym, że klient w celu uzyskania dodatkowych wyjaśnień powinien zwrócić się do doradcy zawodowego.

Kursy e-learningowe były pozytywnie oceniane przez testujących ze względu na zawartość merytoryczną – zwłaszcza „życiowe” przykłady, jednak Moduł I i V wymagają skrócenia i przeredagowania na prostszy, bardziej przystępny dla młodzieży język. Akty prawne wymagają komentarza lub krótkiego omówienia – najlepiej zastąpić je krótkim omówieniem. Testujący sugerują zastąpienie teorii bardziej praktycznymi przykładami lub filmikami. Należałoby też zamieścić krótką instrukcję/wyjaśnienie na początku obsługi kursów e-learningowych, gdyż niezbyt zrozumiałe jest przejście od modułu I, przez (zamiennie) II, III lub IV do V. Wskazane byłyby także krótkie podsumowania poszczególnych modułów. Natomiast od strony językowej i techniczno-wizualnej część ta wymaga bardzo dogłębnej i szczegółowej korekty.

Testujący bardzo przychylnie wypowiadali się o dualnym modelu nauczania. Podkreślali, że dzięki niemu zostanie dowartościowane szkolnictwo zawodowe w Polsce, a szkoła zawodowa, branżowa może być postrzegana jako szkoła pozytywnego wyboru, innowacyjnej wiedzy i zdobywania kompetencji, a nie jak do tej pory „gorszego gatunku”. Do największych zalet tego systemu testujący zaliczyli: system płatnych praktyk, możliwość zdobycia doświadczenia oraz wiedzy o szkołach branżowych, o dualnym modelu nauczania. Ponadto poznali siebie - swoje predyspozycje, mocne i słabe strony, dowiedzieli się, gdzie mogą uzyskać pomoc/informacje przy wyborze szkoły/zawodu. Pozyskali wiedzę o konieczności zdobywania kolejnych kwalifikacji np. na kursach, szkoleniach i ich dokumentowania, o możliwości i warunkach edukacji za granicą oraz wiedzę o zawodach niszowych, deficytowych.

8. Struktura socjodemograficzna uczestników fazy testowania

Zgodnie z założeniami projektu próba miała charakter celowy, polegający na ich subiektywnym doborze przez badacza, którego celem jest jednak na ogół utworzenie próby bliskiej reprezentatywnej.

Stosuje się go m.in. w następujących przypadkach:

- w czasie badań pilotażowych, aby przetestować narzędzie badawcze wśród różnych ze względu na badane zmienne członków populacji;
- w małych podzbiorach populacji, jeśli trudne byłoby sporządzenie pełnego wykazu jej członków;
- w badaniach porównawczych, w których istotne są cechy charakterystyczne dla pewnych kategorii społecznych, wykonywanych tylko na arbitralnie dobranych częściach tych kategorii (np. porównania pewnych cech charakterystycznych dla pracowników prywatnych przedsiębiorstw oraz państwowych przeprowadzane wśród pracowników urzędów miast oraz pracowników banków);
- w studiach odbiegających od normy przypadków;

przy założeniu, że badacz posiada odpowiednią wiedzę o badanej populacji³.

W niniejszym projekcie w ocenie raportów z poszczególnych województw wzięło udział 80 osób z województwa podkarpackiego, w tym 57 kobiet i 23 mężczyzn wszyscy z wykształceniem wyższym, wszyscy pracujący.

Tabela 1. Oceniający raporty ze względu na płeć i miejsce zatrudnienia (w liczbach bezwzględnych)

Pracownik	Kobieta	Mężczyzna
Administracji rządowej	1	0
Administracji samorządowej	5	3
Organizacji pozarządowej	15	1
MMŚP	22	6
Osoba prowadząca działalność na własny r-k	1	1
Inny	13	12
RAZEM	57	23

Źródło: opracowanie własne

³ Chava Frankfort-Nachmias, David Nachmias: *Metody badawcze w naukach społecznych*. Elżbieta Hornowska (tłum.). Poznań: Zysk i S-ka, 2001. ISBN 83-7150-702-X.

Raporty testowało 22 instytucje szkolenia (tj. posiadających wpis do rejestru instytucji szkoleniowych) lub kształcenia zawodowego z woj. podkarpackiego.

Typy instytucji reprezentowanych przez testujących:

- przedsiębiorstwo - 25 (w tym: małe - 1 i mikroprzedsiębiorstwo - 24)
- organizacja pozarządowa - 18 (w tym: organizacje non profit - 3, stowarzyszenia - 12, zakłady - doskonalenia zawodowego - 3)
- uczelnia lub jednostka organizacyjna uczelni – 15 (w tym: politechnika – 2 i uniwersytet – 13)
- placówka systemu oświaty - 15 (w tym: policealne - 1, technikum - 1 i zespół szkół - 13)
- ośrodek wsparcia ekonomii społecznej - 5 (agencje rozwoju)
- inne – 2

Z kolei Platforma została przetestowana przez 33 osoby (29 kobiet i 4 mężczyzn). Wszyscy posiadali wykształcenie wyższe, wszyscy testujący to osoby pracujące zatrudnione w instytucjach doradztwa i poradnictwa zawodowego, posiadających siedziby na obszarze woj. podkarpackiego.

Tabela 2 Testujący Platformę ze względu na płeć i miejsce zatrudnienia (w liczbach bezwzględnych)

Pracownik	Kobieta	Mężczyzna
Organizacji pozarządowej	13	1
MMŚP	14	2
Osoba prowadząca działalność na własny r-k	1	1
Inny	1	0
RAZEM	29	4

Źródło: opracowanie własne

Platformę testowało 10 podmiotów – wszystkie to instytucje doradztwa i poradnictwa zawodowego (tj. posiadające wpis do krajowego rejestru agencji zatrudnienia) z woj. podkarpackiego.

Typy instytucji reprezentowanych przez testujących:

- organizacja pozarządowa - 15

- placówka systemu oświaty 1 (centrum kształcenia praktycznego/ zawodowego/ ustawicznego)
- przedsiębiorstwo 16 (w tym : małe przedsiębiorstwo - 1, mikroprzedsiębiorstwo -15)
- inne – 1

Odrębnie odbyło się testowanie produktów przez 8 doradców zawodowych (7 kobiet i 1 mężczyzna) zamieszkujących na obszarze woj. podkarpackiego. Każdy z ww. doradców testował narzędzie diagnostyczne i kursy e-learning z grupą odbiorców docelowych liczącą 5 osób (łącznie 8 grup x 5 osób = 40 odbiorców docelowych, z tego 18 kobiet i 22 mężczyzn), stanowiących potencjalnych klientów tychże doradców zawodowych w warunkach rynkowych – osób powyżej 18r. ż., którzy należeli do co najmniej jednej grupy docelowej:

- uczniów, czyli osób które podczas badania kształciły się lub szkoliły w systemie kształcenia lub szkolenia zawodowego,
- absolwentów systemu kształcenia lub szkolenia zawodowego,
- osób młodych w wieku 18-29 lat nie uczących się, nie szkolących i nie pracujących (tzw. NEET), zamieszkujących woj. podkarpackie.

Tabela 3 Testujący produkty ze względu na płeć i status zatrudnienia (w liczbach bezwzględnych)

Status osoby testującej	Kobieta	Mężczyzna
Pracujący	3	5
Bierni zawodowo	9	12
Bezrobotni niezarejestrowani	3	5
Bezrobotni zarejestrowani	3	0
RAZEM	18	22

Źródło: opracowanie własne

9. Spis tabel

Tabela 1. Oceniający raporty ze względu na płeć i miejsce zatrudnienia (w liczbach bezwzględnych)

Tabela 2. Testujący Platformę ze względu na płeć i miejsce zatrudnienia (w liczbach bezwzględnych)

Tabela 3. Testujący produkty ze względu na płeć i status zatrudnienia (w liczbach bezwzględnych)